

FLOREAN Smaranda
HERȚA Gabriela-Elena

TODEA Monia
CRĂCIUN Ancuța-Maria

Sânzi**IE**ne

PERSPECTIVE DIDACTICE

Editura NOVA DIDACTICA

2026

Coordonatori:

SMARANDA FLOREAN

MONIA TODEA

GABRIELA-ELENA HERȚA

ANCUȚA-MARIA CRĂCIUN

Colectivul de redacție:

Prof. SMARANDA FLOREAN

Prof. MONIA TODEA

Prof. GABRIELA-ELENA HERȚA

Prof. CRINA MOLDOVAN

Prof. MARTA STUPINEAN

SânziEne

Perspective didactice

**Editura NOVA DIDACTICA-
BISTRITA**

2026

ISBN - 978-630-6684-56-4

CUPRINS

SânziEne - tradiție, magie, superstiție, armonie, fantezie, creație, bucurie – descrierea proiectului	/4
I. SÂNZIENELE-Sărbătoare solară și lunară, prag peste an, când se deschid Porțile Cerului	/9
I.1. SÂNZIENELE ÎN LITERATURA ROMÂNĂ, prof. Todea Monia - Școala Gimnazială Nr. 1 Bistrița	/11
I.2. SÂNZIENELE-TRADIȚIE, MAGIE, SUPERSTIȚIE, ARMONIE, FANTEZIE, prof. înv. primar Cornea Maria-Lucreția, Liceul cu Program Sportiv Bistrița	/14
I.3. SÂNZIENELE LA ROMÂNI-SĂRBĂTOARE A SOARELUI, A FLORILOR ȘI A TRADIȚIILOR STRĂMOȘEȘTI, prof. înv. primar Leah Elena-Georgeta, Liceul Tehnologic Telciu, Telciu, BN	/17
I.4. SÂNZIENELE – ÎNTRE TRADIȚIE, MAGIE ȘI PATRIMONIUL CULTURAL ROMÂNESC, prof. Tatiana Silveșan, Centrul Școlar de Educație Incluzivă Beclean	/20
I.5. NOAPTEA ÎN CARE CERUL SE DESCHIDE ȘI PĂMÂNTUL RESPIRĂ MAGIE, prof. înv. primar, Boar Claudia-Narcisa, Școala Gimnazială „A. P. Alexi” Sângeorz-Băi, BN	/23
I.6. SÂNZIENELE – ÎNTRE NATURĂ, TRADIȚIE ȘI ARTĂ, prof. înv. primar, Gherman Adela Corina, Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Bistrița	/27
I.7. SÂNZĂIENELE-ÎNTRE CREDINȚĂ ȘI OBICEI FOLCLORIC ROMÂNESC, prof. înv. preșcolar Andronesi Lucreția, Liceul Tehnologic Florian Porcius-Rodna, BN	/29
I.8. SÂNZĂIENELE-OBICEI DE CIREȘAR, prof. Partene Cornelia, Lic. Tehn. „Florian Porcius”-Rodna, BN	/32
I.9. SÂNZIENELE-ZÂNELE PĂDURII ȘI ALE CÂMPULUI, prof. înv. primar Moldovan Crina, Școala Gimnazială Nr. 1, Bistrița	/37
I.10. SÂNZIENELE-PLANTE MEDICINALE, prof. Curac Loredana, prof. Stupinean Marta, Școala Gimnazială Nr. 1 Bistrița	/39
I.11. SÂNZIENELE LA ROMÂNI – SĂRBĂTOARE A LUMINII, IUBIRII ȘI BELȘUGULUI, prof. înv. primar Rus Mirela, Șc. Gimn. „Grigore Silași” Beclean	/42
I.12. MIT, RITUAL ȘI SACRALITATE SOLARĂ-SĂRBĂTOAREA SÂNZIENELOR ÎN SPAȚIUL TRANSILVAN, prof. Bârsan Maria Lenuța, prof. Mititel Ioana Lavinia, Liceul Tehnologic Telciu, BN	/44
I.13. SÂNZIENELE-SĂRBĂTOARE A VERII, A FLORILOR ȘI A TRADIȚIILOR	

- STRĂMOȘEȘTI, prof. înv. primar Cristea Ileana, prof. înv. primar Anca Zsigmond, Școala Gimnazială „Grigore Silași” Beclean, BN /47
- I.14. SÂNZIENELE (DRĂGAICA)-O SĂRBĂTOARE A SOLSTIȚIULUI DE VARĂ ÎN TRADIȚIA POPULARĂ ROMÂNEASCĂ, prof. înv. primar Costaru Simona Manuela, Colegiul Național „Liviu Rebreanu” Bistrița /50
- I.15. RAMIFICAȚIILE OBICEIULUI SÂNZĂIENELOR ÎN ARCUL CARPATIC ȘI LA ALTE POPOARE, prof. Ganea Vali, Lic. Tehn. Florian Porcius-Rodna, BN /52
- I.16. SĂRBĂTOAREA SÂNZIENELOR ÎN BISTRITA-NĂSĂUD, prof. Dan Elena, Școala Gimnazială Romuli, BN /57
- I.17. TRADIȚII ȘI OBICEIURI LA IZVOARELE SĂLĂUȚEI-SÂNZIENELE, prof. IP Gabriela-Elena Herța, Școala Gimnazială Romuli, BN /59
- I.18. CUNUNILE DE SÂNZIENE DE PE VALEA BÂRGĂULUI, prof. înv. primar Unciu Nicoleta, Liceul Teoretic „Radu Petrescu”, Prundu-Bârgăului, BN /63
- I.19. SÂNZIENELE LA MAIERU, prof. înv. primar, Buia Elisabeta, prof. înv. primar, Hădărău Dorina, Liceul Tehnologic „Liviu Rebreanu” Maieru /65
- I.20. DESPRE SĂRBĂTOAREA SÂNZIENELOR - scurt eseu, prof. înv. primar Motofelea Luciana, Liceul Tehnologic „Liviu Rebreanu” Maieru /66
- I.21. SĂRBĂTOAREA SÂNZIENELOR PE VALEA ILVELOR, TRADIȚIE ȘI SPIRITUALITATE ÎN MĂGURA ILVEI, prof. Monița Narcisa, Școala Gimnazială Romuli /67
- I.22 DE LA CUNUNI DE SÂNZIENE, LA CUNUNA DE GRÂU - OBICEIURI DE VARĂ LA SALVA, prof. Girigan Luminița-Maria, prof. Simionese Ana-Floarea, Șc. Prof. „TIBERIU MORARIU”, Salva-BN /71
- I.23. LEGENDA ILVEI MARI, învățător Someșan Ieronim, prof. înv. primar Văsieș Iulia /76
- I.24. PROMOVAREA SĂRBĂTORII DE SÂNZIENE ÎN CADRUL ACTIVITĂȚILOR ȘCOLARE LA CICLUL PRIMAR, prof. înv. primar Buf Monica, Școala Gimnazială, „Ștefan cel Mare”, Bistrița
- I.25. SÂNZIENELE MAIERENE-TRADIȚIE LOCALĂ ȘI MODALITĂȚI DE VALORIFICARE ÎN ACTIVITĂȚILE INSTRUCTIV-EDUCATIVE DIN CICLUL PRIMAR, prof. Crăciun Ancuța-Maria, Liceul Tehnologic „Liviu Rebreanu” Maieru, BN /80
- I.26. SÂNZIENE MĂIERENE – DE LA FILM DOCUMENTAR, LA ACTIVITĂȚI EXTRAȘCOLARE /82
- I.27. SÂNZIENE-ÎNTRE SACRU ȘI PROFAN O ABORDARE INTERDISCIPLINARĂ A TRADIȚIEI ÎN ȘCOALA MODERNĂ, prof. înv. /85

primar Roman Viorica Maria, Școala primară Ruștior	/86
I.28. VALORI EDUCATIVE ALE SĂRBĂTORII SÂNZIENELOR ÎN FOLCLORUL BÂRGĂUAN, prof. înv. primar, Albu Marioara, Liceul Teoretic „Radu Petrescu”	/90
Prundu Bârgăului, BN	
I.29. „SânziEne în Maramureș” - EXCURSIE BISTRIȚA-SIGHETU	
MARMAȚIEI, Pojar Camelia, Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare”, Bistrița	/92
I.30. SÂNZIENELE - Scenetă pentru copii de ciclul primar sau gimnazial (scrisă cu unele regionalisme specifice Văii Bârgăului, județul Bistrița Năsăud), prof. înv. primar Ilieși Ioana	/94
I.31. SÂNZIENELE, creație în versuri-Runcan Maria, clasa a III-a D, Colegiul Național „Andrei Mureșanu, Bistrița, (Coord. Prof. Sidor Maria-Titiana)	/108
II. Poartă IE, cu mândrie!	/111
II.1. IA - IMAGINI DE POVESTE VECHE, LA ROMULI, ÎN BISTRIȚA-NĂSĂUD, prof. IP Gabriela-Elena Herța, Școala Gimnazială Romuli, BN	/112
II.2. NE-MBRĂCĂM FRUMOS, CU IE! – prof. Bulz Adela-Alexandra, Ludoteca „Trenulețul veseliei”, Romuli, BN	/114
II.3. FRUMUSEȚEA PORTULUI POPULAR ROMANESC LA SALVA, prof. Sas Alexandra Lavinia, prof. Butaciu Silvia. Școala Profesională „Tiberiu Morariu” Salva	/115
II.4. IA DE PE VALEA SĂLĂUȚEI – EXPRESIE A IDENTITĂȚII ȘI TRADIȚIEI POPULARE, prof. Telcean-Mustoiuc Maria-Elena Școala Gimnazială Romuli, BN	/116
II.5. IA ROMÂNEASCĂ DE PE VALEA SOMEȘULUI – LOCALITATEA MAIERU, JUDEȚUL BISTRIȚA-NĂSĂUD, prof. Bindea Rodovica, Liceul Tehnologic Maieru	/120
II.6. IA ROMÂNEASCĂ – SIMBOL AL TRADIȚIEI ȘI AL SUFLETULUI ROMÂNESC, prof. Târnovan Oana Miruna, Liceul de servicii Bistrița, Școala Generală Sărata	/123
II.7. CĂMAȘA CU POVEȘTI A BUNICII, Pașcu Maria, clasa a III-a , Școala Profesională „Tiberiu Morariu” Salva (coord. prof. Sas Alexandra Lavinia și prof. Butaciu Silvia)	/124
III. IA, Sânzienele și Arta - lucrări realizate la atelierul de pictură coordonat de prof. Bălan Raluca, Liceul de Arte „Corneliu Baba” - Bistrița	/126

SânziEne

tradiție, magie, superstiție, armonie, fantezie, creație, bucurie

*„Fă-ți o coroană din flori de lumină și
poart-o cu gând bun – e ziua în care cerul se apleacă spre inimi”*

ECHIPA DE PROIECT

Prof. SMARANDA FLOREAN-inspector pentru ciclul primar - *monitor din partea ISJ-BN*

Prof. MONIA TODEA-președinte AMmA-monitor din partea AMmA

Prof. GABRIELA-ELENA HERȚA-membru AMmA-Consiliul director – *coordonator, responsabil cu scrierea proiectului, comunicarea cu profesorii voluntari, centralizarea datelor și întocmirea raportului final, colaborarea la produsul final-revista*

Prof. ALEXANDRA-LAVINIA SAS-membru AMmA – *coordonator, informatician, comunicarea cu profesorii voluntari, realizarea platformelor de comunicare și colectare a datelor; editarea revistei*

Prof. ANCUȚA CRĂCIUN -membru AMmA-Consiliul director – *coordonator, comunicarea cu profesorii voluntari, înregistrarea parteneriatelor și completarea diplomelor și adeverințelor care certifică activitatea desfășurată în cadrul proiectului*

Prof. LUMINIȚA-MARIA GIRIGAN- membru AMmA-Consiliul director - *comunicarea cu profesorii voluntari, înregistrarea parteneriatelor și completarea diplomelor și adeverințelor care certifică activitatea desfășurată în cadrul proiectului*

Prof. ALINA PETRI - membru AMmA-Consiliul director – *comunicarea cu profesorii voluntari, înregistrarea parteneriatelor și completarea diplomelor și adeverințelor care certifică activitatea desfășurată în cadrul proiectului*

Prof. CRINA MOLDOVAN - *responsabil cu Expoziția de lucrări a proiectului*

Prof. MARTA STUPINEAN - *responsabil cu organizarea spectacolului organizat pe tema proiectului*

REZUMATUL PROIECTULUI

Proiectul educațional „**SânziEne**” și-a propus implicarea unui număr cât mai mare de elevi și cadre didactice din Bistrița-Năsăud în activități de documentare și creație, *cu voluntariat didactic*. Acest proiect a oferit un motiv serios de reflecție și analiză, pentru asigurarea condițiilor optime de învățare prin activități de voluntariat.

Tematica propusă - *Sărbătoarea Sânzienelor* - a putut fi adaptată în funcție de dorințele și nevoile elevilor implicați, respectându-se particularitățile de vârstă și individuale ale acestora.

Proiectul este în strânsă concordanță cu țintele strategice ale ISJ-BN care vizează implementarea unui curriculum orientat pe orizont local, dar și spre viitor, în vederea îmbunătățirii calității procesului educativ. Dorim, ca la finalul acestui proiect, elevii noștri și profesorii să fie motivați pentru continuarea activității de creație și documentare la nivel local.

Sustenabilitatea proiectului va fi dată de implicarea unui număr cât mai mare de elevi și cadre didactice în activități extrașcolare variate, de documentare și creație, cât mai atractiv construite, care să vină în întâmpinarea nevoilor concrete ale participanților.

Scopul proiectului

Dezvoltarea motivației și a interesului profesorilor și elevilor din clasele primare (aflați în situație de risc educațional sau capabili de performanțe), pentru documentare în zonă, și nu numai, pe tema Sânzienelor, și pentru creație literară, plastică etc.

Obiectivele specifice

- implicarea cadrelor didactice în acțiuni de voluntariat;
- susținerea motivațională, oferind suport suplimentar elevilor cu dificultăți de învățare / capabili de performanță;
- oferirea unui cadru non formal pentru activitățile educative propuse;
- adaptarea acțiunilor educative la particularitățile de vârstă ale elevilor, prin oferirea unui evantai de activități, pe ateliere, menite să favorizeze dezvoltarea fiecăruia.

Partenerii implicați în proiect

- Inspectoratul Școlar Bistrița-Năsăud (a asigurat înscrierea proiectului în Calendarul activităților extrașcolare-CAEJBN);
- Școlile și profesorii care s-au înscris în proiect, colaborând Asociația AMmA.

Grupul țintă

Profesori și elevi ai claselor ciclului primar, din județul Bistrita-Năsăud

Beneficiarii

- **Beneficiarii direcți:** elevi, profesori voluntari
- **Beneficiarii indirecți:** părinți, comunitate locală, elevi, profesori

Durata proiectului: 1 an (iunie 2025 – iunie 2026)

Activitățile proiectului

1. Promovarea proiectului în școli și înscrierea școlilor în proiect;
2. Semnarea protocolului de colaborare;
3. Desfășurarea activității în cadrul secțiunilor propuse;
4. Realizarea portofoliului de proiect, evaluarea rezultatelor, realizarea rapoartelor și încărcarea portofoliului pe o adresa de drive stabilită.
5. Întâlnirea profesorilor voluntari pentru a-si împărtăși impresii, emoții, produse realizate.
6. Realizarea produsului final: publicație ISSN/ISBN

Descrierea activității principale

S-au desfășurat activități de informare și creație, pe secțiuni, atât pentru copiii aflați în situații de risc, cât și pentru cei care excelează la diverse discipline școlare, conform planificării stabilite de fiecare cadru didactic-inițiator.

Diagrama Gantt a activităților proiectului

Număr curent	Obiectiv specific	Activitate	Iunie 2025	Iulie 2025	August 2025	Septembrie 2025	Octombrie 2025	Noiembrie 2025	Decembrie 2025	Ianuarie 2026	Februarie 2026	Martie 2026	Aprilie 2026	Mai 2026	Iunie 2026	Responsabili
1	- implicarea cadrelor didactice în acțiuni de voluntariat;	De ce „SânziEne”? Prezentarea ideii proiectului, stabilirea unor linii de lucru, constituirea echipei de														Echipa de proiect, Pe școli - profesorii participanți ca voluntari, coordonator

		proiect, completarea datelor proiectului pentru ediția I și obținerea vizei ISJ-BN. <i>Doresc să mă implic!</i> Înscrierea școlilor prin profesorii voluntari														i de activitate
2	- implicarea cadrelor didactice în acțiuni de voluntariat, documentare și creație;	Realizarea activităților la secțiunea pentru profesori – articol pentru publicare (cu ISSN/ISBN)														Echipa de proiect Pe școli - profesorii voluntari
3	- oferirea unui cadru non formal pentru activitățile educative propuse; - adaptarea acțiunilor educative la particularitățile de vârstă ale elevilor	Realizarea unor activități de creație, la secțiunea pentru elevi, conform nevoilor și opțiunilor elevilor.														Echipa de proiect Pe școli - profesorii voluntari, coord. de ateliere
4		Realizarea portofoliului de proiect														Echipa de proiect, Elevi și profesori voluntari
5		„SânziEne de Bistrița-Năsăud” Întâlnirea profesorilor Organizarea unor evenimente de diseminare în unitățile școlare implicate														Echipa de proiect, Profesorii participanți ca voluntari, alte persoane

Impactul educativ asupra grupului țintă

Impactul educativ a fost unul pozitiv. S-a încurajat atitudinea civică activă prin implicarea personală, în dorința de a contribui la cunoașterea tradițiilor și obiceiurilor locale, cât și la dezvoltarea competențelor cheie necesare elevilor de ciclu primar.

Rezultate cantitative

- Școli partenere în proiect – 16;
- Profesori implicați – 47;
- Elevi care au realizat lucrări specifice proiectului – 90.

Promovarea/mediatizarea și diseminarea

Promovarea, mediatizarea și diseminarea se realizează prin mass-media (local și zonal), amenajarea unor panouri în școli, cu ocazia ședintelor-lectoratelor cu părinții, prin paginile web ale școlilor participante, prin alocarea unei secțiuni cu exemple de bune practici, prin înființarea „premiilor calității” pentru rezultate remarcabile etc.

(Imagine preluată,

sursa: <https://www.romaniaturistica.ro/sanzienele-traditii-si-superstitii/>)

SÂNZIENELE

**Sărbătoare solară și lunară,
prag peste an, când se deschid
Porțile Cerului**

Sânzienele – sărbătoare românească

Ziua de 24 iunie, la câteva zile după solstițiul de vară, este momentul ce marchează apogeul drumului solar, când astrul se află la zenit, punctul cel mai înalt pe bolta cerească. Acum vin Sânzienele, cu noaptea cea mai albă a dragostei și ziua cea mai călduroasă a anului.

Sânzienele sunt tributare focului, prin făcliile aprinse de feciori și rotite după cum merge soarele pe cer, dar și a apei, prin ritualul scaldării în rouă, practicat de tinerele fete.

În credința populară, Sânzienele erau considerate a fi niște femei frumoase, adevărate preotese ale soarelui, divinități nocturne ascunse prin pădurile întunecate, neumbrate de om, care se prind în horă și dau puteri magice plantelor. Aceste zâne bune, dacă sunt sărbătorite cum se cuvine, fac culturile să rodească, dau prunci sănătoși femeilor măritate, cresc bobul grâului, intensifică mirosul florilor, sporesc puterea tămăduitoare a plantelor de leac, alungă grindina și vijelia, înmulțesc păsările și animalele pământului și tămăduiesc bolnavii. În schimb, dacă oamenii nu le sărbătoresc cum se cuvine, ele se supără și devin asemenea zânelor rele cunoscute în popor drept iele sau rusalii.

În noaptea de Sânziene, oamenii așteaptă, speră, iubesc, iar cerul se deschide pentru cei care știu să-l privească. La fel și cei care se iubesc cu adevărat. Este noaptea în care plantele magice au cel mai mare leac și florile câmpului cel mai puternic parfum. Animalele grăiesc cu glas de om și, de le poți asculta, numai în astă-noapte poți afla de la ele nebănuitele taine ale lumii. Porțile cerului sunt deschise și se întorc strămoșii acasă. Sunt „Moșii de Sânziene”, când se pomenesc morții din neam, se aprind lumânări, se aduc ofrande vegetale la morminte și se dă de pomană. Feciorii umblă cu făclii aprinse, le rotesc după cum merge soarele pe cer, înconjoară cu ele curțile și grădinile într-un ritual solar de purificare și fertilizare, după care le împlântă, înainte de a se stinge, în mijlocul holdelor și al livezilor.

La miezul nopții se aprind cele mai spectaculoase focuri și gospodarii aruncă peste casă cununi de flori de sânziană. Dacă cununa rămâne pe acoperiș este semn bun, de belșug în casa respectivă. Dacă, însă, cununa cade înapoi, este semn rău, chiar de moarte, care prevestește că persoana respectivă va muri, cel mai probabil în acel an. Dacă cununa cade peste casă este un semn bun și pentru fete. Înseamnă că acestea urmează să se căsătorească. Dacă cununa căzută după casă este a unui fecior, este semn rău. Fie are să părăsească gospodăria în care a crescut, pentru a merge ca ginere, fie are să se înstrăineze...

(Sursa: <https://www.romaniaturistica.ro/sanzienele-traditii-si-superstitii/>)

SÂNZIENELE ÎN LITERATURA ROMÂNĂ

prof. Todea Monia

Școala Gimnazială Nr.1 Bistrița

Mitul Sânzienelor, cu farmecul său arhaic și misterios, a fost valorificat în mod original de autori importanți ai literaturii române, mai ales în perioada romantismului, dar și în literatura modernă și contemporană.

În 1852, Vasile Alecsandri, în „Poezii populare ale românilor”, deși se referă la „Drăgaice” (denumirea populară pentru Sânzienne, în sudul țării), este vorba, de fapt, de o formă folclorică a aceluiași mit, cu elemente de magie agrară și credințe legate de solstițiul de vară. Cunoscutul poet culege și stilizează aceste cântece, în care apar teme de fertilitate, dans ritualic, zâne ale câmpului, lui datorându-i-se, de altfel, conservarea, peste timp, a nenumărate creații populare.

În lirica românească, de la romantici, la moderni, de la Eminescu, la Lucian Blaga, chiar dacă nu se face trimitere exactă la „Sânzienne”, se pot recunoaște aluzii, simboluri, metafore referitoare la femeia mitică, frumoasă, aproape inaccesibilă, la natura magică-pădurea, florile, câmpul înflorit - ca spații sacre, la „trecerea” spre o altă lume, o lume spirituală, a visului sau a nemuririi.

În proza românească, două romane foarte diferite ca stil și viziune – „Noptile de Sânzienne”, de Mihail Sadoveanu și „Noaptea de Sânzienne”, de Mircea Eliade, sunt, cu siguranță, remarcabile, pe direcția „realismului magic”, inclusiv prin felul în care este valorificat „Mitul Sânzienelor”.

„Noptile de Sânzienne”, de Mihail Sadoveanu

Romanul „Noptile de Sânzienne” (1934), scris de Mihail Sadoveanu, aparține scrierilor de maturitate (ca și „Creanga de aur”, publicat cu un an înainte), când scriitorul a apelat la realismul magic pentru a reconecta literatura română la un fond ancestral, dacic-românesc.

Cartea se construiește pe confruntarea dintre două lumi-o civilizație tradițională, autohtonă, centrată pe legătura cu pădurea Borzei-un teritoriu sacru, păzit de pădurarul Neculai Peceneaga („Asta-i pădure apărută de Dumnezeu [...] Dacă n-ar fi apărută, n-ar fi stat până acum în picioare”) și una nouă, modernă, reprezentată de prințul Lupu Mavrocosti și inginerul francez Antoine Bernard, care intenționează defrișarea și exploatarea pădurii pentru profit.

Într-un cadru ceremonial, în poiana numită „La Paraclis”, în noaptea de Sânziene, „cerurile se deschid”, iar stihiiile naturii, pentru o clipă suspendată în timp, capătă glas uman- „toate se strâng în sobor și stau la sfat”.

În acest răstimp sacru, pădurea și cei care o iubesc rezistă agresiunii civilizației utilitariste. Antoine e blocat de forțele invizibile ale locului, chiar și proprietarul-prințul- participând indirect la apărare. Sânzienele („Noaptea de Sânziene”) suspendă legile timpului și istoriei, oferind unui spațiu ancestral puterea de a se opune modernității.

„Noaptea de Sânziene” (1955), de Mircea Eliade

„Noaptea de Sânziene”, romanul lui Mircea Eliade, pe care însuși autorul îl considera “capodopera” sa, a fost publicat pentru prima dată la Paris (unde Eliade s-a stabilit începând cu anul 1945, nemaîntorcându-se vreodată în România), în limba franceză, cu titlul “Foret interdite”. În limba română, a apărut tot la Paris, abia în 1971, într-un tiraj redus.

Solstițiul de vară și Sânzienele, spunea Eliade, în „Jurnalul” său, își păstrează pentru mine toate farmecele și toate prestigiile. „Se întâmplă ceva și ziua aceasta mi se pare nu numai cea mai lungă, ci pur și simplu alta decât cea de ieri sau de mâine”.

Universul cărții se construiește în jurul personajului Ștefan Viziru, un căutător al „sensului” vieții, convins de existența hierofaniilor (manifestări ale sacralului în profan), iar Sânzienele („Noaptea de Sânziene”) reprezintă un prag de trecere, de iluminare spirituală, simbol al întoarcerii la o lume mitică pierdută.

În ziua solstițiului de vară, din 23 iunie 1936, protagonistul, în vârstă de 34 de ani, căsătorit cu Ioana, pe care o iubește, trăiește un sentiment ciudat, o dorință de neoprit de a revedea locurile copilăriei, din pădurea Băneasa (loc cunoscut, în folclor, pentru energia lui spirituală), unde o întâlnește pe frumoasa Ileana, un punct de cotitură, de la care simte că viața sa „și-a pierdut înțelesul”.

Sânzienele, clipa de grație și „Camera Sambo”

Dacă, în planul de suprafață, romanul mizează pe o viziune realistă (Bucureștii anilor 1936-1948, evenimente verosimile etc.), în planul de adâncime, intervin experiențe stranii, dorința de ieșire din timpul profan, pentru a regăsi beatitudinea copilăriei sau pentru a se împlini într-o iubire care nu este posibilă decât în imaginație, în vis sau dincolo de moarte.

Din această perspectivă – a timpului sacru – un simbol central al cărții este „Camera Sambo” – un spațiu al inițierii, în care timpul s-a oprit: „În Sambo simțeam că nu mai trăiesc așa cum trăisem până atunci; trăiam altfel, într-o continuă, inexprimabilă fericire. Nu știu de unde izvora beatitudinea asta fără nume. Mai târziu, amintindu-mi de Sambo, am fost sigur că acolo mă aștepta Dumnezeu și mă lua în brațe îndată ce-i călcam pragul. N-am mai simțit, apoi,

nicăieri și niciodată, o asemenea fericire, în nicio biserică, în niciun muzeu; nicăieri și niciodată”.

Personajul principal, Ștefan Viziru, trăiește, în final (când o reîntâlnește pe Ileana, în pădurea Royaumont, de lângă Paris), fericirea supremă după care tânjise toată viața, dar despre care știe că nu o poate păstra. În schimb, a înțeles că “acea ultimă, nesfârșită clipă îi va fi de ajuns”.

Romanul „Noaptea de Sânziene” este, până la urmă, o pledoarie pentru căutarea drumului către sine, către libertatea interioară, singura pe care timpul istoric (real) nu o poate confisca și pentru „clipa de grație”, în spiritul credințelor populare, când “cerurile se deschid”, transformând clipa în eternitate.

„S-ar putea întâmpla fel de fel de miracole, spune Mircea Eliade, prin vocea personajului său, dar trebuie să te învețe cineva cum să le privești, ca să știi că sunt miracole. Altminteri, nici măcar nu le vezi. Treci pe lângă ele și nu știi că sunt miracole. Nu le vezi”...

Bibliografie:

- Blaga, L. (1996). *Gândire magică și religie*, București: Editura Humanitas.
- Boia, L. (1997). *Istorie și mit în conștiința românească*, București: Editura Humanitas.
- Evseev, I. (1983). *Cuvânt-simbol-mit*, Timișoara: Editura Facla.
- Ghinoiu, I. (1998). *Vârstele timpului*, București: Editura Meridiane.
- Gulian, C.I. (1968). *Mit și cultură*, București: Editura Politică.
- Kembach, V. (1995). *Mit, mitogeneză, mitosferă*, București: Editura Casa școalelor.
- Pamfile, T. (1910). *Sânzienele în sărbătorile de vară la români*, București.
- Pop, D. (1989). *Drăgaica - Obiceiuri agrare în tradiția populară românească*, Cluj-Napoca: Editura Dacia.
- Șeuleanu, I. (1994). *Dincoace de sacru și dincolo de profan*, Târgu Mureș: Editura Tipomur.
- Ștefănescu, P. (1994). *Plante de vrajă*, București: Editura All.

(Sursa foto: YourTube | Mythologica)

SÂNZIENELE – TRADIȚIE, MAGIE, SUPERSTIȚIE, ARMONIE, FANTEZIE

Prof. înv. primar Cornea Maria-Lucreția

Liceul cu Program Sportiv Bistrița

1. Introducere

Folclorul românesc este bogat în tradiții și sărbători care reflectă legătura profundă dintre om, natură și universul spiritual. Printre acestea, Sânzienele ocupă un loc special datorită caracterului lor misterios și simbolic. Sărbătorite anual, la data de 24 iunie, Sânzienele reprezintă una dintre cele mai importante sărbători populare ale verii. Această zi este asociată cu înflorirea naturii, cu fertilitatea, cu dragostea și cu numeroase credințe magice păstrate de-a lungul generațiilor.

În tradiția românească, Sânzienele sunt considerate zâne binefăcătoare care ocrotesc oamenii și natura. Legende și obiceiurile legate de această sărbătoare au fost transmise din generație în generație și continuă să fascineze prin frumusețea și misterul lor.

Sânzienele reprezintă o îmbinare armonioasă între elemente precreștine și creștine, între realitate și fantezie.

2. Originea și semnificația sărbătorii Sânzienelor

Originea sărbătorii Sânzienelor este legată de vechi ritualuri dedicate soarelui și fertilității, practicate încă din perioada precreștină. Aceasta coincide cu perioada solstițiului de vară, moment în care ziua este foarte lungă, iar natura se află la apogeul dezvoltării sale.

Denumirea de „Sânziene” are mai multe explicații. Unii cercetători consideră că provine din expresia latină *Sancta Diana*, zeița romană a pădurilor și a naturii.

În tradiția populară românească, Sânzienele sunt descrise ca fiind zâne frumoase, îmbrăcate în alb, care dansează noaptea pe câmpuri și prin păduri. Pe lângă semnificația populară, data de 24 iunie coincide cu sărbătoarea creștină a Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul. Astfel, de-a lungul timpului, elementele religioase s-au împletit cu cele mitologice, formând una dintre cele mai complexe sărbători ale culturii românești.

3. Tradiții și obiceiuri de Sânziene

În diferite regiuni ale României există numeroase obiceiuri legate de această sărbătoare. Cel mai cunoscut dintre ele este culesul florilor de sânziene. Aceste flori galbene și parfumate sunt considerate simboluri ale norocului, sănătății și dragostei.

Fetele tinere împletesc coronițe din flori de sânziene și le poartă pe cap în timpul sărbătorii. Seara, coronițele sunt aruncate pe acoperișul casei. Dacă acestea rămân pe acoperiș, se spune că persoana respectivă va avea parte de noroc și prosperitate.

În unele sate se organizează hore și petreceri câmpenești, unde oamenii cântă și dansează pentru a celebra bogăția naturii. De asemenea, gospodarii împodobesc porțile și ferestrele cu flori de sânziene pentru a proteja locuința de rele.

Un alt obicei important este culegerea plantelor medicinale. Conform credințelor populare, plantele recoltate în ziua de Sânziene au puteri vindecătoare mai mari decât în orice altă perioadă a anului.

4. Magia și credințele populare

Noaptea de Sânziene este considerată una dintre cele mai magice nopți ale anului. Se spune că atunci cerurile se deschid și că oamenii pot primi semne sau mesaje din lumea nevăzută.

În credințele populare, Sânzienele sunt zâne bune care aduc fertilitate pământului și ajută plantele să rodească. Ele dansează în cercuri pe câmpuri, iar locurile unde au dansat rămân marcate prin iarba mai verde sau prin flori mai bogate.

Tinerele fete puneau flori de sânziene sub pernă pentru a-și visa viitorul soț. Acest obicei era practicat cu speranța că visul le va dezvălui persoana alături de care își vor petrece viața.

Tot în această noapte se credea că animalele și plantele capătă puteri speciale, iar natura întreagă este încărcată cu energie benefică.

5. Superstiții asociate sărbătorii

Sărbătoarea Sânzienelor este însoțită de numeroase superstiții. Se spune că cei care nu respectă această zi pot atrage ghinionul asupra lor. Din acest motiv, în multe zone oamenii evitau munca la câmp sau activitățile gospodărești importante.

O altă credință populară afirmă că zânele se pot supăra pe cei care nu le cinstesc și pot trimite furtuni, grindină sau secetă. De asemenea, se considera că persoanele care se aventurează singure prin pădure în noaptea de Sânziene pot întâlni ființe supranaturale.

Roua adunată în dimineața zilei de 24 iunie era considerată tămăduitoare. Femeile se spălau cu această rouă pentru a avea frumusețe și sănătate, iar agricultorii o foloseau simbolic pentru sporirea fertilității culturilor.

6. Armonia dintre om și natură

Una dintre cele mai importante semnificații ale sărbătorii este armonia dintre om și natură. Sânzienele marchează momentul în care natura se află la apogeul frumuseții sale. Câmpurile sunt pline de flori, iar recoltele încep să se dezvolte.

Prin ritualurile și obiceiurile practicate, oamenii își exprimau respectul față de mediul înconjurător și recunoștința pentru roadele pământului. Florile, plantele medicinale, focurile rituale și dansurile populare simbolizează legătura strânsă dintre comunitate și natură.

În societatea modernă, această sărbătoare continuă să transmită un mesaj important despre necesitatea protejării naturii și despre păstrarea tradițiilor culturale.

7. Sânzienele în literatură și cultură

Sânzienele au inspirat numeroși scriitori și artiști români. Una dintre cele mai cunoscute opere literare dedicate acestui simbol este romanul *Noaptea de Sânziene* al Mircea Eliade. În această lucrare, autorul explorează ideea timpului sacru și a misterului care înconjoară această sărbătoare.

În folclor, Sânzienele apar frecvent în basme, legende și cântece populare. Ele sunt prezentate ca ființe supranaturale care protejează natura și aduc noroc celor care le respectă. Imaginea lor contribuie la păstrarea unui univers plin de fantezie și simbolism.

Prin poveștile și credințele asociate lor, Sânzienele au devenit un element reprezentativ al identității culturale românești.

8. Concluzii

Sânzienele reprezintă una dintre cele mai fascinante sărbători ale tradiției românești. Ele reunesc elemente de tradiție, magie, superstiție, armonie și fantezie într-un mod unic. Obiceiurile și credințele legate de această zi reflectă respectul oamenilor pentru natură și dorința lor de a păstra legătura cu valorile moștenite de la strămoși.

Chiar dacă multe dintre superstițiile vechi nu mai sunt respectate astăzi, farmecul sărbătorii continuă să fascineze și să inspire. Sânzienele rămân un simbol al frumuseții naturii, al misterului și al bogăției spirituale a poporului român.

Bibliografie

Romulus Vulcănescu, *Mitologie română*, Editura Academiei Române, București, 1987.

Ion Ghinoiu, *Sărbători și obiceiuri românești*, Editura Elion, București, 2002.

Simion Florea Marian, *Sărbătorile la români*, Editura Fundației Culturale Române, București.

Mircea Eliade, *Noaptea de Sânziene*, Editura Minerva.

Manual de Limba și literatura română pentru gimnaziu/liceu.

Enciclopedia tradițiilor și obiceiurilor populare românești.

SÂNZIENELE LA ROMÂNI – SĂRBĂTOARE A SOARELUI, A FLORILOR ȘI A TRADIȚIILOR STRĂMOȘEȘTI

Prof. înv. primar LEAH ELENA-GEORGETA

Liceul Tehnologic Telciu, Telciu, BN

„Veșnicia s-a născut la sat.” (Lucian Blaga)

Satul românesc este păstrătorul tradițiilor, credințelor și valorilor autentice ale poporului român. De fiecare dată putem observa acest lucru prin modul în care sunt respectate, promovate și iubite anumite tradiții și obiceiuri, fiind duse mai departe din generații în generații.

Sânzienele reprezintă una dintre cele mai vechi și mai îndrăgite sărbători din tradiția populară românească. Celebrată anual în data de 24 iunie, această zi coincide cu sărbătoarea creștină a Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul și marchează, în mentalitatea populară, momentul de maximă putere al soarelui și al naturii. Sânzienele îmbină elemente precreștine, mitologice și religioase, fiind asociate cu fertilitatea, dragostea, sănătatea și belșugul.

Scurt istoric al sărbătorii

Originea sărbătorii Sânzienelor se pierde în negura timpului, fiind legată de vechi culturi agrare și de cultul soarelui practicat de strămoșii noștri. Cercetătorii consideră că această sărbătoare își are rădăcinile în tradițiile dacice și romane dedicate solstițiului de vară.

Denumirea de „Sânziene” provine, potrivit unor specialiști, din latinescul *Sancta Diana*, zeița pădurilor și a vânătorii. În mitologia populară românească, Sânzienele sunt considerate ființe fantastice, asemănătoare zânelor bune, care trăiesc prin păduri și poieni și care aduc rod holdelor, sănătate oamenilor și puteri tămăduitoare plantelor.

În credința populară, în noaptea de 23 spre 24 iunie, cerurile se deschid, iar lumea văzută comunică mai ușor cu cea nevăzută. Această noapte este considerată una dintre cele mai magice din întregul an.

Floarea de sânziană

Sărbătoarea este strâns legată de floarea de sânziană (*Galium verum*), o plantă cu flori mici, galbene și parfumate, care înfloarește în apropierea datei de 24 iunie. În tradiția populară, această floare este considerată aducătoare de noroc, sănătate și protecție împotriva relelor. Din flori de sânziene se împletesc cununi care sunt folosite în numeroase ritualuri și obiceiuri populare.

Tradiții și obiceiuri la români:♦ *Împletirea cununilor de sânziene*

Fetele și femeile culeg flori de sânziene și împletesc cununi circulare. Acestea sunt purtate pe cap în timpul sărbătorii sau sunt așezate la porți, ferestre și uși pentru a proteja gospodăria.

♦ *Aruncarea cununilor pe casă*

Unul dintre cele mai cunoscute obiceiuri este aruncarea cununilor pe acoperișul casei. Dacă aceasta rămâne pe acoperiș, este semn de sănătate, prosperitate și noroc. Dacă alunecă și cade, este considerată un semn mai puțin favorabil.

♦ *Ritualuri pentru aflarea ursitului*

În multe zone ale țării, fetele necăsătorite își pun cununița de sânziene sub pernă în noaptea de Sânziene, crezând că își vor visa viitorul soț.

♦ *Culegerea plantelor de leac*

Se spune că plantele medicinale culese în această zi au puteri vindecătoare deosebite. Roua de pe flori este considerată binefăcătoare și este folosită în diverse practici tradiționale pentru sănătate și frumusețe.

♦ *Aprinderea focurilor ritualice*

În unele regiuni se aprind focuri pe dealuri sau la marginea satelor. Tinerii dansează și cântă în jurul focului, acesta simbolizând purificarea și protecția comunității.

Sânzienele în județul Bistrița-Năsăud:

În județul Bistrița-Năsăud, sărbătoarea Sânzienelor este păstrată cu respect în numeroase sate din zonele Năsăudului, Bârgăului și Câmpiei Transilvane.

În dimineața zilei de 24 iunie, fetele plecau pe câmp pentru a culege flori de sânziene, din care împleteau cununi. Acestea erau așezate la porți, pe garduri, la ferestre sau în grădini pentru a aduce rod bogat și pentru a proteja gospodăria de grindină și de furtuni.

În unele sate se obișnuia ca fetele să poarte cununi pe cap și să participe la jocurile satului, iar tinerii organizau hore și petreceri câmpenești.

Pe Valea Someșului și în Țara Năsăudului exista credința că roua culeasă în dimineața de Sânziene are puteri vindecătoare și că animalele vor fi mai sănătoase și mai productive dacă sunt stropite cu apă în care au fost puse flori de sânziene.

Totodată, bătrânii satelor spuneau că în această perioadă nu este bine să se lucreze anumite activități agricole importante, deoarece Sânzienele se pot supăra și pot aduce vreme rea sau recolte slabe.

Superstiții legate de Sânziene:

Sărbătoarea este însoțită de numeroase credințe și superstiții populare:

- În noaptea de Sânziene cerurile se deschid și dorințele curate pot fi împlinite.
- Cine se spală cu rouă de sânziene va fi sănătos și frumos tot anul.
- Fetele care dorm cu flori de sânziene sub pernă își visează ursitul.
- Dacă înfloresc bogat sânzienele, anul va fi roditor.
- Nu este bine să te cerți în această zi, deoarece neînțelegerile vor continua tot anul.
- Sânzienele îi răsplătesc pe cei harnici și îi pedepsesc pe cei leneși.
- Dacă nu sunt respectate tradițiile zilei, zânele pot aduce grindină, furtuni sau pagube recoltelor.
- Cununa aruncată pe casă prevestește norocul și sănătatea familiei.

Semnificația actuală a sărbătorii:

Astăzi, Sânzienele continuă să fie celebrate în multe comunități rurale și urbane din România. Sărbătoarea reprezintă un prilej de redescoperire a tradițiilor populare, a legăturii omului cu natura și a valorilor culturale moștenite de la strămoși. Festivalurile folclorice, atelierile de creație și activitățile culturale organizate cu această ocazie contribuie la păstrarea și promovarea patrimoniului cultural românesc.

Așadar, Sânzienele reprezintă una dintre cele mai frumoase sărbători ale poporului român, păstrând vii credințe, obiceiuri și tradiții transmise din generație în generație. Prin simbolistica lor legată de natură, lumină, fertilitate și iubire, Sânzienele continuă să ocupe un loc important în cultura și spiritualitatea românească, inclusiv în județul Bistrița-Năsăud, unde multe dintre vechile obiceiuri sunt încă respectate și astăzi.

Bibliografie:

1. Simion Florea Marian, *Sărbătorile la români. Studiu etnografic*, vol. II, Editura Fundației Culturale Române, București, 1994.
2. Ion Ghinoiu, *Obiceiuri populare de peste an. Dicționar*, Editura Fundației Culturale Române, București, 1997.
3. Romulus Vulcănescu, *Mitologie română*, Editura Academiei Române, București, 1987.
4. Mihai Pop și Pavel Ruxăndoiu, *Folclor literar românesc*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1991.
5. Ovidiu Bârlea, *Folclorul românesc*, Editura Minerva, București, 1981.
6. Academia Română, *Dicționarul general al literaturii române și al folclorului românesc*, București.

7. [Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti”](#) – informații privind tradițiile și obiceiurile de Sânziene.
8. Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale – materiale documentare despre sărbătorile populare românești.
9. Biblioteca Digitală a Bucureștilor – resurse și lucrări de etnografie românească.
10. [Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud](#) – informații privind tradițiile și patrimoniul cultural din județul Bistrița-Năsăud.

(Sânzienele sau Drăgaica 2026)

Sursa foto: Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti”

<https://mediaflux.ro/sanzienele-sau-dragaica-2026-obiceiuri-si-traditii-populare-care-trebuie-respectate/>)

SÂNZIENELE – ÎNTRE TRADIȚIE, MAGIE ȘI PATRIMONIUL CULTURAL ROMÂNESC

Prof. Tatiana Silveșan,

Centrul Școlar de Educație Incluzivă Beclean

Sărbătoarea Sânzienelor reprezintă una dintre cele mai valoroase manifestări ale patrimoniului cultural românesc. Îmbinând elemente de tradiție, credințe populare, magie și simboluri ale armoniei dintre om și natură, această sărbătoare păstrează vii obiceiuri și practici transmise din generație în generație. Articolul evidențiază originea și semnificațiile Sânzienelor, principalele tradiții și superstiții asociate acestei zile, precum și rolul lor în păstrarea identității culturale și în educarea tinerelor generații în spiritul respectului față de valorile autentice.

Patrimoniul cultural al unui popor reprezintă o moștenire spirituală care reflectă istoria, valorile și modul de viață al comunităților care l-au creat și l-au transmis de-a lungul timpului. În cultura populară românească, sărbătorile tradiționale au avut întotdeauna rolul de a întări

legăturile dintre oameni și de a menține echilibrul dintre viața cotidiană și universul spiritual. Printre acestea, sărbătoarea Sânzienelor ocupă un loc aparte prin bogăția simbolurilor și prin farmecul său aparte.

Celebrată la 24 iunie, în aceeași zi cu Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul, această sărbătoare îmbină elemente precreștine cu tradiția creștină, oferind o imagine sugestivă asupra modului în care credințele populare s-au perpetuat în cultura românească. Potrivit lui Ion Ghinoiu, Sânzienele reprezintă un moment de maximă încărcătură simbolică, asociat fertilității, prosperității și armoniei dintre om și natură (Ghinoiu, 1997).

Sânzienele sunt asociate cu perioada solstițiului de vară, când natura atinge plenitudinea dezvoltării sale. În credințele populare românești, acestea sunt considerate zâne binefăcătoare, protectoare ale câmpurilor, ale recoltelor și ale oamenilor. Totodată, numele lor este purtat de florile galbene și parfumate care înfloresc în această perioadă. Romulus Vulcănescu evidențiază faptul că mitologia românească păstrează numeroase elemente provenite din vechi credințe agrare, iar Sânzienele constituie expresia legăturii profunde dintre om și natură (Vulcănescu, 1987). În mentalitatea tradițională, această zi marca începutul unei perioade favorabile recoltelor și prosperității gospodăriilor.

În multe regiuni ale țării, fetele împleteau cununi din flori de sânziene și le purtau pe cap sau le aruncau pe acoperișul casei. Dacă acestea rămâneau pe casă, era semn de sănătate și belșug pentru întreaga familie. Uneori, cununile erau păstrate tot anul, fiind considerate simboluri protectoare. Tot în această zi, oamenii împodobeau porțile și ferestrele cu flori de sânziene, crezând că astfel vor ține la distanță răul și vor aduce noroc gospodăriei. În anumite zone se aprindeau focuri rituale pe dealuri, iar tinerii participau la hore și petreceri câmpenești, manifestări care favorizau coeziunea comunității. Tudor Pamfile considera că multe dintre aceste practici au rol purificator și protector, fiind păstrate de secole în comunitățile rurale românești (Pamfile, 2005).

În imaginarul popular, noaptea de Sânziene este una miraculoasă. Se spune că cerurile se deschid, iar lumea văzută și cea nevăzută se apropie. Zânele Sânziene dansează prin poieni și binecuvântează pământul cu rod bogat. Roua culeasă în dimineața zilei de 24 iunie era considerată binefăcătoare, iar plantele medicinale recoltate în această zi erau apreciate pentru puterile lor tămăduitoare. De asemenea, tinerele puneau flori de sânziene sub pernă pentru a-și visa ursitul, practică întâlnită în numeroase zone ale României. Mircea Eliade aprecia că astfel de credințe ilustrează caracterul sacru al timpului și relația dintre om și cosmos, specifică societăților tradiționale (Eliade, 1978).

Numeroase superstiții sunt legate de această sărbătoare. Se considera că în ziua de Sânziene nu este bine să se lucreze la câmp, deoarece zânele se pot mânia și pot provoca furtuni, grindină sau boli.

De asemenea, oamenii credeau că plantele culese în această zi au proprietăți vindecătoare sporite și că respectarea sărbătorii aduce prosperitate și sănătate. Aceste credințe reflectă modul în care comunitățile tradiționale încercau să explice fenomenele naturii și să mențină echilibrul dintre om și mediul înconjurător. Sărbătoarea Sânzienelor evidențiază relația armonioasă dintre om și natură. În lumea tradițională, ritmurile vieții erau strâns legate de ciclurile naturii, iar respectarea acestora avea rolul de a menține echilibrul comunității.

În contextul actual, când societatea este marcată de schimbări rapide și de tendințe de uniformizare culturală, redescoperirea acestor valori contribuie la consolidarea identității culturale și la dezvoltarea unei atitudini responsabile față de patrimoniul spiritual și natural. Tradițiile legate de Sânziene pot constitui resurse valoroase în activitatea educativă. Prin intermediul proiectelor tematice, al activităților interdisciplinare și al parteneriatelor culturale, elevii pot descoperi frumusețea obiceiurilor românești și pot înțelege importanța conservării patrimoniului cultural. Educația pentru patrimoniu contribuie la formarea sentimentului de apartenență culturală și la cultivarea respectului față de valorile autentice. În acest sens, promovarea tradițiilor populare reprezintă o modalitate eficientă de transmitere a identității culturale către noile generații.

Sărbătoarea Sânzienelor reprezintă o expresie autentică a spiritualității românești, reunind într-o manieră armonioasă tradiția, magia, credințele populare și respectul față de natură. Prin bogăția simbolurilor și prin valorile pe care le transmite, aceasta contribuie la păstrarea patrimoniului cultural imaterial și la consolidarea identității naționale.

Într-o societate aflată într-o continuă transformare, valorificarea tradițiilor și integrarea lor în demersurile educative constituie modalități importante de conservare a memoriei colective și de promovare a respectului pentru moștenirea culturală românească.

Bibliografie

Eliade, Mircea, *Aspecte ale mitului*, Editura Univers, București, 1978

Ghinoiu, Ion, *Obiceiuri populare de peste an. Dicționar*, Editura Fundației Culturale Române, București, 1997

Pamfile, Tudor, *Sărbătorile la români*, Editura Saeculum I.O., București, 2005

Vulcănescu, Romulus, *Mitologie română*, Editura Academiei Române, București, 1987

NOAPTEA ÎN CARE CERUL SE DESCHIDE ȘI PĂMÂNTUL RESPIRĂ MAGIE

Prof. înv. primar, Boar Claudia-Narcisa
Școala Gimnazială „A. P. Alexi” Sângeorz-Băi, BN

Solstițiul de vară și timpul mitic

Luna iunie aduce cu ea nu doar aroma holdelor coapte și nopțile calde, ci și un moment de profundă cumpănă cosmică. La mijlocul verii, soarele atinge apogeul pe bolta cerească, marcând solstițiul. Este clipa în care lumina triumfă definitiv asupra întunericului, iar natura își revărsă întreaga bogăție și putere înmiresmată.

În acest peisaj dominat de o energie solară copleșitoare, calendarul popular românesc ne oprește în loc pe data de 24 iunie pentru a celebra una dintre cele mai poetice, luminoase și misterioase sărbători ale sufletului nostru: Sânzienele sau Drăgaica. Într-o epocă dominată de tehnologie și ecrane, Sânzienele rămân o invitație deschisă de a privi din nou spre pământ, spre cer și spre acele ritmuri arhaice care ne definesc identitatea culturală. Sărbătoarea nu este doar o dată în calendar, ci o stare de spirit, o întoarcere la puritate și la o vreme în care oamenii știau să vorbească cu florile și să asculte mersul stelelor.

Făpturile nopții: Cine sunt zânele verii?

În straturile adânci ale mitologiei românești, Sânzienele sunt imaginate ca niște divinități nocturne ale aerului, preotese ale soarelui și zâne bune de o frumusețe răpitoare. Spre deosebire de alte făpturi supranaturale din folclor, cum ar fi Ielele sau Rusaliile, care pot deveni răzbunătoare, aspre și periculoase, Sânzienele sunt prin excelență făpturi ale binelui și ale fertilității.

Etimologia cuvântului ne trimite departe în timp, către latinescul *Sancta Diana*, zeița romană a vânătorii și a naturii sălbatice, sugerând o continuitate spirituală multimilenară pe aceste meleaguri. Bătrânii povesteau că în noaptea de 23 spre 24 iunie, hotarul dintre lumea reală și cea nevăzută devine permeabil. Este noaptea în care cerul se deschide, iar Sânzienele coboară pe pământ, plutind nevăzute deasupra pădurilor și a holdelor de grâu. Ele se prind în hore ritualice, îmbrăcate în rochii albe de abur, cu picioarele desculțe prin rouă. Rolul lor în universul rural era esențial:

- *Rodul holdelor:* Ele dau bob grâului în spic și sporesc recoltele.

- *Parfumul florilor:* Sânzienele trec peste câmpii și dăruiesc miros și puteri vindecătoare plantelor de leac.
- *Vindecarea suferințelor:* Se crede că zânele aduc alinare celor bolnavi și apără culturile de grindină, inundații sau vijelii abătute din senin.

În sudul și estul țării (Muntenia, Dobrogea, Moldova), sărbătoarea îmbracă haine mai dinamice și poartă numele de Drăgaica, un ritual solar axat pe dans și exuberanță. În Transilvania și Maramureș, predomină denumirea de Sânziene, unde accentul cade pe contemplare, pe focurile uriașe aprinse pe culmile munților pentru a alunga spiritele întunecate și pe utilizarea apei ritualice.

Legende de pe Valea Someșului: Focul purificator și roțile de pe dealuri

În spațiul nostru transilvănean, pe Valea Someșului Mare, credințele despre Sânziene capătă o forță aparte, fiind strâns legate de simbolismul focului de vară. Bătrânii din zona Sângeorzului și a localităților vecine, precum Maieru, păstrează vie memoria unor nopți de vară luminate de ruguri uriașe.

Conform legendelor locale, Sânzienele coboară pe pământ ghidate de lumina focurilor aprinse de oameni pe culmile dealurilor. Se povestește că aceste zâne nu sunt doar entități abstracte, ci spirite ale munților noștri care vin să binecuvânteze satele dacă oamenii își arată respectul față de forțele naturii. Flăcări din sat adunau cetină și lemn uscat, aprinzând „Focurile de Sânziene” în ajunul sărbătorii. Ritualul cerea ca tinerii să sară peste aceste vâpăi pentru a se curăța de boli și necazuri, strigând peste sat numele fetelor dragi.

Cea mai spectaculoasă legendă vie a zonei noastre este cea a **roților înflăcărate**. Tinerii legau paie și fân pe roți vechi de lemn, le dădeau foc și le lăsau să se rostogolească de pe dealuri în vale. Rostogolirea roții aprinse imita mersul soarelui pe cer la solstițiu și simboliza coborârea luminii divine direct peste gospodării. Se credea că pe unde trecea tăciunele aprins al roții, pământul devenea imun la grindină și recolte erau păzite de strigoi. Fetele urmăreau cu sufletul la gură traiectoria roților: o roată care rula dreaptă și curată până jos prevestea un an roditor și belșug în dragoste.

Galbenul de Sânziană: Parfumul și știința din spatele mitului

Simbolul incontestabil al acestei sărbători este floarea care poartă același nume: sânziana (*Galium verum*). Este o plantă delicată, cu inflorescențe mărunte, de un galben-auriu strălucitor, care crește spontan la marginea drumurilor, prin poieni și pe pajiști însorite. Atunci când înflorește în masă, dealurile par acoperite de un covor de aur care emană un parfum dulce, inconfundabil, ce amintește de mirosul mierii de albine.

Tradiția cere ca florile de sânziene să fie culese în zorii zilei de 24 iunie, înainte ca soarele să usuce roua de pe frunze. Roua adunată în această dimineață era considerată sacră în trecut; femeile se spălau cu ea pe față pentru a-și păstra frumusețea, iar bătrânii o foloseau pentru a-și tămădui ochii obosiți. Credința populară spune că după această dată, cucul amuțește (pasăre care măsoară scurgerea timpului), iar plantele își pierd treptat din puterea tămăduitoare.

Este fascinant cum intuiția populară se întâlnește, peste secole, cu confirmările științifice. În fitoterapia modernă, *Galium verum* este recunoscută pentru proprietățile sale terapeutice reale. Planta conține enzime, acizi organici, flavonoide și săruri minerale, fiind utilizată cu succes ca diuretic, cicatrizant, sedativ ușor și antiinflamator. Ceea ce strămoșii noștri numeau „magia zânelor” este, în realitate, o farmacie verde pe care natura o pune la dispoziție în momentul ei de maximă vitalitate.

Geometria sacră a coronițelor și testul norocului

Cel mai frumos și vizual obicei legat de această zi este împletirea coronițelor florale. Femeile și fetele adunau brațe pline de sânziene, spice de grâu, mușetel și alte ierburi de pe câmp, unindu-le în cercuri perfecte. Împletirea unei coronițe nu este un simplu gest estetic, ci o incursiune în geometria sacră a satului tradițional. Forma circulară nu este aleasă la întâmplare; ea reprezintă discul solar, perfecțiunea, totalitatea și ciclul nesfârșit al anotimpurilor care se succed fără oprire. Spicele de grâu prinse în coroană aduc cu ele rugăciunea pentru pâine, belșug și prosperitatea casei.

Odată realizate, aceste coronițe deveneau instrumente de prognoză a destinului. În satele de altădată, fetele și flăcăii aruncau coronițele pe acoperișul caselor sau al șurilor. Dacă coronița rămânea pe acoperiș, era semn de noroc, sănătate și viață lungă; dacă cădea, gestul se repeta pentru a afla peste câți ani se vor îndeplini dorințele ascunse. De asemenea, coronițele erau așezate la icoane, la ferestre sau la porți, funcționând ca niște amulete vegetale menite să protejeze gospodăria de duhurile rele și de energii negative pe tot parcursul anului.

Pânza albă și sufletul românesc: Ziua Universală a Iei

Sărbătoarea Sânzienelor s-a împletit în mod fericit în ultimii ani cu o altă celebrare de anvergură globală: Ziua Universală a Iei. Purtarea cămășii tradiționale românești la data de 24 iunie aduce o notă suplimentară de eleganță și profunzime întregului peisaj estetic al verii. Ia nu este doar o piesă de vestimentație spectaculoasă, ci un adevărat document de identitate culturală scris cu ac și ață pe pânză topită. Fiecare cusătură, fiecare culoare și fiecare motiv geometric reprezintă un cod ascuns pe care femeile din trecut îl lăsau moștenire:

- *Linia frântă sau zigzagul*: Simbolizează curgerea timpului, urcușurile și coborâșurile vieții.

- *Spicul de grâu*: Semn al abundenței, al legăturii indestructibile cu pământul roditor.
- *Steaua sau discul solar*: Reprezintă căutarea permanentă a luminii, a căldurii și a divinității.

Purtată în această zi plină de magie, ia devine un pașaport cultural. Ea ne amintește că tradiția nu aparține doar trecutului și muzeelor, ci este o formă vie de artă capabilă să ne reconecteze la rădăcini, oferindu-ne un sentiment cald de apartenență și continuitate istorică.

Concluzie: Sânzienele ca model de reconectare

Când soarele începe să coboare spre asfințit în ziua de 24 iunie, parfumul greu și dulce al sânzienelor continuă să plutească peste sate și orașe. Sărbătoarea Sânzienelor ne demonstrează că, în ciuda modernizării accelerate, avem încă nevoie de povești, de mituri și de frumos.

Privită în profunzime, această zi este o reverență în fața naturii și a vieții în stadiul ei cel mai înfloritor. Fie că alegem să purtăm o ie brodată, fie că ne oprim pe marginea unui drum pentru a admira o floare galbenă sau pur și simplu ne lăsăm purtați de nostalgia legendelor din copilărie, Sânzienele ne oferă un dar neprețuit: ne amintesc să fim recunoscători pentru darurile pământului.

Bibliografie

Eliade, M. (1995). *De la Zalmoxis la Gengis-Han. Studii comparative despre religiile și folclorul Daciei și Europei Orientale*, Editura Humanitas, București.

Evseev, I. (1997). *Dicționar de magie, demonologie și mitologie românească*, Editura Amarcord, Timișoara.

Ghinoiu, I. (2013). *Mitologie română: Dicționar*, Editura Academiei Române, București.

Micle, V. (2005). *Plantele medicinale în tratarea bolilor*, Editura Medicală, București.

Pamfile, T. (1997). *Sărbătorile la români. Studiu etnografic*, Editura Saeculum I.O., București.

Pop, D. (1978). *Obiceiuri folclorice de pe Valea Someșului*, Editura Minerva, București.

(Sânziene albe,
sursa imaginii: arhivă personală)

SÂNZIENELE – ÎNTRE NATURĂ, TRADIȚIE ȘI ARTĂ

Prof. înv. primar, Gherman Adela Corina

Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Bistrița

Sânzienele reprezintă una dintre cele mai frumoase și mai îndrăgite sărbători din tradiția populară românească. Această sărbătoare este celebrată în fiecare an la data de 24 iunie și este cunoscută în unele regiuni ale țării și sub numele de Drăgaica. Sânzienele sunt asociate cu începutul verii, cu frumusețea naturii și cu numeroase obiceiuri și credințe populare transmise din generație în generație. Datorită bogăției de simboluri, culori și elemente decorative, această sărbătoare a devenit o importantă sursă de inspirație pentru artele plastice.

În credințele populare românești, Sânzienele sunt considerate zâne bune și frumoase, care aduc sănătate, noroc și belșug oamenilor. Se spune că, în noaptea de Sânziene, ele dansează prin poieni și pe câmpuri, lăsând în urma lor flori și parfum. Aceste legende au inspirat de-a lungul timpului numeroși artiști care au încercat să redea prin desen și pictură farmecul și misterul acestei sărbători.

Unul dintre cele mai importante simboluri ale Sânzienelor este floarea de sânziană. Aceasta este o floare mică, galbenă și parfumată, care înflorește în luna iunie. În multe localități din România, fetele culeg flori de sânziene și împletesc coronițe pe care le poartă pe cap sau le așază la porți și ferestre. Aceste coronițe sunt considerate simboluri ale norocului și ale protecției. În artele plastice, florile de sânziene sunt adesea reprezentate prin culori calde și luminoase, care sugerează frumusețea verii și bogăția naturii.

Artele plastice oferă posibilitatea de a exprima într-un mod creativ emoțiile și impresiile inspirate de această sărbătoare. Prin desen, pictură, colaj sau modelaj, elevii pot ilustra aspecte legate de Sânziene și de tradițiile românești. De exemplu, ei pot realiza lucrări care prezintă câmpuri înflorite, fete purtând coronițe de flori, costume populare sau scene din viața satului românesc. Astfel de activități îi ajută să își dezvolte imaginația și să descopere frumusețea patrimoniului cultural românesc.

În pictură, tema Sânzienelor este asociată adesea cu peisajele de vară. Artiștii folosesc nuanțe de verde, galben, albastru și alb pentru a reda lumina și prospețimea naturii. Câmpurile pline de flori, cerul senin și personajele îmbrăcate în costume tradiționale creează imagini pline

de culoare și armonie. Aceste elemente îi inspiră și pe copii să realizeze lucrări artistice atractive și expresive.

În cadrul orelor de Arte Vizuale și Abilități Practice, tema Sânzienelor poate fi valorificată prin numeroase activități. Elevii pot desena flori de sânziene, pot picta peisaje de vară sau pot realiza colaje folosind hârtie colorată și materiale naturale. De asemenea, ei pot confecționa coronițe decorative și pot participa la expoziții tematice organizate în școală. Aceste activități dezvoltă creativitatea, spiritul de observație și îndemânarea practică.

Sărbătoarea Sânzienelor contribuie și la formarea respectului pentru tradițiile și valorile culturale ale poporului român. Prin intermediul artei, copiii învață să aprecieze frumusețea naturii și să cunoască obiceiurile care au fost păstrate de-a lungul timpului. În același timp, ei descoperă că arta poate fi un mijloc de exprimare a sentimentelor și a identității culturale.

Legătura dintre natură, tradiție și artă este foarte puternică în cazul acestei sărbători. Natura oferă inspirație prin culorile și formele sale, tradiția oferă povești și simboluri, iar arta transformă toate aceste elemente în creații originale.

De-a lungul timpului, tema Sânzienelor a fost prezentă nu doar în pictură, ci și în alte forme de artă, precum ilustrația de carte, arta decorativă și creațiile realizate de copii în cadrul concursurilor școlare. Coronițele de flori, dansul zânelor și peisajele de vară sunt elemente care apar frecvent în lucrările artistice inspirate de această sărbătoare. Prin reprezentarea lor, artiștii transmit sentimente de bucurie, liniște și apropiere față de natură. Astfel, Sânzienele continuă să inspire generații întregi și să contribuie la păstrarea tradițiilor românești prin intermediul artei.

Sânzienele reprezintă o sărbătoare importantă a culturii românești, care îmbină frumusețea naturii cu bogăția tradițiilor populare. Prin intermediul artelor plastice, această sărbătoare poate fi descoperită și valorificată într-un mod creativ și educativ. Desenele, picturile și lucrările decorative inspirate de Sânziene îi ajută pe copii să își dezvolte talentul artistic și să cunoască mai bine valorile culturale ale poporului român.

Bibliografie

1. Programa școlară pentru disciplina *Arte Vizuale și Abilități Practice*, învățământ primar, Ministerul Educației.
2. Mitologie română.
3. Sărbători și obiceiuri românești.

SÂNZÂIENELE – ÎNTRE CREDINȚĂ ȘI OBICEI FOLCLORIC ROMÂNESC

Prof. înv. preșcolar Andronesi Lucreția

Liceul Tehnologic Florian Porcius-Rodna, BN

Introducere

Sânzienele reprezintă una dintre cele mai importante sărbători din calendarul popular românesc, celebrată anual în data de 24 iunie. Această zi marchează perioada de maximă putere a soarelui și începutul maturizării recoltelor. Sărbătoarea este cunoscută în diferite zone ale țării sub numele de Sânziene sau Drăgaica și îmbină armonios elemente de credință creștină, mitologie și tradiții populare. Prin bogăția simbolurilor și a ritualurilor sale, această sărbătoare reflectă relația profundă dintre om, natură și divinitate.

Semnificația religioasă a sărbătorii

În calendarul creștin ortodox, ziua de 24 iunie este dedicată Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul, cel care l-a botezat pe Iisus Hristos în râul Iordan. Sfântul Ioan este considerat unul dintre cei mai importanți profeți ai creștinismului, iar sărbătoarea sa este una dintre puținele în care Biserica celebrează nașterea unui sfânt.

Pentru credincioși, această zi este un prilej de rugăciune și recunoștință. În multe comunități rurale, oamenii participă la slujbe religioase și se roagă pentru sănătate, prosperitate și recolte bogate. Astfel, dimensiunea religioasă a sărbătorii se împletește cu tradițiile populare transmise din generație în generație.

Sânzienele în mitologia populară

În credința populară, Sânzienele sunt zâne bune, asemănătoare unor fete foarte frumoase, care trăiesc prin păduri și poieni. Ele sunt considerate protectoarele naturii și ale oamenilor. Se spune că în noaptea de Sânziene acestea dansează în cerc, iar locurile unde au dansat rămân marcate prin vegetație mai bogată și flori mai frumoase.

Legende spun că Sânzienele pot aduce noroc, dragoste și fertilitate, dar pot deveni și răzbunătoare dacă oamenii nu le respectă sărbătoarea. Din această cauză, ziua de 24 iunie era respectată cu strictețe, evitându-se anumite munci agricole sau gospodărești.

Floarea de sânziană și simbolistica ei

Floarea de sânziană este unul dintre simbolurile centrale ale sărbătorii. Aceasta are flori mici, galbene și parfumate, fiind considerată o plantă cu proprietăți magice și vindecătoare. În medicina populară era folosită pentru prepararea ceaiurilor și remediilor naturale.

Cununa împletită din flori de sânziene simbolizează ciclul vieții, continuitatea și legătura dintre om și natură. În unele zone, cununile erau păstrate în casă tot anul pentru protecție împotriva bolilor și a fenomenelor naturale periculoase.

Obiceiuri și practici tradiționale*Împletirea coronițelor*

Fetele tinere culegeau flori de sânziene și împleteau coronițe pe care le purtau pe cap în timpul sărbătorii. Acestea simbolizau puritatea, frumusețea și speranța unei căsătorii fericite.

Aflarea ursitului

Unul dintre cele mai cunoscute obiceiuri era aflarea ursitului. Fetele puneau flori de sânziene sub pernă în noaptea de 23 spre 24 iunie, crezând că își vor visa viitorul soț. În alte locuri, ele aruncau coronițele pe acoperișul casei; dacă acestea rămâneau acolo, era semn că se vor mărita curând.

Focurile de Sânziene

Focurile rituale aveau rol purificator și protector. Aprinse pe dealuri sau în apropierea satelor, acestea simbolizau puterea soarelui și protecția împotriva spiritelor rele. Tinerii săreau peste foc pentru sănătate și noroc, iar scânteile erau considerate purtătoare de binecuvântare.

Culesul plantelor de leac

În credința populară, plantele culese în ziua de Sânziene aveau proprietăți terapeutice sporite. De aceea, femeile mergeau dimineața devreme pe câmp pentru a aduna plante medicinale pe care le foloseau ulterior pentru tratarea diferitelor afecțiuni.

Sânzienele și natura

Sărbătoarea este strâns legată de ciclurile naturii. Ea marchează perioada în care zilele sunt cele mai lungi, iar câmpurile sunt pline de flori și verdeață. Pentru comunitățile tradiționale, prosperitatea depindea în mare măsură de fertilitatea pământului, iar ritualurile de Sânziene aveau rolul de a asigura recolte bogate și protecție împotriva fenomenelor naturale distrugătoare.

Respectul față de natură este una dintre cele mai importante valori transmise prin această sărbătoare. Oamenii considerau că natura trebuie ocrotită și tratată cu grijă, deoarece ea oferă hrana și bunăstarea comunității.

Sânzienele la Maieru

În localitatea Maieru, tradiția Sânzienelor ocupă un loc important în viața culturală a comunității. Sărbătoarea este marcată prin activități care valorifică patrimoniul local: împletirea cununilor de sânziene, cântece și dansuri populare, expoziții etnografice și focuri rituale. Participarea copiilor și a tinerilor la aceste manifestări contribuie la păstrarea și transmiterea tradițiilor locale.

Pentru locuitorii din Maieru, Sânzienele nu reprezintă doar o sărbătoare, ci și o modalitate de afirmare a identității culturale și de consolidare a legăturilor dintre membrii comunității.

Sânzienele în literatura română

Farmecul acestei sărbători a inspirat numeroși scriitori români. Un exemplu important este romanul *Noaptea de Sânziene* de Mircea Eliade, în care sărbătoarea este asociată cu ideea de timp sacru, mister și trecere între lumi. Prin intermediul literaturii, simbolurile Sânzienelor au devenit cunoscute și apreciate de un public larg.

Actualitatea sărbătorii

Deși societatea modernă s-a schimbat profund, multe dintre tradițiile Sânzienelor continuă să fie practicate și astăzi. Festivaluri folclorice, spectacole și manifestări culturale organizate în numeroase localități contribuie la păstrarea acestui patrimoniu spiritual. Sărbătoarea rămâne un simbol al identității culturale românești și al respectului pentru tradițiile strămoșești.

Concluzie

Sânzienele reprezintă o sărbătoare în care credința religioasă, mitologia și obiceiurile populare se întâlnesc într-o sinteză originală. Prin ritualurile sale, această sărbătoare exprimă dorința oamenilor de a trăi în armonie cu natura și cu valorile spirituale ale comunității. Păstrarea tradițiilor de Sânziene contribuie la conservarea identității culturale românești și la transmiterea unui patrimoniu deosebit către generațiile viitoare.

Bibliografie

1. Ghinoiu, I. *Sărbători și obiceiuri românești*, Editura Elion, București.
2. Vulcănescu, R. *Mitologie română*, Editura Academiei Române, București.
3. Pamfile, T. *Sărbătorile la români*, Editura Saeculum I.O.
4. Partene, V-D. (2022). „Sărbătoarea Sânzienelor, la Maieru”, *Revista Bistriței*, nr. XXXVI.
5. Simeon F. M. *Sărbătorile la români*, vol. III.
6. Mircea E. *Noaptea de Sânziene*.

(Sânziene galbene, sursa imaginii: arhivă personală)

SÂNZÂIENELE - OBICEI DE CIREȘAR

Prof. Partene Cornelia

Lic. Tehn. „Florian Porcius”-Rodna, BN

Originea sărbătorii Sânzâienelor este foarte veche și precede creștinismul. Cercetătorii consideră că aceasta își are rădăcinile în ritualurile agrare și solare ale populațiilor geto-dacice și ale altor popoare europene care celebrau perioada solstițiului de vară. În această perioadă a anului, când zilele sunt cele mai lungi, oamenii aduceau omagii soarelui, fertilității și forțelor naturii, pentru a asigura recolte bogate și prosperitate.

Denumirea „Sânziene” este asociată de unii etnologi cu vechi divinități sau spirite protectoare ale vegetației și câmpurilor. În tradiția populară românească, aceste ființe supranaturale au fost imaginate ca zâne binevoitoare care ocrotesc natura, florile și oamenii.

Odată cu răspândirea creștinismului, vechile obiceiuri păgâne nu au dispărut, ci s-au împletit cu sărbătoarea Nașterii Sfântul Ioan Botezătorul, celebrată tot pe 24 iunie. Astfel, elementele religioase și cele populare au coexistat, formând una dintre cele mai bogate și complexe sărbători din cultura tradițională românească.

În multe zone ale țării, Sânzâienele sunt considerate o sărbătoare a luminii, a dragostei și a maturizării naturii. Ele marchează momentul în care ciclul vegetal ajunge la apogeu, iar oamenii caută, prin ritualuri și practici simbolice, să intre în armonie cu forțele naturii. Această îmbinare dintre credințele precreștine și tradiția creștină face din Sânziene o sărbătoare cu o puternică valoare culturală și spirituală, păstrată până astăzi în folclorul românesc.

Sânzâienele sunt unele dintre cele mai frumoase și mai vechi sărbători din tradiția populară românească, celebrate în fiecare an pe 24 iunie, în aceeași zi cu sărbătoarea creștină a

Nașterii Sfântul Ioan Botezătorul. Ele marchează apropierea mijlocului verii și sunt asociate cu fertilitatea, iubirea, belșugul și puterile binefăcătoare ale naturii.

În credințele populare, Sânzienele sunt zâne bune, extrem de frumoase, care trăiesc prin păduri și pe câmpuri. În noaptea de 23 spre 24 iunie, se spune că ele dansează în cercuri tainice, dăruind rod bogat holdelor, sănătate oamenilor și puteri vindecătoare plantelor.

Obiceiuri tradiționale

- Fetele culeg flori de sânziene (o plantă galbenă cu miros plăcut) și împletesc cununi.
- Cununa este aruncată pe acoperișul casei; dacă rămâne acolo, se crede că persoana va avea noroc și sănătate.
- Fetele își pun cununa de sânziene sub pernă pentru a-și visa viitorul soț.
- Oamenii împodobesc porțile, ferestrele și gospodăriile cu flori de sânziene pentru a alunga relele și a aduce prosperitate.
- În unele regiuni se aprind focuri pe dealuri, iar tinerii participă la dansuri și petreceri câmpenești.

Semnificația sărbătorii

Sânzienele reprezintă legătura dintre om și natură. Tradiția spune că în această perioadă plantele medicinale au cea mai mare putere de vindecare, iar cerul este mai aproape de pământ. De aceea, mulți oameni culeg ierburi de leac în dimineața zilei de 24 iunie.

Există și credința că, dacă Sânzienele nu sunt respectate, ele se pot transforma în zâne aspre care aduc furtuni, grindină sau necazuri asupra recoltelor. Astăzi, sărbătoarea păstrează atât caracterul religios, cât și pe cel folcloric, fiind un simbol al verii, al frumuseții naturii și al tradițiilor românești transmise din generație în generație.

Obiceiul Sânzienelor la Maieru

În comuna Maieru, sărbătoarea Sânzienelor este una dintre cele mai spectaculoase manifestări ale tradiției populare locale, păstrată și transmisă din generație în generație. Celebrată în noaptea de 23 spre 24 iunie, această sărbătoare îmbină elemente precreștine legate de cultul soarelui și fertilității cu sărbătoarea creștină a Nașterii Sfântul Ioan Botezătorul.

Pentru locuitorii satului, Sânzienele reprezintă un moment deosebit al anului, când natura se află la apogeul puterii sale, iar oamenii încearcă să intre în armonie cu forțele acesteia prin ritualuri și practici simbolice. Pregătirile încep încă din timpul zilei, când fetele și femeile merg pe câmp pentru a culege flori de sânziene și alte plante considerate tămăduitoare. Din acestea sunt împletite cununi care vor fi folosite în diferite ritualuri de aflare a norocului și de protecție a gospodăriei.

Elementul central al sărbătorii îl constituie focurile de Sânziene. Odată cu lăsarea serii, tinerii satului urcă pe dealuri sau în locuri înalte și aprind focuri mari, vizibile de la mare distanță. Flăcările simbolizează puterea soarelui și victoria luminii asupra întunericului. În jurul focurilor se adună întreaga comunitate: copii, tineri și vârstnici. Se cântă, se spun povești și se rememorează vechile tradiții ale satului.

Un moment spectaculos este săritul peste foc, practică ce are rol de purificare și protecție. În credința populară, focul alungă răul, bolile și necazurile, iar cei care trec prin apropierea lui sau sar peste flăcări vor avea parte de sănătate și noroc în anul care urmează. Ritualul are și o semnificație de reînnoire spirituală, marcând trecerea într-o nouă etapă a ciclului agrar.

Fetele își încearcă și ele norocul prin intermediul cununițelor de sânziene. Acestea sunt aruncate pe acoperișul casei, iar modul în care se așază este interpretat ca un semn al destinului. Dacă cununa rămâne pe acoperiș, se spune că persoana va avea noroc, sănătate și împliniri, iar pentru fete poate însemna apropierea căsătoriei. Dacă aceasta cade, semnificația este mai puțin favorabilă.

În tradiția locală există și credința că în noaptea de Sânziene cerurile se deschid, iar lumea văzută se apropie de cea nevăzută. De aceea, noaptea este considerată una magică, în care plantele medicinale capătă puteri sporite, iar rugăciunile și dorințele oamenilor sunt ascultate mai ușor. Mulți localnici păstrează și astăzi obiceiul de a culege plante în zorii zilei de 24 iunie, considerând că acestea au cele mai puternice proprietăți vindecătoare.

Sărbătoarea Sânzienelor de la Maieru are și o importantă dimensiune socială. Ea oferă comunității ocazia de a se reuni, de a consolida legăturile dintre generații și de a transmite tinerilor valorile culturii tradiționale. Prin participarea la ritualuri, cântece și jocuri populare, copiii și tinerii învață semnificația obiceiurilor moștenite de la strămoși și contribuie la păstrarea identității culturale a satului.

Sânzienele reprezintă o sărbătoare a naturii în toată splendoarea și frumusețea ei la început de vară, în luna iunie, marcând triumful verii în cireșar, fiind aproape ca dată în calendar de solstițiul de vară (21 iunie).

Sărbătoarea Sânzienei este cunoscută în alte zone sub denumirea de „Drăgaica” și apare menționată de către Dimitrie Cantemir în opera „Descrierea Moldovei”, în cadrul căreia face mențiunea că s-ar trage din idolii cei vechi ai dacilor.

Obiceiul consta ca în ajunul acestei sărbători, fetele să culeagă flori albe și galbene de sânziene, de prin ierburile grase și înalte de pe coastele dealurilor, din care împleteau apoi cununițe și le împodobeau cu alte flori de câmp sau de grădină. Spre seară, feciorii pregăteau și aprindeau focuri de vreascuri pe colnice, la răscruci mari și largi de ulițe, în mai multe locuri

ale satului. Aici, veneau copii și tineri, care cu coronițele așezate pe cap alergau și săreau peste foc, în semn de purificare și de alungare a răului.

După ce copiii și tinerii se retrăgeau de la foc la casele lor, își aruncau coronițele pe casă, urmărind drumul și locul opririi lor pe acoperiș. Cununiței de sânzâiene i se atribuiau puteri magice, de cercetare și prezicere a viitorului. Astfel, dacă cununița se oprea pe casă era semn bun, iar dacă aceasta cădea de pe acoperiș era considerat un semn rău, pentru cel a cărui era.

Mai târziu, obișnuiau să vină și adulții sau cei vârstnici în jurul focului. Astfel, se aduna lume multă să petreacă o seară frumoasă, de vară, în aer liber, împreună, ca să comunice, să schimbe idei între ei, la un pahar de vinars.

Întunericul nopții se lăsa peste sat iar atmosfera de-afară se-ncingea parcă și mai tare. Luminile focurilor arzând, cu trosnituri și scânteii, străluceau luminând în noapte, oferind priveliști deosebite, de neuitat. Unii din feciorii mai cu experiență, se-nțelegeau între ei și mergeau în vizită dintr-un loc în altul, la un alt foc, pentru a vedea cum se desfășura și care era atmosfera. Alții, atrași de noutatea locului sau de revederea cu unii cunoscuți sau prieteni rămâneau să petreacă acolo, alții se-ntorceau și aduceau cu ei știri noi despre cum decurgea seara în cutare sau cutare loc, care erau participanții, cum se distrau. Poveștile participanților deveneau parcă mai interesante și se continuau până târziu în noapte, în jurul focului până ce sfârșeau vreascurile și paiele pregătite, sau până când acesta se mistuia sub picăturile de ploaie, ce se revărsau din norii negri ce apăreau îngrămădindu-se pe cer.

Din prezentarea acestui obicei al Sânzâienelor, în vecinătate, la Rodna, se practica doar partea cu împletirea coronițelor și aruncarea lor pe casă, sau se mai practica aruncarea lor în oborul vitelor, având semnificații de prevestire a viitorului tinerilor: dacă de cununită se atingea o vită tânără, se spunea că fata se va mărita cu un bărbat tânăr, iar dacă de cununiță se atingea o vită bătrână, însemna că fata, stăpână a coroniței avea să se mărite cu un bărbat mult mai în vârstă decât ea. În prezent, acest obicei nu se mai practică la Rodna, fiind pierdut în negura vremilor.

În schimb, obiceiul așa cum a fost prezentat în întregime, se practică și-n zilele noastre, în toată grandoarea lui, la Maieru și Anieș, în vecinătatea imediată a Rodnei, fiind așteptat cu drag, mai ales de tineri și copii, el reprezentând primul obicei al verii. Este considerat un obicei fascinant, atrăgător și interesant, pentru toți care au auzit de el, aflându-se în trecere pe aceste meleaguri, toți dorindu-și să cunoască personal bucuria și emoția trăirii unor astfel de momente, pentru a-și satisface curiozitatea, setea de cunoaștere, pentru a-și îmbogăți experiența de viață.

Prin autenticitatea și continuitatea sa, obiceiul Sânzienelor din Maieru reprezintă o mărturie a modului în care comunitatea a reușit să păstreze, de-a lungul timpului, legătura profundă dintre om, natură și tradiție

Noaptea de Sânziene este una magică, în care cerurile se deschid, iar lumea oamenilor comunică mai ușor cu cea nevăzută. De aceea, sărbătoarea este însoțită de numeroase practici rituale și superstiții menite să asigure protecția gospodăriilor, fertilitatea pământului și bunăstarea familiei.

Pentru comunitatea din Maieru și Rodna, Sânzienele nu reprezintă doar un obicei folcloric, ci și o manifestare a identității locale, ce transmite generațiilor tinere, una dintre cele mai valoroase moșteniri culturale ale Țării Năsăudului.

Bibliografie

Viorel-Daniel Partene, „Sărbătoarea Sânzienelor, la Maieru”, în *Revista Bistriței*, nr. XXXVI, 2022, pp. 289–297. Studiul prezintă istoricul obiceiului, culesul florilor de sânziene, împletirea cununilor, săritul peste foc și semnificațiile ritualului.

„Sărbătoarea Sânzienelor la Maieru”, articol publicat în publicația locală *Răsunetul*, 24 iunie 2018.

Conține informații despre desfășurarea sărbătorii și semnificația focului ritualic.

„Sărbătoarea Sânzienelor va fi marcată la Maieru”, *Răsunetul*, 20 iunie 2019. Prezintă elementele tradiționale ale obiceiului și atestarea sa documentară din anul 1768.

„Sânzienele la Cuibul Visurilor din Maieru”, *Răsunetul*, 23 iunie 2016. Include informații despre credințele populare, coronițele de sânziene, rostogolirea roții de foc și săritul peste foc.

„Sânziene la Maieru, ediția a V-a”, *Răsunetul*, 24 iunie 2020. Evidențiază continuitatea tradiției și rolul acesteia în comunitatea locală.

„Sânzienele”

(Sursa imaginii <https://alionabereghici.art/product/dans-art-print-a3/>)

SÂNZIENELE – ZÂNELE PĂDURII ȘI ALE CÂMPULUI

Prof. înv. primar Moldovan Crina

Școala Gimnazială Nr. 1, Bistrița

Sânzienele sunt plante cu inflorescențe galbene sau albe, care înfloresc în jurul datei de 24 iunie, ocazie cu care se sărbătorește și ziua Sânzienelor (Banat, Transilvania și nordul Moldovei) sau Drăgaica (Dobrogea, Muntenia și sudul Moldovei). Sunt sărbătorite anual pe 24 iunie, suprapunându-se cu Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul. Tradiția populară le definește atât ca zâne bune, extrem de frumoase ale câmpului, care trăiesc prin păduri sau pe câmpii și care dau florilor puteri vindecătoare.

Ziua în care Sânzienele sunt sărbătorite este considerată sfântă. Nimeni nu lucrează cât soarele se află pe cer. Oamenii de la țară sărbătoresc soarele și muncile agricole specific verii. Sărbătoarea de Sânziene/Drăgaica este asociată cu solstițiul

de vară, dar și cu florile, cu iubirea și cu fertilitatea. Drăgaica ar umbla pe pământ sau ar zbura prin aer în ziua solstițiului de vară și s-ar desfăta, cântând și dansând, împreună cu alaiul său nupțial, format din zâne fecioare și fete frumoase, peste câmpuri și păduri. În tradiția populară românească, sunt considerate zâne bune care aduc fertilitate culturilor și protecție. Sânzienele sunt considerate zâne nocturne care se ascund în păduri și au capacitatea de a oferi puteri tămăduitoare plantelor. Una dintre cele mai cunoscute tradiții este de a culege flori și de a împleti coronițe cu flori. Fetele pun flori sub pernă, în speranța de a-și visa ursitul sau obișnuiesc să împletească coronițe din flori de sânziene și să le arunce pe acoperișurile caselor pentru a-și afla ursitul sau pentru a prevesti norocul și sănătatea în familie: „Noaptea de sânziene/În lumina lunii/Cine mi-I ursitu’/Astăzi o să-mi spună./Am s-arunc cununa/De flori peste poartă/Și-o să știe ursitu’/Unde pașii și-i poartă.” (*Sânziene* - Zdob și Zdub & Irina Rimes).

În unele sate românești dimineata, băieții umblă prin sat și aruncă cununițe de sânziene în curțile fetelor de măritat.

Tot acum, gospodarii încearcă să afle cum le va fi norocul la recolte sau animale. Dacă în această zi, la cununa de Sânziene agățată în colțul casei cu o zi înainte se va găsi păr sau puf de pene de la anumite păsări sau animale, se spune că anul va fi unul bun pentru ele.

În această zi se joacă și Drăgaica. În cetele de Drăgaică, fata care joacă rolul zeiței este îmbrăcată ca o mireasă, cu rochie albă și cunună împletită din flori de sânziene pe cap, însemn al cununiei. În timpul ceremoniei nuptiale, Zeița vindecă bolile și suferințele oamenilor, în special bolile copiilor, apără holdele de grindină, de furtuni și vijelie, ursește fetele de măritat. fetele țăranilor din satele învecinate se adună și o aleg pe cea mai frumoasă dintre ele, căreia îi dau numele de Drăgaica, o petrec pe ogoare cu mare alai, o gătesc cu o cunună împletită din spice și cu multe basmale colorate și îi pun în mâini cheile de la jitnițe.

Drăgaica împodobită în acest chip, cu fața acoperită, se întoarce de la câmp spre casă cu mâinile întinse și cu basmalele fluturând în vânt, de parcă ar zbura și cutreieră toate satele din care s-a adunat lume s-o petreacă jucând și cântând laolaltă cu toate tovarășele ei de joc, care o numesc foarte des sora și mai-marea lor. Fetele din Moldova doresc din toată inima să fie alese Drăgaică, deși, în textele cântecelor se precizează că, după datină, fata care a întruchipat Drăgaica, nu se poate mărita decât abia după trei ani.

În lumea plantelor medicinale, sânzienele se disting printr-o multitudine de beneficii și utilizări, dar și prin anumite contraindicații ce nu trebuie ignorate. Planta se caracterizează prin tulpini înalte și flori mărunte și dese, de un galben strălucitor sau albe, aspect care o face ușor de recunoscut în peisajul natural. Sânzienele preferă locurile însorite, crescând în mod natural pe pajiști, la marginile pădurilor sau pe dealuri. Sânzienele sunt frecvent întâlnite în toată regiunea carpatică din România, dar și în alte zone cu climă temperată din Europa. Există mai multe specii de sânziene, însă cele mai cunoscute sunt sânzienele galbene și sânzienele albe. Sânzienele galbene sunt cunoscute pentru proprietățile lor diuretice și antiinflamatoare, în timp ce sânzienele albe sunt apreciate pentru efectul lor calmant. Fiecare specie are propriile caracteristici și proprietăți, ceea ce face ca ele să fie folosite în diverse scopuri, atât în medicina tradițională cât și în industria cosmetică.

Bibliografie:

Ghinoi, I. (1987). *Obiceiuri populare de peste an. Dicționar*, Editura Fundației Culturale Române, București.

Nicolau, I. (1998). *Ghidul sărbătorilor românești*, Editura Humanitas.

Olteanu, A. (2001). *Calendarele poporului român*, Editura Paideia, București.

Sursa ilustrației - https://chatgpt.com/s/m_6a280e5c42108191861b3ad6027ffefb

SÂNZIENELE - PLANTE MEDICINALE

Prof. Curac Loredana

Prof. Stupinean Marta

Școala Gimnazială Nr. 1 Bistrița

În lumea plantelor medicinale, sânzienele, aceste plante miraculoase se disting printr-o multitudine de beneficii și utilizări, dar și prin anumite contraindicații ce nu trebuie ignorate.

Sânzienele, cunoscute și sub numele de drăgaică, sunt plante cu inflorescențe galbene sau albe, care înfloresc în jurul datei de 24 iunie, ocazie cu care se sărbătorește și Ziua Sânzienelor. În tradiția populară românească, această zi marchează debutul verii și este însoțită de numeroase superstiții și ritualuri.

Planta se caracterizează prin tulpini înalte și flori mărunte și dese, de un galben strălucitor sau albe, aspect care o face ușor de recunoscut în peisajul natural. Sânzienele preferă locurile însorite, crescând în mod natural pe pajiști, la marginile pădurilor sau pe dealuri. Sânzienele sunt frecvent întâlnite în toată regiunea carpatică din România, dar și în alte zone cu climă temperată din Europa.

Există mai multe specii de sânziene, însă cele mai cunoscute sunt sânzienele galbene (*Galium verum*) și sânzienele albe (*Galium album*). Sânzienele galbene sunt cunoscute pentru proprietățile lor diuretice și antiinflamatoare, în timp ce sânzienele albe sunt apreciate pentru efectul lor calmant. Fiecare specie are propriile caracteristici și proprietăți, ceea ce face ca ele să fie folosite în diverse scopuri, atât în medicina tradițională, cât și în industria cosmetică.

În ceea ce privește rolul lor în ecosistem, sânzienele sunt nu doar frumoase, ci și deosebit de utile. Ele atrag albinele și alte insecte polenizatoare, contribuind astfel la biodiversitate și la sănătatea ecosistemelor în care cresc.

Sânzienele au fost folosite de secole în medicina tradițională pentru proprietățile lor curative. Acestea sunt eficiente în special în tratarea bolilor de rinichi și a celor digestive. De asemenea, acestea au un efect diuretic și detoxifiant, ajutând la eliminarea toxinelor din organism.

În plus, sânzienele au proprietăți imunostimulatoare, ceea ce înseamnă că pot ajuta la întărirea sistemului imunitar. Ele conțin antioxidanți care luptă împotriva radicalilor liberi, prevenind astfel bolile cronice și îmbătrânirea prematură. Extractul de sânziene are un efect

antioxidant puternic, ceea ce sugerează că ar putea fi utilizat pentru a îmbunătăți starea de sănătate generală.

În ceea ce privește beneficiile pentru piele, infuzia de sânziene are proprietăți antiinflamatorii și antimicrobiene, fiind folosită în tratarea diverselor afecțiuni ale pielii. De asemenea, hidratează și revigorează dermul, datorită conținutului de vitamine și minerale.

Nu în ultimul rând, sânzienele au un efect calmant asupra sistemului nervos, ajutând la reducerea stresului și anxietății. Se spune și că acestea aduc bucurie și noroc, fiind asociate cu sărbătoarea de Sânziene, un moment de bucurie și reînnoire în cultura populară românească.

Sânzienele sunt cunoscute în medicina tradițională pentru proprietățile lor vindecătoare. De sute de ani, această plantă a fost folosită pentru tratarea unei game largi de afecțiuni. De la boli de inimă și de rinichi până la afecțiuni gastrointestinale și boli ale pielii, sânzienele au reprezentat un tratament eficient. De exemplu, pentru afecțiunile gastrointestinale, sânzienele se pot prepara sub formă de ceai. Se folosesc 2-3 lingurițe de flori uscate la o cană de apă clocotită, se lasă la infuzat 10-15 minute, apoi se strecoară. Se pot consuma 2-3 cani pe zi, după mese.

În cultura și tradițiile locale, sânzienele au o semnificație profundă. În ziua de Sânziene, se crede că aceste flori au puteri magice, aducând fertilitate, sănătate și belșug. În unele zone, femeile culeg sânziene și le împletesc în cununi pe care le aruncă pe acoperișurile caselor, în speranța unui an roditor.

Și în cosmetica naturală, sânzienele și-au găsit un loc bine meritat. Sunt folosite adesea în produsele de îngrijire a pielii și a părului. O rețetă simplă pentru o mască facială preparată acasă include o mână de flori de sânziene, o lingură de miere și o lingură de ulei de măsline. Toate ingredientele se amestecă bine, iar masca se aplică pe față, lăsându-se să acționeze 20 de minute.

Sânzienele au și utilizări culinare. Florile de sânziene pot fi folosite pentru a prepara un sirop dulce și aromatic. Pentru acesta, ai nevoie de aproximativ 500 de grame de flori, 1 kg de zahăr și sucul de la o lămâie. Florile se pun într-un borcan alternativ cu zahărul și se lasă la macerat 24 de ore. Apoi, se stoarce sucul obținut și se fierbe împreună cu sucul de lămâie până se obține un sirop. Se lasă la răcit și se păstrează în borcane sterilizate.

Contraindicațiile legate de utilizarea florilor de sânziene sunt importante de cunoscut pentru a evita eventualele complicații. Deși aceste plante sunt apreciate pentru beneficiile lor asupra sănătății, există situații în care utilizarea lor poate fi contraindicată. Acestea nu sunt recomandate femeilor însărcinate sau care alăptează, de exemplu, deoarece pot declanșa

contracții uterine. De asemenea, persoanele alergice la plante din familia Asteraceae sau cele care suferă de boli autoimune ar trebui să evite consumul de sânziene.

În ceea ce privește efectele adverse, sânzienele pot cauza, deși rar, anumite efecte adverse. Acestea pot include erupții cutanate, iritații ale pielii, dureri de stomac sau reacții alergice. Dacă apar astfel de simptome, este recomandat să întrerupi imediat utilizarea și să consulți un medic.

Recunoașterea momentului potrivit pentru recoltarea sânzienei este esențială pentru a profita la maximum de proprietățile acesteia. Conform specialiștilor în fitoterapie și etnobotanică, perioada ideală pentru recoltarea sânzienei este în jurul datei de 24 iunie, de Sânziene, când planta se află în plină înflorire. Este important ca recoltarea să se facă într-o zi însorită, după uscarea completă a picăturilor din roua de dimineață, pentru a nu afecta calitatea florilor și a evita dezvoltarea mucegaiurilor.

Procesul de recoltare al sânzienei implică o atenție deosebită. Pentru a permite regenerarea plantei, se taie doar porțiunea cu florile, lăsând restul plantei intact. Recoltarea se poate face cu mâna sau cu ajutorul unei foarfece curate, pentru a preveni deteriorarea plantei și rănirea inutilă a acesteia.

După recoltare, sânzienele trebuie uscate într-un loc bine aerisit, ferit de soare și umiditate. Acest proces de uscare este esențial pentru a conserva proprietățile terapeutice ale plantei. Odată uscate, acestea se depozitează în pungi de hârtie sau borcane de sticlă, într-un loc uscat și răcoros.

Sânzienele uscate pot fi păstrate până la un an, fără să-și piardă proprietățile terapeutice. Este important de menționat că sânzienele nu trebuie păstrate în apropierea altor plante aromatice, pentru a evita transmiterea mirosului acestora.

Bibliografie:

„Benefits of Bedstraw | Australian School of Herbal Medicine.” [Www.asohm.com.au](http://www.asohm.com.au), www.asohm.com.au/bedstraw-for-kidney-disorders-thyroid-gland-complaints-for-the-lymphatic-system-skin-disorders/, accesat la 22.07.2024;

„LADY’S BEDSTRAW: Overview, Uses, Side Effects, Precautions, Interactions, Dosing and Reviews.” [Www.webmd.com](http://www.webmd.com), www.webmd.com/vitamins/ai/ingredientmono-145/ladys-bedstraw, accesat la 22.07.2024;

Yellow Bedstraw (Galium Verum) – Natural Herbs. www.naturalherbs.ro/project/yellow-bedstraw-galium-verum/#:~:text=Its%20mild%20sudorific%2C%20diuretic%20effects, accesat la 22.07.2024.

SÂNZIENELE LA ROMÂNI – SĂRBĂTOARE A LUMINII, IUBIRII ȘI BELȘUGULUI

**Prof. înv. primar Rus Mirela
Șc. Gimn. „Grigore Silași” Beclean**

În calendarul popular românesc, data de 24 iunie marchează sărbătoarea Sânzienelor, una dintre cele mai frumoase și misterioase sărbători ale verii. Această zi este legată de natură, dragoste, sănătate și belșug. Celebrată în apropierea solstițiului de vară, această sărbătoare fascinează prin ritualurile sale unice.

În aceeași zi, Biserica Ortodoxă sărbătorește Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul, însă în tradiția populară românească data de 24 iunie păstrează numeroase obiceiuri precreștine. Astfel, Sânzienele reprezintă o îmbinare între credința creștină și vechile ritualuri populare dedicate naturii și soarelui.

Sânzienele sunt cunoscute în unele zone și sub numele de Drăgaica. În imaginarul popular, ele sunt zâne bune, ființe luminoase care umblă noaptea prin poieni, cântă, dansează și dau puteri vindecătoare florilor și plantelor. Se spunea că în noaptea de Sânziene cerurile se deschid, iar oamenii curați la suflet pot înțelege glasul animalelor sau pot primi semne despre viitor.

Una dintre cele mai cunoscute plante asociate acestei sărbători este floarea de sânziană, o plantă galbenă, delicată, cu miros plăcut. Fetele culegeau flori de sânziene și împleteau cununi, pe care le purtau pe cap sau le aruncau pe acoperișul casei. Dacă acea cunună rămânea pe casă, era semn de noroc, sănătate și belșug. Dacă aluneca sau cădea, oamenii credeau că anul putea aduce încercări.

În multe sate românești, fetele nemăritate își puneau flori de sânziene sub pernă în noaptea de 23 spre 24 iunie, sperând să-și viseze ursitul. Acest obicei arată legătura sărbătorii cu iubirea, tinerețea și dorința de întemeiere a unei familii. Tot în această zi se considera că plantele de leac au puteri deosebite, motiv pentru care femeile le culegeau dis-de-diminează, înainte de răsăritul soarelui.

Sânzienele reprezintă și o sărbătoare a câmpurilor. Țăranii credeau că zânele bune aduc rod bogat holdelor, apără animalele și gospodăriile și binecuvântează munca oamenilor. De aceea, în unele zone se făceau ritualuri pentru protejarea recoltelor. Cununi de sânziene erau

așezate la porți, la ferestre, în grajduri sau pe ogoare, pentru a alunga răul și pentru a aduce spor.

Totuși, tradiția spune că Sânzienele puteau deveni aspre cu cei care nu le respectau ziua. Oamenii evitau să muncească la câmp sau să spele, deoarece se credea că zânele îi puteau pedepsi pe cei care nesocoteau sărbătoarea. Această credință reflectă respectul profund al comunităților tradiționale față de ritmurile naturii și față de momentele considerate sacre.

Un alt obicei important era dansul Drăgaicei, întâlnit mai ales în sudul țării. Grupuri de fete îmbrăcate în alb, împodobite cu flori și spice de grâu, mergeau prin sat, cântând și dansând. Ele simbolizau puritatea, frumusețea și puterea roditoare a naturii. Dansul lor era considerat aducător de noroc, sănătate și recoltă bogată.

Pe Valea Someșului, Sânzienele sunt și o sărbătoare a tinerilor. Întâlnirea fetelor și băieților, cântecul, jocul și portul popular transformă această zi într-un prilej de bucurie și de afirmare a identității locale. În unele localități din Bistrița-Năsăud, copiii și tinerii reconstituie obiceiurile din ajunul sărbătorii, învățând astfel de la cei mai mari cum se culeg florile, cum se împletesc cununile și ce semnificație are această zi.

Sânzienele au inspirat de-a lungul timpului literatura, arta și cultura română. Mircea Eliade a transformat această sărbătoare într-un simbol al misterului în romanul „Noaptea de Sânziene”, iar în folclorul românesc ea apare ca un moment magic, în care timpul pare să se oprească. Pentru români, Sânzienele nu sunt doar o simplă dată din calendar, ci o poartă către o lume a simbolurilor, a credințelor și a frumuseții tradiționale.

Astăzi, multe dintre obiceiurile de Sânziene sunt păstrate mai ales în mediul rural, dar interesul pentru această sărbătoare a crescut și în orașe. În unele locuri se organizează târguri, spectacole folclorice, ateliere de împletit cununi și evenimente culturale dedicate iei românești, deoarece tot pe 24 iunie este celebrată și Ziua Universală a Iei. Astfel, Sânzienele devin și un prilej de a redescoperi portul popular, cântecele, dansurile și valorile identității românești.

Sânzienele reprezintă una dintre cele mai poetice sărbători ale poporului român. Ele aduc împreună lumina soarelui, frumusețea florilor, speranța iubirii și respectul pentru natură. Prin obiceiurile și credințele legate de această zi, românii au păstrat-o vie în sufletul lor tradițional. Sărbătoarea Sânzienelor ne amintește că identitatea unui popor se construiește nu doar prin istorie, ci și prin povești, simboluri, ritualuri și legătura profundă cu pământul.

Bibliografie

Ghinoiu, Ion, *Sărbători și obiceiuri românești*, Editura Elion, București, 2002.
Marian, Simion Florea, *Sărbătorile la români. Studiu etnografic*, București, 1994.
<https://traditiivii.ro/domenii/ritualuri-legate-de-o-data-fixa/sanziene-si-dragaica>

MIT, RITUAL ȘI SACRALITATE SOLARĂ: SĂRBĂTOAREA SÂNZIENELOR ÎN SPAȚIUL TRANSILVAN

Bârsan Maria Lenuța, Mititel Ioana Lavinia

Liceul Tehnologic Telciu, BN

Introducere. Considerații etimologice și istorice

În peisajul etnografic românesc, noaptea de 23 spre 24 iunie marchează un prag temporal de o importanță cosmologică fundamentală: solstițiul de vară. În timp ce în sudul și estul României această sărbătoare este cunoscută sub numele de Drăgaică (termen de filiație slavă, asociat adesea cu ritualuri agrare ale fertilității), în spațiul Transilvaniei s-a conservat cu sfințenie denumirea de Sânziene.

Etimologia cuvântului ne trimite direct în zorii procesului de etnogeneză. Lingviștii și istoricii religiilor, printre care și Mircea Eliade, au demonstrat că termenul Sânziana derivă din sintagma latină Sancta Diana (Sântatiana / Sânziana). În Dacia Romană, cultul zeiței Diana — divinitate a pădurilor, a vânătorii și a Lunii — a cunoscut o adaptare sincretică profundă, suprapunându-se peste divinitățile autohtone, geto-dace, cu atribute similare. Prin urmare, în Ardeal, Sânzienele au rămas în conștiința colectivă ca entități eminamente benefice, preotese ale Soarelui și protectoare ale biotopului natural, spre deosebire de Iele sau Rusalii, care poartă o amprentă ambivalentă sau malefică.

1. Focurile Solstițiale și „Învârtitul Făcliilor”

Dacă în alte regiuni accentul cade pe dansul ritual al fetelor, în zonele montane și colinare ale Ardealului (Lăpuș, Maramureșul Istoric, Țara Năsăudului și Munții Apuseni), elementul central al nopții de Sânziene este focul purificator, privit ca o replică terestră a Soarelui aflat la apogeu.

În sate precum Maieru (Bistrița-Năsăud) sau în așezările de pe văile Vișeuului și Izei, flăcări pregătesc din timp făclii mari, confecționate din scoarță de cireș uscată sau lemn de rășinoase bogat în rășină, fixate pe suporturi lungi de lemn. În seara de 23 iunie, odată cu lăsarea întunericului, tinerii urcă pe cele mai înalte dealuri din hotarul satului. Aici se aprind ruguri mari, ritualice, numite în vechime „focurile de Sânziene”.

Momentele culminante ale nopții includ:

Rotirea făcliilor: Flăcări învârtesc torțele aprinse deasupra capului în cercuri largi, generând jerbe de scânteii. Această mișcare circulară nu este întâmplătoare; ea mimează rotația Soarelui pe boltă (mimesis ritualic), având ca scop transferul de energie solară și lumină direct asupra comunității și a culturilor agricole.

Strigăturile peste sat: Rotirea este însoțită de invocații strigate cu putere (ex: „Du-te soare, vino lună / Sânzienele îmbună!”), menite să alunge spiritele telurice negative, strigoi și bolile.

Catharsisul prin foc: Tinerii sar peste jarul rămas după stingerea rugurilor mari. În mentalitatea arhaică ardeleană, acest act asigura o purificare biologică și spirituală, arzând, la propriu și la figurat, necurătenia sau ghinionul acumulate în prima jumătate a anului.

2. Botanica Magică: Culesul Florilor și Tăvălitul în Rouă

Un alt pilon antropologic al sărbătorii în Transilvania este relația omului cu flora spontană. Se consideră că în noaptea solstițiului, datorită maximei expunerii la lumina solară, plantele își ating potențialul terapeutic și magic maxim (fenomen numit în popor „coacerea plantelor de leac”).

Piesa centrală este floarea de sânziană (*Galium verum*), o plantă cu inflorescențe galbene, mărunte și cu un miros de miere. În dimineața de 24 iunie, pe o atmosferă de liniște ritualică (*silentium*), femeile bătrâne (vraci sau cunoscătoare ale ierburilor) și fetele tinere ies la cules înainte ca soarele să usuce roua.

În Ardeal, dinamica culesului implică reguli stricte:

Împletirea Cununilor și Ghicitul Destinului

Florile culese sunt împletite în formă de cerc (simbol solar) sau de cruce. Într-un context marcat de superstiție și dorința de prevestire, aceste cununi devin instrumente de divinație. Fetele le aruncă pe acoperișul caselor sau al șurilor. Dacă coronita rămâne fixată pe acoperiș, este semn de măritiş iminent și viață lungă. Dacă cade, actul se repetă pentru a afla peste câți ani se va produce evenimentul.

În plus, o variantă strict transilvăneană a acestui obicei presupune aruncarea cununilor peste vitele din gospodărie: dacă cununa se agață de coarnele unei vite tinere, ursitul va fi un flăcău destoinic; dacă cade pe o vită bătrână, viitorul soț va fi un văduv sau un om în vârstă.

Sânzienele Albe din Maramureș

Spre deosebire de restul țării, în anumite sub-zone din Maramureșul Istoric se acordă o importanță deosebită sânzienelor albe (*Galium album*). Localnicii le atribuie acestora o putere psiho-magică superioară. Ele nu se folosesc doar pentru ceaiuri medicinale, ci sunt păstrate la

icoane pe tot parcursul anului, fiind aruncate în focul din sobă în timpul furtunilor de vară violente pentru a „împrăștia” grindina și norii negri aduși de „Șolomonari” (magicieni mitologici ai vremii).

Ritualul Rorării din Zori

Roua de Sânziene colectată în zorii zilei de 24 iunie este considerată un elixir sacru. Femeile foloseau o pânză albă din in sau bumbac, nevopsită și nefolosită, cu care ștergeau pajiștile înverzite, storcând apoi lichidul într-o cofă de lemn. Cu această apă sacră se spălau fetele pe față pentru a-și păstra frumusețea și a fi ferite de pistrui, iar bătrânii o foloseau pentru oblojenirea ochilor bolnavi sau stropirea ugerului vitelor, asigurând astfel un lapte mănos și ferit de „luatul manei” (vrăji de furt al fertilității).

3. Deschiderea Cerurilor și „Răsuflatul” Comorilor

În imaginarul mitologic din Ardeal, noaptea de Sânziene împarte cu noaptea de Sfântul Andrei statutul de timp sacru, suspendat, în care legile fizice ale realității se estompează. Se crede cu tărie că la miezul nopții „se deschid cerurile”, permițând celor cu inima curată să audă glasul animalelor sau să vadă, preț de o secundă, lumina divină.

O superstiție profund înrădăcinată în Munții Apuseni și în zonele fostelor exploatări miniere romane (cum ar fi Roșia Montană sau zona auriferă a Bradului) este aceea a comorilor care „răsuflă”. Bătrânii povesteau că aurul ascuns în măruntaiele pământului de către daci, romani sau vechii haiduci emite în această noapte o emanație luminoasă de culoare albăstrui. Flacăra mistică nu arde vegetația din jur și poate fi observată doar de cei care nu sunt stăpâniți de avariție. Căutarea acestor comori în noaptea de Sânziene presupunea un risc uriaș, deoarece locurile erau adesea păzite de duhuri sau blesteme, iar cel care încălca legile tăcerii rituale risca să rămână „luat de Sânziene” (să-și piardă mințile sau graiul).

Concluzii. Armonia dintre Sacru și Profan

Sărbătoarea Sânzienelor în zona Ardealului reprezintă un exemplu strălucit de rezistență culturală și sincretism religios. Dincolo de suprapunerea sărbătorii creștine a Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul, nucleul dur al obiceiurilor a rămas unul precreștin, solar și ecologic.

Pentru omul arhaic din Transilvania, Sânzienele nu constituiau un simplu pretext de divertisment rural, ci un mecanism esențial de reechilibrare a raporturilor cu natura. Prin foc, floare, rouă și supunerea în fața legilor nescrise ale zânelor, comunitatea își asigura continuitatea biologică, armonia cu ritmurile cosmice și protecția în fața hazardului climatic.

Este un „vis al unei nopți de vară” românești, fundamentat pe o filosofie profundă a integrării omului în macrocosmos.

Bibliografie

Bologa, V. L. (1978). *Plantele medicinale în folclorul și medicina populară din Transilvania*, Editura Dacia, Cluj-Napoca.

Eliade, M. (1995). *De la Zalmoxis la Genghis-Han. Studii comparative despre religiile și folclorul Daciei și Europei Orientale*, Editura Humanitas, București.

Fochi, A. (1979). *Datini și mituri în cultura populară românească*, Editura Minerva, București, 1982.

Ghiață, A. (1979). *Influențe romane și precreștine în cultul Sânzienelor*, în „Revista de Etnografie și Folclor”, Tomul 24, nr. 2.

Pamfile, T. (1910). *Sărbătorile la români. Studiu etnografic. Vara*, Academia Română, București.

Vulcănescu, R. (1985). *Mitologie Română*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București.

(sursa imaginii:

<https://www.wowbiz.ro/ce-este-planta-de-sanziene-beneficii-consum-si-contraindicatii-20479737>)

SÂNZIENELE – SĂRBĂTOARE A VERII, A FLORILOR ȘI A TRADIȚIILOR STRĂMOȘEȘTI

Prof. înv. primar Cristea Ileana

Prof. înv. primar Anca Zsigmond

Școala Gimnazială „Grigore Silași” Beclean, BN

Sânzienele reprezintă una dintre cele mai frumoase și mai vechi sărbători din calendarul popular românesc. Ele sunt celebrate în fiecare an la data de 24 iunie, în aceeași zi cu

sărbătoarea creștină a Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul. În credința populară, Sânzienele sunt ființe binevoitoare, asemănătoare unor zâne ale câmpurilor și ale florilor, care aduc rod bogat, sănătate și noroc oamenilor.

În multe zone ale țării, această sărbătoare este însoțită de numeroase obiceiuri și credințe transmise din generație în generație. Deși unele dintre ele își au originea în vechi credințe precreștine, ele au rămas până astăzi parte a patrimoniului cultural și spiritual al satului românesc.

Sânzienele în tradiția populară

Floarea de sânziană, cu florile sale mici și galbene, este considerată simbolul acestei sărbători. În ajunul zilei de Sânziene, oamenii culeg florile de pe câmp și împletesc cununi și coronițe, despre care se spune că aduc protecție, sănătate și belșug.

În multe regiuni ale țării, fetele își puneau coronițe sub pernă pentru a-și visa ursitul, iar gospodarii așezau plante de sânziene la porți, la ferestre sau în grajduri pentru a feri casa și animalele de rele.

Tradiția Sânzienelor în satul meu natal

În satul meu natal, Galații-Bistriței, sărbătoarea Sânzienelor este păstrată cu respect și emoție până în zilele noastre. Încă din ajunul sărbătorii, oamenii merg pe câmp pentru a aduna flori de sânziene, din care sunt împletite cununi pentru fiecare membru al familiei.

De regulă, această îndeletnicire este realizată de cea mai vârstnică femeie din familie. În copilăria mea, această responsabilitate îi revenea bunicii, iar astăzi este continuată de mama mea. Fiecare cunună este împletită cu gândul la o anumită persoană și poartă numele acesteia. Îmi amintesc cu drag că, în familia noastră, până și câinele primea o mică coroniță.

După ce sunt gata, coronițele sunt aruncate pe acoperișul casei. Potrivit tradiției, dacă o coroniță cade de pe acoperiș, aceasta ar fi un semn rău pentru persoana căreia îi este dedicată. Din acest motiv, momentul era însoțit de emoție și curiozitate. Cu toate acestea, oamenii priveau situația mai degrabă cu umor decât cu teamă. Chiar dacă se întâmpla ca o coroniță să cadă, cel căruia îi aparținea glumea spunând că „în anul acesta am să mor”, fără a lua în serios această credință.

Odată cu construirea unei bucătării de vară, mai joasă decât casa, aruncarea coronițelor a devenit mai ușoară, iar șansele ca acestea să rămână pe acoperiș au crescut considerabil.

Tot în ajunul Sânzienelor, la porțile gospodăriei, la intrarea în curte, la ușile și ferestrele grajdurilor se așezau crengi de măceș, numite în satul nostru „rugi”. Aceste ramuri spinoase aveau rol protector și simbolic, fiind considerate o apărare împotriva duhurilor rele și a celor care ar fi putut lua sporul sau laptele animalelor. Astăzi privim aceste practici ca pe niște vechi

credințe populare, însă ele făceau parte din universul spiritual al comunității și erau respectate cu seriozitate.

Ziua de Sânziene și pomenirea celor adormiți

În satul meu, ziua de Sânziene are și o puternică dimensiune comemorativă. Oamenii participă la slujba religioasă, ducând cu ei mlădițe sau coronițe de sânziene. După terminarea slujbei, întreaga comunitate se îndreaptă spre cimitir.

Aici sunt aprinse lumânări, se rostesc rugăciuni și sunt împodobite mormintele celor plecați dintre noi. Coronițele sunt așezate pe cruci, iar florile de sânziene pe morminte. Atmosfera este asemănătoare celei din ziua Luminației, când familiile își pomenesc și își cinstesc morții.

Pentru copii, această zi are și o latură aparte. Fiind la începutul vacanței de vară, cimitirul este plin de copii veniți la bunici sau aflați acasă după terminarea școlii. Oamenii oferă dulciuri și mici daruri în memoria celor adormiți, iar copiii mergeau de la un mormânt la altul, primind bomboane și alte bunătăți. Pentru generația mea, aceasta era una dintre cele mai așteptate părți ale sărbătorii.

Deși multe dintre vechile credințe legate de Sânziene nu mai sunt privite astăzi ca adevăruri, ele rămân o parte valoroasă a identității noastre culturale. Tradițiile moștenite de la părinți și bunici ne leagă de trecut și de comunitatea din care provenim.

În familia mea, obiceiul împletirii și aruncării coronițelor se păstrează și astăzi. Chiar dacă știm că este doar o tradiție, ne întrebăm în fiecare an dacă ne-a rămas coronița pe acoperiș. Acest gest simplu readuce la viață amintiri din copilărie și emoțiile unei sărbători care a însoțit generații întregi. Sânzienele rămân, astfel, nu doar o sărbătoare a verii și a florilor, ci și o sărbătoare a memoriei, a familiei și a continuității tradițiilor.

(Sânziană galbenă, sursa imaginii: arhivă personală)

SÂNZIENELE (DRĂGAICA) - O SĂRBĂTOARE A SOLSTIȚIULUI DE VARĂ ÎN TRADIȚIA POPULARĂ ROMÂNEASCĂ

Prof .înv. primar Costaru Simona Manuela
Colegiul Național „Liviu Rebreanu” Bistrița

Sărbătoarea Sânzienelor, celebrată la 24 iunie, reprezintă una dintre cele mai importante sărbători ale calendarului popular românesc, deoarece marchează, în reprezentarea tradițională, miezul verii și momentul solstițiului. Această sărbătoare este cunoscută sub numele de *Sânziene* în Oltenia, Banat, Transilvania, Bucovina, Maramureș și nordul Moldovei, în timp ce în Muntenia, Dobrogea, centrul și sudul Moldovei poartă numele de *Drăgaica*. Prin urmare, denumirea variază în funcție de regiune, însă semnificația rămâne aceeași. De altfel, sărbătoarea îmbină un străvechi substrat precreștin cu prăznuirea creștină a Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul. În mitologia românească, Sânzienele sunt considerate zâne bune din clasa ielelor, iar atunci când sărbătoarea nu le este respectată, ele pot deveni *surate* cu rusaliiile și se pot transforma în forțe distructive.

Numele sărbătorii este pus, de o parte a cercetătorilor, în legătură cu un cult roman dedicat zeiței Diana, întrucât forma *Sânziană* este derivată din sintagma latină *Sancta Diana*. În acest sens, Mircea Eliade observă că, sub numele roman al Dianei, s-ar ascunde o divinitate autohtonă, al cărei cult a supraviețuit romanizării Daciei. Mai mult decât atât, însuși cuvântul românesc *zână* ar proveni din numele acestei zeițe. Pe de altă parte, alți specialiști leagă originea sărbătorii de un cult geto-dacic al Soarelui, în timp ce denumirea de *Drăgaică* este raportată la un radical de origine slavă.

În panteonul popular, Sânziana sau Drăgaica este o zeiță agrară, protectoare a lanurilor de grâu și a femeilor măritate. Astfel, potrivit lui Ion Ghinoiu, divinitatea „se naște la 9 martie, la moartea Babei Dochia, crește miraculos până la Sânziene (24 iunie), când înflorește planta ce-i poartă numele”. În consecință, odată cu Jocul Drăgaicei, vara începe să se întoarcă spre iarnă.

Spre deosebire de rusalii, care sunt percepute drept zâne rele, Sânzienele sunt înfățișate ca zeițe-fecioare frumoase și binevoitoare. De aceea, ele se fac simțite doar în noaptea de 23 spre 24 iunie, atunci când, potrivit credinței, se deschid cerurile. În această noapte, ele plutesc prin văzduh sau umblă pe pământ, cântă și dansează, iar prin puterea lor intensifică mirosul

florilor și le dăruiesc însușiri tămăduitoare. În plus, aduc rodnicie holdelor și femeilor căsătorite, înmulțesc păsările și animalele și apără semănăturile de grindină și de vijelii. Reprezentarea fitomorfă a acestor ființe este floarea de sânziană (*Galium verum*), o plantă erbacee, frumos mirositoare. Tocmai de aceea, înflorirea ei în preajma solstițiului a fost aleasă de comunitățile tradiționale drept reper biologic pentru marcarea miezului verii.

Practicile asociate sărbătorii se referă cu precădere la fertilitate, sănătate și dragoste. În primul rând, ziua de Sânziene era considerată momentul optim pentru culegerea plantelor de leac, care erau recoltate după un ritual riguros, în zorii zilei. În acest sens, Tudor Pamfile consemna că aceasta este „vremea maturității pentru tot soiul de ierburi și flori”, motiv pentru care gospodinele adunau buruienile folosite în medicina populară. În al doilea rând, cel mai răspândit obicei este împletirea cununilor din flori galbene de sânziene și spice de grâu, care erau purtate în timpul ceremonialului numit Jocul Drăgaicei. Astfel, fetele tinere aruncau coronițele pe acoperișul casei sau le așezau sub pernă, în credința că își vor visa ursitul.

De asemenea, alte practici includ scăldatul femeilor în apele curgătoare și tăvălitul în roua dimineții, înainte de răsăritul soarelui, pentru sănătate și fecunditate. Totodată, în ajunul sărbătorii se aprindeau focuri și făclii, ca semn al invincibilității Soarelui la solstițiu. Tot acum se țineau bâlciuri și iarmaroace, care reprezentau un bun prilej de întâlnire a tinerilor în vederea căsătoriei. Pe lângă acestea, în unele zone se făceau și pomeni pentru morți, numite „moșii de Sânziene”.

Fiind o sărbătoare însemnată în calendar cu „cruce roșie”, ziua de Sânziene era marcată de numeroase interdicții. Astfel, conform tradiției populare, în această zi nu se lucra la câmp, nu se spăla și nu se cosea, deoarece se credea că nerespectarea sărbătorii atrage nenorociri, boală sau pedeapsa zânelor. Prin urmare, aceste opreliști subliniază caracterul sacru al timpului sărbătoresc, precum și frica rituală față de divinitățile zilei.

În concluzie, sărbătoarea Sânzienelor constituie o sinteză remarcabilă între substratul mitologic precreștin, legat de cultul solar și de fertilitate, și tradiția creștină ortodoxă. Bogăția obiceiurilor, a credințelor și a interdicțiilor asociate acestei zile reflectă profunzimea culturii populare românești, precum și modul în care comunitățile tradiționale au integrat ritmurile naturii în propriul univers simbolic. Așadar, conservarea acestor practici până astăzi, inclusiv prin manifestări culturale contemporane, atestă vitalitatea și continuitatea patrimoniului etnografic românesc.

BIBLIOGRAFIE

Eliade, M. (1980). *De la Zalmoxis la Genghis-Han*, Editura Științifică și Enciclopedică, București.

- Ghinoiu, I. (2013). *Mitologie română. Dicționar*, ed. a 2-a, Editura Univers Enciclopedic Gold, București.
- Ghinoiu, I. (2003). *Sărbători și obiceiuri românești*, Editura Elion, București.
- Kernbach, V. (1995). *Dicționar de mitologie generală*, Editura Albatros, București.
- Pamfile, T. ((1910). *Sărbătorile de vară la români. Studiu etnografic*, Librăriile SOCEC & Comp., București.
- Vulcănescu, R. (1985). *Mitologie română*, Editura Academiei R.S.R., București.

(sursa imaginii:
<https://ro.pinterest.com/pin/253820128991182200/>)

RAMIFICAȚIILE OBICEIULUI SÂNZÂIENELOR ÎN ARCUL CARPATIC ȘI LA ALTE POPOARE

Prof. Ganea Nastasia-Vali

Lic. Tehn. Florian Porcius-Rodna, BN

Sânzienele în descrierea lui Dimitrie Cantemir

Una dintre cele mai vechi mențiuni ale sărbătorii Sânzienelor apare în lucrarea *Descriptio Moldaviae*, scrisă de Dimitrie Cantemir la începutul secolului al XVIII-lea. În descrierea obiceiurilor și credințelor populare moldovenești, Cantemir amintește existența unei sărbători numite **Drăgaica**, celebrată în preajma zilei de 24 iunie.

Cantemir relatează că, în această zi, mai multe fete tinere se adunau și alegeau dintre ele cea mai frumoasă fată a satului, care primea numele de „Drăgaica”. Aceasta era împodobită cu cununi din spice de grâu și flori de câmp, fiind considerată simbolul fertilității și al belșugului. Însoțită de celelalte fete, ea colinda satul, cântând și dansând prin holde și pe la gospodării. Cărturarul observă că oamenii priveau acest ritual ca pe un mijloc de a asigura

recolte bogate și prosperitate pentru comunitate. El considera că obiceiul păstra urme ale unor credințe foarte vechi, anterioare creștinismului, legate de cultul vegetației și al fertilității.

În relatarea sa apare și o explicație etimologică interesantă. Cantemir pune numele „Drăgaica” în legătură cu o veche divinitate agrară venerată de populația locală. Deși interpretarea sa nu este acceptată în totalitate de cercetătorii moderni, observația rămâne importantă deoarece arată că încă din secolul al XVIII-lea sărbătoarea era percepută ca având origini foarte vechi.

Descrierea lui Cantemir este valoroasă deoarece reprezintă una dintre primele consemnări scrise ale acestui obicei românesc. Ea demonstrează că, acum mai bine de trei sute de ani, sărbătoarea Sânzienelor–Drăgaica era deja bine înrădăcinată în viața comunităților rurale și îndeplinea funcții importante legate de fertilitate, protecția recoltelor și coeziunea socială.

Prin mărturia lui Dimitrie Cantemir, putem înțelege că obiceiurile practicate astăzi în zone precum Maieru, Rodna sau în alte regiuni ale țării reprezintă continuarea unei tradiții străvechi, care a traversat secolele și a rămas una dintre cele mai reprezentative expresii ale culturii populare românești.

Legătura dintre Sânziene și Drăgaica

Sânzienele și Drăgaica sunt, în esență, două denumiri ale aceleiași sărbători populare celebrate pe 24 iunie, însă termenii sunt folosiți în regiuni diferite ale României și pun accent pe aspecte diferite ale tradiției.

În Transilvania, Maramureș și nordul țării, sărbătoarea este cunoscută mai ales sub numele de **Sânziene**, iar accentul cade pe zânele bune ale naturii, pe florile de sânziene și pe ritualurile legate de fertilitate, dragoste și protecție. În această formă se înscriu și obiceiurile din Maieru și Rodna.

În Muntenia, Oltenia și sudul Moldovei, aceeași sărbătoare este numită **Drăgaica**. Aici, tradiția este centrată pe un alai de fete tinere, îmbrăcate în haine albe, dintre care una este aleasă drept „Drăgaica”, personaj simbolic care întruchipează spiritul vegetației și fertilitatea câmpurilor. Fetele colindă satul, cântă și dansează, iar prezența lor este considerată aducătoare de noroc și belșug.

Din punct de vedere etnografic, atât Sânzienele, cât și Drăgaica provin din vechi ritualuri agrare și solare precreștine, legate de solstițiul de vară. Ele marchează momentul în care natura atinge plenitudinea vegetației, iar oamenii încearcă să asigure fertilitatea pământului și prosperitatea comunității prin practici magico-rituale.

Există și o legătură simbolică între cele două personaje mitologice:

- **Sânzienele** sunt imaginate ca zâne nevăzute, care dansează noaptea prin poieni și ocrotesc natura.
- **Drăgaica** este reprezentarea umană a acestor puteri, întruchipată de o fată aleasă din comunitate.

În folclorul românesc, cele două denumiri sunt adesea folosite ca sinonime. Etnologii consideră că ele reprezintă variante regionale ale aceluiași complex de credințe și ritualuri. Astfel, focurile de Sânziene din Țara Năsăudului și jocul Drăgaicei din sudul țării au aceeași funcție simbolică: celebrarea luminii, a fertilității și a puterii regeneratoare a naturii.

De aceea, atunci când se vorbește despre originea și semnificația Sânzienelor, este important să fie menționată și Drăgaica, deoarece cele două tradiții formează împreună una dintre cele mai vechi și mai valoroase sărbători ale culturii populare românești.

Informațiile oferite de Dimitrie Cantemir în lucrarea sa *Descriptio Moldaviae* au o valoare deosebită pentru studiul tradițiilor românești, deoarece reprezintă una dintre cele mai vechi surse scrise care consemnează existența sărbătorii Sânzienelor–Drăgaica. Scrisă între anii 1714–1716, lucrarea oferă o imagine amplă asupra vieții, credințelor și obiceiurilor din Moldova începutului de secol XVIII.

Cantemir descrie Drăgaica nu doar ca pe o sărbătoare populară, ci ca pe un adevărat ceremonial cu caracter ritualic. El observă că tinerii și, mai ales, fetele satului aveau un rol central în desfășurarea obiceiului. Alegerea celei mai frumoase fete pentru a întruchipa Drăgaica nu era întâmplătoare. Aceasta simboliza frumusețea naturii aflate la apogeu, puritatea și forța fertilizatoare a pământului. Împodobită cu spice de grâu, flori și cununi vegetale, ea devenea o reprezentare vie a belșugului și prosperității.

Deosebit de importantă este observația lui Cantemir că procesiunea fetelor se desfășura prin lanurile de cereale și prin sat, ceea ce sugerează caracterul agrar al sărbătorii. Comunitatea credea că simpla prezență a Drăgaicei și a alaiului său avea puterea de a influența în mod benefic recoltele. Într-o societate predominant agricolă, succesul recoltelor însemna supraviețuirea și bunăstarea întregii comunități, iar astfel de ritualuri aveau o funcție socială și spirituală esențială.

Cercetătorii moderni consideră că descrierea lui Cantemir surprinde urmele unor vechi rituri europene ale solstițiului de vară. Multe dintre elementele menționate de el – dansul ritual, cununile vegetale, personificarea fertilității și procesiunile prin câmpuri – se regăsesc și în alte culturi europene care sărbătoreau momentul în care soarele atinge punctul maxim al puterii sale. Acest fapt demonstrează că tradiția Sânzienelor face parte dintr-un fond cultural foarte vechi, comun mai multor popoare europene.

În același timp, mărturia lui Cantemir este importantă deoarece evidențiază procesul prin care vechile credințe precreștine au coexistat cu religia creștină. Deși sărbătoarea era asociată deja cu ziua Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul, multe dintre practicile descrise de autor păstrau un caracter simbolic și magic, specific ritualurilor agrare străvechi.

Relatarea lui Cantemir demonstrează că Sânzienele nu erau doar o simplă petrecere populară, ci o manifestare complexă în care se împleteau credințele despre natură, fertilitate, destin și sacralitate. Tocmai această bogăție simbolică a permis obiceiului să supraviețuiască timp de secole și să fie păstrat până astăzi în numeroase comunități românești, inclusiv în localitățile din Țara Năsăudului, precum Maieru și Rodna.

Astfel, descrierea lui Dimitrie Cantemir reprezintă o punte între trecut și prezent, oferind dovada continuității pe aceste meleaguri.

Sânzienele la alte popoare

Deși Sânzienele sunt considerate o sărbătoare specific românească, ele fac parte dintr-o familie mai largă de sărbători europene dedicate solstițiului de vară și celebrării naturii aflate la apogeul fertilității. În numeroase țări europene există tradiții asemănătoare, care au la bază vechi credințe precreștine legate de soare, vegetație, fertilitate și puterea magică a focului.

În Suedia, sărbătoarea este cunoscută sub numele de **Midsommar** și reprezintă una dintre cele mai importante sărbători naționale. Oamenii împodobesc un stâlp ceremonial cu flori și frunze, dansează în jurul acestuia, cântă și organizează mese festive în aer liber. Fetele culeg șapte tipuri diferite de flori și le pun sub pernă pentru a-și visa viitorul soț, un obicei foarte asemănător celui practicat de fetele române de Sânziene.

În Finlanda, sărbătoarea poartă numele de **Juhannus** și este marcată prin aprinderea unor focuri uriașe pe malurile lacurilor și ale mării. Focurile au rol protector și simbolizează victoria luminii asupra întunericului. De asemenea, există credințe și practici legate de aflarea ursitului și de fertilitatea naturii.

În Polonia, tradiția este cunoscută sub denumirea de **Noc Świątojańska** (Noaptea Sfântului Ioan). Tinerii aprind focuri, cântă și dansează, iar fetele lasă pe apă cununi de flori împodobite cu lumânări. Modul în care acestea plutesc este interpretat ca un semn al norocului și al viitorului sentimental.

În Ucraina, Belarus și Rusia se celebrează **Noaptea lui Ivan Kupala**, una dintre cele mai vechi sărbători slave. Ritualurile includ focuri, dansuri, săritul peste flăcări și căutarea unei flori mitice de ferigă, despre care se crede că înfloarește doar în această noapte și aduce noroc celui care o găsește.

În Letonia și Lituania, sărbătorile de solstițiu sunt cunoscute sub numele de **Jāņi** și **Joninēs**. Oamenii poartă cununi din flori și frunze de stejar, aprind focuri și petrec întreaga noapte în aer liber, considerând că aceasta este una dintre cele mai magice nopți ale anului.

În Spania și Portugalia, sărbătoarea **Noche de San Juan** este marcată prin focuri aprinse pe plaje și prin ritualuri de purificare. Mulți oameni sar peste foc sau intră în apă la miezul nopții pentru a atrage sănătatea și norocul.

Asemănările dintre aceste sărbători și Sânzienele românești sunt remarcabile: focurile rituale, cununile de flori, practicile de aflare a ursitului, credința în puterea magică a plantelor și celebrarea luminii. Toate acestea indică existența unui fond cultural european foarte vechi, moștenit din perioada precreștină și adaptat ulterior la tradițiile locale și la calendarul creștin.

Prin urmare, Sânzienele nu reprezintă un fenomen izolat, ci fac parte dintr-o vastă familie de sărbători ale solstițiului de vară, care reflectă preocupările comune ale comunităților tradiționale europene pentru fertilitate, prosperitate, protecție și armonia dintre om și natură.

Bibliografie :

- Bogdan Petriceicu Hasdeu – *Istoria critică a românilor* – 1873–1875 (Editura Socec, București)
- Dimitrie Cantemir – *Descriptio Moldaviae* – 1716 (prima ediție latină; ediții moderne: Editura Academiei Române, 1973)
- James George Frazer – *Creanga de aur (The Golden Bough)* – 1890 (Macmillan & Co., Londra)
- Ion Ghinoiu – *Dicționar de mitologie română* – 1993 (Editura Univers Enciclopedic)
- Ion Ghinoiu – *Sărbători și obiceiuri românești* – 2002 (Editura Elion)
- Ovidiu 6.Bîrlea – *Folclor românesc* – 1981 (Editura Minerva)
- Romulus Vulcănescu – *Mitologie română* – 1985 (Editura Academiei Republicii Socialiste România)
- Romulus Vulcănescu – *Tratat de etnologie românească* – 1975 (Editura Academiei Republicii Socialiste România)

(Sânziene galbene, sursa imaginii: arhivă personală)

SĂRBĂTOAREA SÂNZIENELOR ÎN BISTRIȚA-NĂSĂUD

Prof. Dan Elena

Școala Gimnazială Romuli, BN

Sărbătoarea Sânzienelor în Bistrița-Năsăud reprezintă o explozie de tradiție, culoare și spiritualitate ancestrală.

În fiecare an, pe data de 24 iunie, plaiurile bistrițene îmbină vechile ritualuri păgâne dedicate solstițiului de vară cu celebrarea creștină a Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul, dând naștere unui spectacol comunitar de o frumusețe rară.

În satele din Bistrița-Năsăud, tradițiile de Sânziene sunt păstrate cu sfințenie, fiind transmise din generație în generație. Rapoartele realizate de specialiști arată cum tinerii din localitățile județului respectă și astăzi obiceiurile legate de fertilitate și noroc:

- Culesul florilor - fetele strâng flori galbene de Sânziene din poieni în dimineața sărbătorii.
- Împletitul cununiilor - florile sunt transformate în coroane circulare.
- Aruncatul pe casă - tinerii aruncă aceste cununii pe acoperișul caselor pentru a afla dacă se vor căsători sau cât vor trăi.
- Porțile decorate - coroanele rămase sunt agățate la porți sau la ferestre pentru a proteja gospodăria de duhurile rele.

Tradiția se mută adesea și în mediul urban sau instituțional. Unele agenții de presă notează că localnicii sărbătoresc dubla semnificație a zilei (Sânzienele și Ziua Internațională a Iei) în spațiul oferit de Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud. Evenimentele aduc la un loc sute de oameni îmbrăcați în cămăși tradiționale, bucurându-se de:

- Dansuri populare specifice zonei Năsăudului.
- Căntece interpretate de ansambluri folclorice locale.
- Ateliere interactive de împletit cununii din flori galbene.

Pe lângă evenimentele de la muzeu, județul găzduiește manifestări ample în aer liber. Un exemplu deosebit care trebuie menționat, este „Festivalul Sânzienelor de pe Hagău” din localitatea Herina, comuna Galații Bistriței. Acest festival aduce în prim-plan:

- Târguri autohtone - Expoziții ale producătorilor locali și meșteșugarilor din zonă.
- Muzică de fanfară - Momente artistice care animă întreaga comunitate.

- Spectacole folclorice - Dansuri și ritualuri puse în scenă de ansamblurile județene direct pe dealurile pitorești.

Semnificația mitologică a nopții de Sânziene

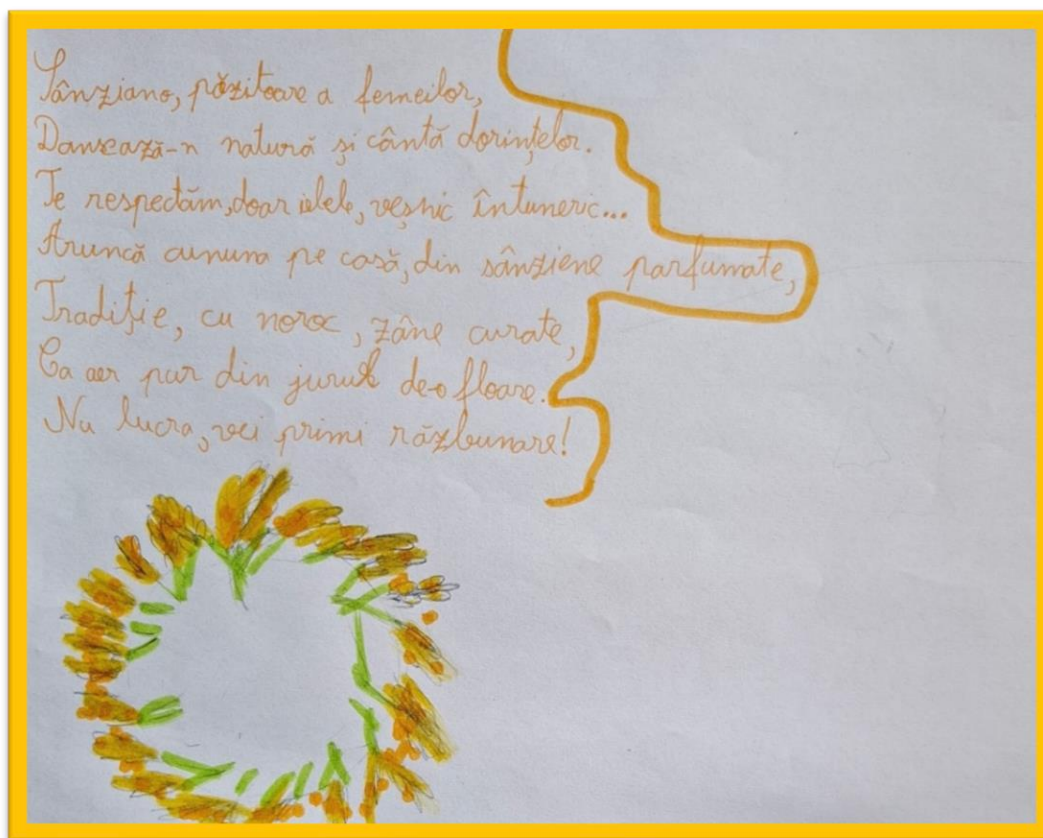
Dincolo de spectacolul vizual, Sânzienele rămân strâns legate de mitologie. Conform datelor publicate de Radio România, sărbătoarea este dedicată unor personaje mitice nocturne și binefăcătoare. Aceste făpturi magice:

- Împart rod holdelor și oferă puteri vindecătoare plantelor de leac.
- Protejează animalele și aduc fertilitate femeilor căsătorite.
- Dansează în văzduh în noaptea de 23 spre 24 iunie, marcând mijlocul verii.

Sărbătoarea Sânzienelor în Bistrița-Năsăud rămâne un exemplu viu de conservare culturală, unde trecutul mistic și prezentul festiv se întâlnesc sub semnul luminii, al florilor de câmp și al iei românești.

Bibliografie

Ion Ghinoiu, *Mitologie română*, 2021, Ed Univers Enciclopedic Gold.

HORDOAN GLORIA, clasa a IV-a A, CNLR-Bistrița
(coord. Costaru Simona-Manuela)

TRADIȚII ȘI OBICEIURI LA IZVOARELE SĂLĂUȚEI – SÂNZIENELE

**Prof. IP Gabriela-Elena Herța,
Școala Gimnazială Romuli, BN**

La izvoarele Sălăuței, acolo unde satul Romuli se așază între Munții Rodnei (Pietrosu) și Țibleș, peisajul păstrează încă liniștea și demnitatea lumii de odinioară. Aici, muntele, pădurea, apa și fânețele nu sunt doar elemente ale naturii, ci repere ale vieții comunității, martori ai muncii, ai credinței și ai bucuriilor simple. În gospodăriile așezate la poalele munților, tradițiile nu se păstrează numai în obiecte vechi sau în fotografii, ci mai ales în gesturi, în cuvinte, în cântece, în port și în obiceiuri transmise din generație în generație. Fiecare sărbătoare de peste an aduce cu sine o rânduială, o poveste și o lecție despre felul în care omul își poate păstra legătura cu pământul, cu familia și cu Dumnezeu.

Între aceste sărbători, Sânzienele ocupă un loc aparte, pentru că reunesc frumusețea naturii cu profunzimea credințelor populare și cu sensibilitatea sufletului românesc. Ele vin în miezul verii, când lumina este mai puternică, când florile acoperă câmpurile, iar satul pare să respire în ritmul soarelui și al ierbii proaspăt crescute. La Izvoarele Sălăuței, Sânzienele nu pot fi privite doar ca o dată din calendar, ci ca o sărbătoare a luminii, a florilor, a sănătății, a speranței și a continuității. Ele ne invită să descoperim nu numai frumusețea unei plante, ci și bogăția unui mod de viață în care omul știa să prețuiască natura, comunitatea și moștenirea primită de la înaintași.

Comuna Romuli, aflată la limita nordică a județului Bistrița-Năsăud, este cunoscută prin așezarea sa montană, prin apropierea de Parcul Național Munții Rodnei, prin ocupațiile tradiționale legate de creșterea animalelor, lucrul cu lemnul și gospodăria țărănească. Într-un asemenea spațiu, sărbătorile populare au avut întotdeauna rolul de a aduna oamenii, de a le întări sentimentul de apartenență și de a transmite copiilor respectul pentru rădăcini. Sânzienele, cunoscute în alte zone ale țării și sub numele de Drăgaică, sunt sărbătorite la 24 iunie, în miezul verii, atunci când câmpurile, fânețele și marginile pădurilor se umplu de flori galbene sau albe, delicate și parfumate.

În calendarul popular românesc, Sânzienele sunt legate de solstițiul de vară, de puterea soarelui și de rodnicia pământului. În același timp, în calendarul creștin, ziua de 24 iunie este dedicată Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul, ceea ce arată felul în care credința străbună și

credința creștină s-au așezat, de-a lungul timpului, una lângă alta. Planta sânzienei, răspândită în Europa și întâlnită și în Asia Mică, crește în fânețe, tufărișuri, pe marginea pădurilor, a drumurilor și chiar de-a lungul căilor ferate, de la câmpie până la munte. Pentru oamenii satului, această sărbătoare nu era doar un prilej de veselie, ci și un moment de rugăciune, de curățenie sufletească și de recunoștință pentru darurile naturii.

Floarea de sânziană, este simbolul central al acestei zile. Mică, galben-aurie, întinsă pe pășuni și fânețe (*Galium verum* L.) sau albă și înaltă, la marginea pădurii (*Galium mollugo* L.), planta are frunze înguste și alungite, iar florile ei sunt adunate în buchețele delicate, cu aromă dulce.

Pe Valea Sălăuței, ca și în alte zone ale țării, în dimineața de Sânziene, fetele și femeile satului culegeau flori din poieni, de pe marginea drumurilor și din fânețe, înainte ca soarele să urce prea sus. Din ele se împleteau cununi care erau purtate pe cap, așezate la icoane, puse la porți sau păstrate în casă, ca semn de ocrotire. În unele gospodării, cununile erau aruncate pe acoperiș, iar felul în care rămâneau acolo era privit ca un semn pentru noroc, sănătate și belșug.

La Romuli, sânziana de pădure este adevăratul simbol, albă și înaltă, clătinată ușor în adierea vântului. Localnicii o pun și azi, în mănunchi, pe stâlpii porților, la zi de sărbătoare a verii, sau în casă, în buchete mari, așezate pe masa din odaia de sărbătoare în care, conform tradiției, se primesc musafirii.

Fig. 1 - SÂNZIANA ALBĂ, DE MUNTE - *Galium mollugo*
(Romuli - Valea Izvorului, arhiva personală)

Un alt obicei păstrat în multe zone românești este legat de roua dimineții. Se spunea că roua de Sânziene are puteri tămăduitoare, aducând sănătate, prospețime și frumusețe. Tot în această zi, plantele culese erau considerate mai folositoare, fiind păstrate pentru ceaiuri, leacuri și ritualuri de protecție. În medicina populară, florile de sânziene au fost folosite sub formă de infuzie, spălături sau cataplasme, fiind apreciate pentru efectele lor calmante, diuretice,

sudorifice, cicatrizante, antiinflamatoare și antispastice. În lumea satului, aceste credințe nu trebuie privite doar ca superstiții, ci ca expresii ale unei legături profunde dintre om și natură.

Din bătrâni se știa că sânzienele au numeroase întrebuințări. Pe lângă ceaiul cu aromă puternică și gust amărui, vârfurile înflorite puteau fi puse la macerat pentru băuturi răcoritoare, iar planta era folosită uneori ca pigment natural pentru colorarea țesăturilor. În vechime, zeama obținută prin zdrobirea plantei era utilizată și ca enzimă vegetală pentru închegarea laptelui, în procesul obținerii unor produse lactate. Astfel, sânziana nu era doar floare de sărbătoare, ci și plantă de leac, de gospodărie și de folos în viața de fiecare zi.

La Izvoarele Sălăuței, Sânzienele pot fi înțelese și ca o sărbătoare a comunității. Gospodăriile curate, porțile împodobite, portul popular scos din lăzi, cântecul și jocul aduc în prezent chipul satului de altădată. Copiii privesc și învață: cum se culeg florile fără a rupe tot ce întâlnesc, cum se împletește o cunună, cum se recunosc plantele de leac, cum se rostește o rugăciune și cum se poartă cu respect ia și costumul popular. Astfel, tradiția nu rămâne doar o poveste spusă la șezători, ci devine experiență trăită, lecție de identitate, de continuitate și de apropiere față de natură.

Școala are un rol deosebit în păstrarea acestor valori. Prin activități educative, ateliere de creație, culegeri de folclor local, întâlniri cu bătrânii satului și momente artistice dedicate Sânzienelor, elevii pot descoperi frumusețea patrimoniului cultural din propria comunitate. Ei învață că tradițiile nu sunt simple amintiri, ci forme de înțelepciune. În ele se găsesc respectul pentru natură, solidaritatea dintre oameni, credința în bine și dragostea pentru locul natal.

Tot la 24 iunie este celebrată și Ziua Iei, iar această apropiere dă sărbătorii o strălucire aparte. Ia românească, cusută cu migală și purtată cu demnitate, este un simbol al feminității, al răbdării și al frumuseții lăuntrice. În zona Nășăudului, costumul popular are o sobrietate și o eleganță aparte, iar purtarea lui la sărbători devine un gest de cinstire a înaintașilor. Când copiii îmbracă portul tradițional și poartă cununi de flori, satul își recunoaște viitorul în ochii lor.

Importanța Sânzienelor în lumea de astăzi este cu atât mai mare cu cât oamenii se îndepărtează tot mai mult de ritmurile naturii și de simplitatea vieții tradiționale. Această sărbătoare ne amintește că identitatea nu se păstrează doar prin manuale sau documente, ci și prin gesturi vii: culegerea florilor, împletirea cununilor, purtarea iei, ascultarea poveștilor bătrânilor și implicarea copiilor în activități care îi apropie de satul lor. Sânzienele pot deveni astăzi un prilej de educație pentru respectul față de natură, pentru cunoașterea plantelor, pentru protejarea patrimoniului local și pentru întărirea legăturilor dintre generații. Într-o comunitate precum Romuli, ele dau continuitate memoriei locului și îi ajută pe cei tineri să înțeleagă că modernitatea nu trebuie să însemne uitarea rădăcinilor, ci valorificarea lor cu demnitate.

Sânzienele ne amintesc că omul are nevoie de rădăcini pentru a crește frumos și că identitatea unei comunități se construiește prin ceea ce aceasta alege să păstreze și să transmită. Într-o lume grăbită, în care multe obiceiuri riscă să se piardă sub presiunea uitării, datoria noastră este să le cunoaștem, să le înțelegem sensul și să le ducem mai departe cu respect. La izvoarele Sălăuței, sărbătoarea florilor de sânziană devine o punte între generații: bunicii povestesc, părinții păstrează, iar copiii duc mai departe lumina unei identități locale vii.

A păstra tradițiile de Sânziene nu înseamnă a trăi în trecut, ci a înțelege că viitorul are nevoie de memorie, de modele și de valori. Florile culese în zori, cununile împletite cu grijă, ceaiurile pregătite din plante de leac, cântecele, portul popular și poveștile despre zânele bune ale verii alcătuiesc un patrimoniu sufletesc care nu poate fi măsurat în lucruri, ci în emoții, credință și continuitate. De aceea, la Romuli, pe Valea Sălăuței, Sânzienele rămân mai mult decât o sărbătoare: ele sunt o mărturie a legăturii dintre om și natură, dintre credință și viață, dintre trecut și viitor. Atâta timp cât aceste obiceiuri vor fi cunoscute, rostite, cântate și trăite de copii, lumina Sânzienelor nu se va stinge, ci va continua să lumineze drumul unei comunități care își cinstește rădăcinile.

Bibliografie / Surse consultate:

Bojor, O. (2003). *Ghidul plantelor medicinale și aromatice de la A la Z*. București: Editura Fiat p. 206.
Linné, C. (1753). *Species Plantarum*. Ediția I, vol. I , p. 107, pe [Wikidata Q21856106](#), accesat în 23.06.2026.

<https://www.biodiversitylibrary.org>, accesat în 23.06.2026.

(Sursa imaginii:
<https://ro.pinterest.com/pin/937733953639575053/>)

CUNUNILE DE SÂNZIENE DE PE VALEA BÂRGĂULUI

Prof. înv. primar Unciu Nicoleta

Liceul Teoretic „Radu Petrescu”, Prundu-Bârgăului, BN

În calendarul popular românesc, data de 24 iunie marchează solstițiul de vară, momentul în care soarele atinge apogeul, iar natura pulsează de maximă vitalitate. Pe Valea Bârgăului, această sărbătoare-cunoscută sub numele de Sânziene sau Drăgaică-păstrează un farmec arhaic aparte.

Dincolo de semnificația religioasă a Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul, Sânzienele reprezintă o sărbătoare a iubirii, a fertilității și, mai ales a re conectării comunității cu ritualurile pământului. În centrul acestui ritual se află o floare simplă, galben-aurie, cu miros dulce ca de miere: *sânziana* sau *drăgaica*.

Obiceiul începe dis-de-dimineață sau după-amiaza din ajunul sărbătorii, când fetele și băieții din satele de pe Valea Bârgăului pornesc în grupuri pe hotarul satului, pe dealuri și prin fânețe. Culesul florilor nu este o simplă activitate gospodărească, ci un adevărat ritual de inițiere și socializare: tinerii învață de la cei mai în vârstă să recunoască adevăratele flori de sânziene și să le respecte proprietățile terapeutice, mersul pe câmp este însoțit de glume, strigături și cântece specifice, transformând munca într-o sărbătoare a tinereții, iar tradiția spune că florile trebuie culese cu bucurie și gânduri curate pentru ca magia lor să funcționeze.

Întorși acasă cu brațele pline de flori galbene și mirositoare, tinerii de așază în pragul casei sau la umbra curții pentru a împleti coronițele. Coronița circulară nu este aleasă la întâmplare, ea reprezintă soarele, perfecțiunea, continuitatea vieții și ciclul etern al naturii.

Specificul Văii Bârgăului constă în caracterul profund familial al acestui gest. Nu se împletește o singură coroniță, ci se confecționează câte o coroniță pentru fiecare membru al familiei, de la cel mai bătrân până la cel mai tânăr. În timp ce împletesc tulpinile fragile, tinerii pun în fiecare cunună dorințe de bine, sănătate și belșug pentru cel căruia îi este destinată.

Momentul culminant al obiceiului are loc în curtea casei. Fiecare coroniță este aruncată, pe rând, pe acoperișul locuinței sau al șurii. Acest gest spectaculos are o dublă semnificație. Dacă coronița rămâne fixată pe acoperiș din prima încercare, este semn de bun augur-cel căruia îi aparține va avea un an plin de noroc, sănătate și viață lungă. Dacă coronița cade, gestul se repetă, fiind interpretat ca un avertisment de cumpănă sau boală ușoară peste an. Cununile rămase pe casă devin „păzitori” ai gospodăriei. Ele protejează familia de grindină, trănete, incendii și spirite rele (Iele sau Strigoaice) pe tot parcursul anului. Ele aduc în casă acea „lumină și bucurie”, pe care doar soarele de vară o poate dăru.

Acest obicei nu este doar o filă de istorie, ci un instrument pedagogic viu. Implicarea copiilor și tinerilor în obiceiul Sânzienelor îi ajută să își cunoască rădăcinile, să fie mândri de specificul Văii Bârgăului, le dezvoltă respectul pentru biodiversitatea locală, pentru natură și, împletirea cununilor pentru toți membrii familiei, cultivă empatia, respectul pentru bunici și spiritul de solidaritate.

Sânzienele de pe Valea Bârgăului ne amintesc că, într-o lume digitalizată și tehnologizată, avem nevoie din când în când să ne întoarcem la simplitatea unei flori de câmp, la căldura familiei și credința că „cerul” ne poate adăposti speranțele de mai bine.

Bibliografie:

Vrăsmaș, N. (2007). *O monografie mult așteptată: Prundu-Bârgăului, o vatră străveche*. Editura Karuna, Bistrița.

Wachsman-Hogiu, T. (2003). *Mic ghid prin Țara Bârgăului*. Editura Răsunetul, Bistrița.

(Cunună de sânziene, sursa imaginii: arhivă personală)

SÂNZIENELE LA MAIERU

Prof. învă. primar, Buia Elisabeta

Prof. învă. primar, Hădăraș Dorina

Liceul Tehnologic „Liviu Rebreanu” Maieru

Sânzienele la Maieru sunt unele dintre cele mai bine păstrate tradiții din Transilvania. În ajunul sărbătorii (seara de 23 iunie), localnicii aprind focurile purificatoare. Tinerii sar peste flăcări pentru a se curăța de rele, iar fetele împletesc coroane pe care le aruncă pentru a-și afla ursitul. Obiceiul este celebrat cu fast la Muzeul Cuibul Visurilor.

1. Originea și semnificația Sărbătorii

Sânzienele, cunoscute în calendarul popular și sub numele de „Cap de Vară”, se sărbătoresc în fiecare an pe data de 24 iunie. Evenimentul coincide cu Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul și este strâns legat de solstițiul de vară. Sărbătoarea își are rădăcinile într-un cult agrar și solar antic, având rolul de a aduce belșug, fertilitate și protecție împotriva spiritelor rele.

2. Specificul local - Sânzienele în Comuna Maieru

Comuna Maieru, localitatea de suflet a scriitorului Liviu Rebreanu, este recunoscută ca una dintre puținele așezări din România care mai păstrează cu sfințenie acest obicei străvechi, cu o tradiție maramureșeană puternic înrădăcinată.

Culegerea florilor: Înainte de lăsarea serii, fetele și femeile din sat culeg floarea de sânziana (*Galium verum*), dar și alte plante de leac.

Împletirea coroarelor: Din aceste flori galbene se împletesc coroare care sunt purtate pe cap de către fete sau așezate la porți și la ferestre pentru a proteja casa de ghinion.

3. Obiceiul Focului de Sânziene și Purificarea

Momentul culminant al sărbătorii are loc la lăsarea serii de 23 iunie, pe malul apei sau pe dealurile din zonă, unde se aprinde un foc mare.

Cum se sare peste foc: Flăcăii și fetele fac perechi și se avântă sărind prin foc sau peste flăcările purificatoare.

Semnificația ritualului: Se consideră că trecerea prin foc oferă protecție împotriva bolilor, a spiritelor rele și a necazurilor pentru tot restul anului. Mai mult, cei care sar împreună își consolidează dragostea, iar fetele care își aruncă coroarele peste foc își pot afla sorții în funcție de felul în care se așază acestea.

4. Conservarea Tradiției în prezent

La Maieru, continuitatea obiceiului este asigurată atât prin implicarea tinerilor, cât și prin susținerea instituțiilor locale. An de an, se organizează activități specifice pentru a transmite mai departe acest patrimoniu cultural, uneori fiind organizate laboratoare florale și proiecții de scurtmetraje documentare despre Sânzienele muiești la Muzeul Cuibul Visurilor. Aceste evenimente educative contribuie la menținerea vie a identității locale în fața modernizării .

5. Concluzie

Sânzienele la Maieru reprezintă mai mult decât o simplă serbare câmpenească; sunt o legătură vie cu strămoșii noștri. Prin păstrarea riturilor de purificare, precum săritul peste foc, și prin cunoașterea practicilor legate de florile de sânziene, comunitatea din Maieru reușește să mențină vie magia și spiritualitatea satului românesc.

Bibliografie:

<http://www.muzeulmaieru.ro>

(Sânziene albe, sursa imaginii: https://www.qbebe.ro/sanatate/plante_medicinale/)

DESPRE SĂRBĂTOAREA SÂNZIENELOR

(scurt eseu)

Prof . Înv. Primar Motofelea Luciana

Liceul Tehnologic „Liviu Rebreanu”-Maieru

Sânzienele este o sărbătoare frumoasă din tradițiile românești, care are loc în fiecare an pe data de 24 iunie. Această zi este legată de vară, de soare, de flori și de bucuria naturii.

Sânzienele sunt flori galbene, mici și parfumate, care cresc pe câmpuri și prin poieni. Oamenii spun că aceste flori au puteri speciale și aduc noroc, sănătate și belșug.

În tradiția populară, se crede că în noaptea de Sânziene apar zâne bune, numite tot Sânziene. Ele dansează prin păduri și pe câmpuri și aduc frumusețe naturii. Se spune că florile înfloresc mai frumos, iar lanurile devin mai bogate datorită lor.

În această zi, fetele culeg flori de sânziene și împletesc coroane. Coroanele sunt puse pe cap sau aruncate pe acoperișul casei. Dacă rămân pe acoperiș, se spune că familia va avea noroc tot anul.

Sărbătoarea Sânzienelor ne amintește cât de important este să iubim natura, să respectăm tradițiile și să păstrăm obiceiurile moștenite de la bunici și străbunici.

Pentru mine, Sânzienele este o sărbătoare specială, plină de magie și frumusețe. Îmi place că această zi aduce oamenii mai aproape de natură și de tradițiile românești.

Copil cu cunună de flori împletită la Sânziene
(sursa: arhiva personală a autoarei)

SĂRBĂTOAREA SÂNZIENELOR PE VALEA ILVELOR TRADIȚIE ȘI SPIRITUALITATE ÎN MĂGURA ILVEI

Prof. Monița Narcisa
Școala Gimnazială Romuli

Introducere

În inima județului Bistrița-Năsăud, pe pitoreasca Vale a Ilvelor, tradițiile populare reprezintă o adevărată comoară culturală transmisă din generație în generație. Între numeroasele obiceiuri păstrate cu sfințenie de locuitorii zonei, sărbătoarea Sânzienelor ocupă un loc aparte, fiind una dintre cele mai frumoase manifestări ale spiritualității și identității locale.

În comuna Măgura Ilvei, această sărbătoare îmbină elemente creștine și precreștine, credințe străvechi și obiceiuri legate de natură, fertilitate și protecția gospodăriei. n lumea

satului românesc, unde timpul pare să curgă mai încet și unde tradițiile sunt păstrate cu respect și dragoste, sărbătoarea Sânzienelor reprezintă una dintre cele mai fascinante moșteniri spirituale ale poporului nostru. Încărcată de mister, legende și simboluri, această sărbătoare marchează momentul în care natura atinge apogeul frumuseții sale, iar oamenii celebrează legătura profundă dintre viața pământească și lumea sacră a credințelor străvechi.

(Sursa imaginii: <https://www.verticalonline.ro/imagini-in-cuvinte-legende-si-vraji-de-sanziene>)

Prezenta lucrare își propune să evidențieze semnificația sărbătorii Sânzienelor pe Valea Ilvelor, cu accent asupra tradițiilor și obiceiurilor specifice comunei Măgura Ilvei, precum și rolul acestora în păstrarea identității culturale a comunității.

Pe Valea Ilvelor, și în special în comuna Măgura Ilvei, Sânzienele nu sunt doar o simplă sărbătoare din calendarul popular, ci o adevărată expresie a identității locale. În fiecare an, la cumpăna dintre primăvară și miezul verii, comunitatea re trăiește obiceiuri vechi de sute de ani, transmise din generație în generație. Florile galbene de sânziene, cununile împletite cu grijă, poveștile despre zânele bune ale pădurilor și participarea la slujbele religioase creează o atmosferă aparte, în care tradiția și credința se împletesc armonios.

Într-o epocă dominată de tehnologie și schimbări rapide, păstrarea acestor obiceiuri reprezintă o dovadă a respectului față de trecut și față de valorile autentice ale comunității. Sărbătoarea Sânzienelor din Măgura Ilvei constituie astfel un important element al patrimoniului cultural local, reflectând frumusețea folclorului românesc și legătura strânsă dintre om, natură și spiritualitate.

Celebrată în fiecare an la data de 24 iunie, odată cu Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul, sărbătoarea Sânzienelor marchează momentul de maximă putere al verii și este asociată cu frumusețea florilor galbene de sânziene, considerate plante magice și tămăduitoare. Pentru locuitorii Văii Ilvelor, această zi reprezintă nu doar o sărbătoare religioasă, ci și o ocazie de reafirmare a valorilor comunității și a legăturii profunde dintre om și natură.

Origine și semnificația Sânzienelor

Sânzienele sunt personaje mitologice din folclorul românesc, descrise ca zâne bune, frumoase și binevoitoare, care aduc rod bogat câmpurilor, sănătate oamenilor și prosperitate gospodăriilor. În credința populară, în noaptea dintre 23 și 24 iunie, aceste ființe supranaturale dansează prin poieni și peste dealuri, lăsând în urma lor puteri binefăcătoare asupra naturii.

Sărbătoarea este legată de solstițiul de vară și simbolizează triumful luminii, al vieții și al fertilității. În multe zone ale României, inclusiv pe Valea Ilvelor, oamenii cred că plantele culese în această zi au proprietăți vindecătoare deosebite, iar roua dimineții de Sânziene aduce sănătate și frumusețe.

(Sursa imaginii: <https://www.verticalonline.ro/imagini-in-cuvinte-legende-si-vraji-de-sanziene>)

Măgura Ilvei – spațiu al păstrării tradițiilor

Comuna Măgura Ilvei este situată pe Valea Ilvei, într-o zonă montană deosebit de frumoasă, între Munții Rodnei și Munții Bârgăului. Localitatea este recunoscută pentru conservarea tradițiilor populare, a portului popular și a obiceiurilor strămoșești, care continuă să fie practicate și astăzi.

Spiritul comunității se reflectă în numeroasele manifestări culturale și religioase organizate de-a lungul anului. Locuitorii sunt atașați de valorile moștenite de la înaintași și contribuie la transmiterea acestora către generațiile tinere. Tradițiile populare sunt considerate un element definitoriu al identității locale.

Obiceiurile de Sânziene în Măgura Ilvei

În ajunul sărbătorii, fetele și femeile din sat culeg flori de sânziene de pe dealurile și poienile din împrejurimi. Din aceste flori se împletesc cununi care sunt purtate pe cap sau așezate la porți, ferestre, grajduri și stupi pentru a aduce noroc și protecție.

Un obicei vechi spune că fetele nemăritate își pun cununa de sânziene sub pernă în noaptea de 23 spre 24 iunie, sperând să își viseze ursitul. Alte fete aruncă cununile pe acoperișul casei; dacă acestea rămân pe casă, semnul este considerat favorabil unei căsătorii apropiate.

În gospodăriile din Măgura Ilvei, oamenii păstrează și astăzi credința că florile de sânziene apără casa de rele, de grindină și de boli. După sfințirea lor la biserică, cununile sunt păstrate peste an în poduri sau în camerele de locuit și sunt folosite în diverse ritualuri de protecție. Un alt moment important al zilei îl reprezintă participarea la slujba religioasă dedicată Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul. Astfel, dimensiunea spirituală creștină se îmbină armonios cu tradițiile populare moștenite din vechime.

Importanța culturală a sărbătorii

Sărbătoarea Sânzienelor contribuie la păstrarea identității culturale a comunității din Măgura Ilvei și din întreaga Vale a Ilvelor. Într-o lume aflată într-o continuă schimbare, aceste tradiții reprezintă o punte între trecut și prezent, între generațiile de ieri și cele de astăzi.

Prin păstrarea obiceiurilor de Sânziene, locuitorii reafirmă respectul față de natură, credința în valorile comunității și dorința de a conserva patrimoniul cultural local. Evenimentele tradiționale, portul popular și obiceiurile specifice zonei demonstrează vitalitatea culturii populare de pe Valea Ilvelor și contribuie la promovarea imaginii comunei Măgura Ilvei.

Concluzie

Sărbătoarea Sânzienelor reprezintă una dintre cele mai frumoase expresii ale tradiției populare românești. În comuna Măgura Ilvei, acest moment este trăit cu respect și emoție, păstrând vie legătura dintre om, natură și credință. Florile de sânziene, cununile împletite, credințele populare și participarea la slujbele religioase transformă ziua de 24 iunie într-o adevărată sărbătoare a comunității.

Prin conservarea acestor obiceiuri, locuitorii Văii Ilvelor demonstrează că tradițiile autentice continuă să fie o sursă de identitate, mândrie și continuitate culturală. Sânzienele nu sunt doar o sărbătoare a verii, ci și o lecție despre frumusețea patrimoniului spiritual românesc și despre importanța păstrării moștenirii lăsate de strămoși.

Bibliografie

„Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul (Sânzienele)” – Culinar.ro.

Ioan Mititean, „Poiana Ilvei – simbolul unei străvechi spiritualități creștine” – [Răsunetul](http://Răsunetul.ro).

„Primăria Măgura Ilvei – prezentare generală” – [Ghidul Primăriilor](http://GhidulPrimăriilor.ro)

Botanica poporană română, Vol. I–III, Editura Academiei Române, București, 2010. – Conține informații despre planta sânziană și rolul ei în credințele populare.

Calendarele poporului român, Editura Paideia, București, 2009. – Prezintă sărbătorile și obiceiurile calendaristice, inclusiv Sânzienele.

(Sursa imaginii: <https://www.medlife.ro/>)

DE LA CUNUNI DE SÂNZIENE, LA CUNUNA DE GRÂU - OBICEIURI DE VARĂ LA SALVA -

Prof. GIRIGAN LUMINIȚA-MARIA

Prof. SIMIONESE ANA-FLOAREA

Șc. Prof. „TIBERIU MORARIU”, Salva-BN

Țăranul, copilul sorții amare și crude, și-a plâns destinul vitregit, cu lacrimi de sânge și sudoare, veacuri de-a rândul. Și-a șters ușor obrazul și a început să cânte de dor, de jale, de bucurie ori de durere, la muncă ori la sărbători, la nuntă ori la înmormântare... A jucat apoi, pentru a uita măcar pentru câteva clipe, greul zilei ce avea să vină.

Zi după zi, an după an, muncind pământul cu ardoare, secerându-și grânele, strângându-și fânul pentru vite, păscând turmele de oi și cântându-le din fluier ori din caval, țăranul a creat o avere neprețuită – folclorul – avere ce a lăsat-o moștenire generațiilor ce au urmat, prin diferite manifestări populare desfășurate pe anotimpuri, asociate cu muncile câmpului sau legate de diferite sărbători religioase.

Manifestările populare din perioada primăverii și verii se desfășoară și astăzi, după sute de ani, în strânsă concordanță cu îndeletnicirile oamenilor, evidențiind cele mai importante momente ale activității acestora: fie în forma simbolică a bucuriei pentru învierea naturii (ramuri verzi de salcie prinse în poartă), fie în forma unor sărbători sau a unor rituri cu sens magic (udatul cu apă al cununii grâului, semn de belșug). Scopul practicării majorității manifestărilor este obținerea unei recolte mai bune, un rezultat mai bun în muncă. Fiind practicate într-o oarecare perioadă a muncii agrare, fiecăruia îi corespunde un moment esențial al acestei munci.

Originea obiceiurilor de primăvară și vară se poate căuta în străvechi practici primitive, care s-au transformat de-a lungul timpului, paralel cu evoluția modului de viață și a mentalității populare. Rosturile pe care le-au avut inițial, azi nu mai pot fi cunoscute în amănunt. Cu pierderea acestora s-au destrămat și elementele constitutive, migrând de la o manifestare la alta, contaminându-se și dând naștere la producții cu caracter eterogen. Azi le întâlnim ca fiind în mare parte reprezentări spectaculoase, al căror înțeles original poate fi lămurit pe bază de analiză atentă. S-a păstrat însă în mai mare măsură elementul exterior, decorativ (joc mimic, costumații, muzică, dans), constituind astfel fondul din care s-a dezvoltat ulterior, teatrul popular. Dintre aceste manifestări amintim: „*Plugarul*”, obicei al ieșirii cu plugul pe ogor al celui dintâi plugar, într-o anumită zi de la începutul primăverii, „*Sângeorzul*”, un rit agrar de fertilitate, „*Boul înștruțat*”, o formă de manifestare spectaculoasă ce are loc de Rusalii sau, pe alocuri, de Sânziene, care are ca scop sănătatea și fecunditatea animalelor, „*Păpăruda*”, dans magic jucat de fete pentru invocarea ploii, „*Caloianul*”, un rit agrar menit să aducă ploaie și să asigure fertilitatea ogoarelor, „*Drăgaica*”, dans ritual jucat de fete care se practică în ziua de Sânziene (24 iunie) cu scopul de a feri de grindină holdele care încep să se coacă, „*Călușul*”, unul dintre dansurile cele mai vechi și mai pitorești; semnificația sa originală este aceea de asigurare a fertilității, profilaxia și tămăduirea unor boli, „*Cununa grâului*”, ceremonial care se practică cu ocazia sărbătoririi seceratului și multe altele.

Obiceiul „*Cununa grâului*” era unul dintre cele mai frumoase obiceiuri, ce s-a păstrat la Salva și pe aproape toată Valea Someșului, deoarece țărinile din jurul satului erau, cu ani în urmă, pline de holde de grâu, orz, ovăz sau secară, iar seceratul era efectuat doar cu secera, manual, fiind nevoie de mulți secerători pentru adunatul acestora. Cununa, simbol al hărniciei și rodniciei pământului, era adevăratul ceremonial al recoltei. Cununa grâului este un obicei care are loc vara, la terminarea seceratului. În ultima zi a seceratului fetele merg la câmp și încep să împletească cununa din cele mai frumoase spice de grâu, cântând. Băieții adună ultimii snopi și fac ultimile stajili (grămezi) cu o formă specifică din 15 snopi și clăi - pe par - din două stajili sau 30 de snopi. Băieții răspund prin cântec fetelor.

Pornesc fetele din câmp iar una din ele, cea mai frumoasă și mai vrednică, are cununa pe cap. La auzul cântecelor oamenii ies afara cu găleți cu apă și așteaptă fiecare la poartă cununa pentru a o uda. Apa este pusă pe capul fetei care poartă cununa și aceasta se învârtă pentru a împrăști apa din cunună. Cea mai harnică familie de țărani din sat va fi gazda care va primi cununa. Ajung la casa gazdei unde-i așteaptă o femeie care are un colac mare în mână, bărbatul o sticlă cu băutură, iar fata aranjează prin casă, pregătește mesele pentru secerători. Ei așteaptă primirea cununii îmbrăcați în straie de sărbătoare.

La poarta acestei familii fetele se țin una de alta cu zadia (catrința) și secera prinsă în brâu și cântă. Fata care duce cununa înconjoară masa de trei ori și rostește *tarostea* (descântecul) cununii. Gazda își recunoaște secerătoarele, le primește, iar băiatul gazdei se duce să ia cununa fetei să o dea mamei sale. În acest timp din făină nouă se fac primele prescuri care vor fi duse la biserică pentru dezlegarea țarinii care a fost legată de preot la Rusalii.

(Cununa de grâu, asemeni celei de sânzienne; sursa imaginii: arhiva personală a autoarei)

Tot acum în cuptor se coc mândri cozonaci dați cu ou pe deasupra ca să fie rumeni. Fata nu dă cununa până când vin ceterașii (violoniștii) și îi plătește gazda.

Apar ceterașii cântând, iar băiatul gazdei se duce să ia cununa fetei. Gazdele poftesc fetele și feciorii în casă, se așază la masa încărcată cu cozonaci, prăjituri, vin și țuică. La masă atât fetele cât și băieții prin strigături se ironizează scoțând în evidență defecte ca: lenea, anumite trăsături fizice, comportamente. Cîntă apoi câteva cântece de veselie împreună în timp ce se servesc cu bunătățile puse pe masă. Când gazda îi invită la joc, se ridică și joacă un dans în care pornesc într-un șir și se deplasează ca într-o spirală dând formației forma unui cozonac rotund asemănător cozonacului cu care îi primește gazda. Apoi urmează jocul „De-a lungu” și „Învârtita”- jocuri de perechi (fată și băiat) însoțit de strigături. După joc, un băiat mulțumește gazdei și iese din casă cântând și strigând.

Mai multe momente din acest ceremonial – transformat astăzi într-un prilej de petrecere – arată că pe vremuri s-a practicat cu scopul de a asigura în viitor rodnicia pământului (purtarea cununii de către o fată curată, udatul cununii, înconjurarea mesei etc.). Este semnificativ faptul că mai multe elemente și momente ale acestui ceremonial sunt comune cu ale altor obiceiuri, în ceea ce privește scopul desfășurării lor. Ideea fecundității constituie baza identităților dintre elementele cununii, pe de o parte, și ale nunții, colindelor și ale plugușorului, precum și ale altor obiceiuri agrare, pe de altă parte. Elementele comune ale cununii și ale nunții sunt: udatul,

înconjurarea mesei, pregătirea acelorași mâncăruri tradiționale pentru masa de ospăț, denumiri comune pentru anumite creații ceremoniale (cântecul sau gogea cununii – gogea miresei, descântecul sau tarostea cununii – tarostea miresei). În multe locuri nu numai denumirea, dar și melodica cântecelor cununii și al miresei sunt identice.

Cântecul cununii se cântă în cadrul procesiunii când cununa este dusă spre casa gazdei. Întonarea pe o voce puternică, execuția în grup, ritmul măsurat cu o mișcare foarte largă, îi asigură acestui cântec un caracter solemn. Textul cântecului cununii are un caracter epic-descriptiv, deoarece descrie elementele de bază ale muncii seceratului, precum și scurte povestiri ale peripețiilor întâmpinate pe drum până la sosirea în casa gazdei.

„Dimineață ne-am sculat
Și pe obraz ne-am spălat,
Lui Dumnezeu ne-am rugat
Și la holdă am plecat!
Secerat-o fetele
Holdă ca peretele,

Fetele o secerat
Feciorii clăi o-nșirat.
Și-o pus claie după claie
Cum cătanele-n bătaie
Și-o pus clăile-n șiruri
Cum cătanele în rânduri.”

(Cu cununa de grâu, la poarta gospodarilor; sursa imaginii: arhiva personală a autoarei)

„Cine duce cununa
Dreaptă-i ca și lumina,
Ca lumina cea de ceară
Care-o pun domnii-n păhară,
Ca lumina cea de seu
Care-o pun domnii-n canceu.
De unde cununa pleacă

Rămâne tărăna-ntreagă,
De unde cununa vine
Multe clăi s-or pune mâine.
Noi venim pe drum de piatră
De la holda secerată,
Cu cununa neudată;
Nu știm văile-o stârpit
Ori feciorii-au adormit
Nu știu văile-o secat
Ori feciorii s-au culcat
De nime nu ne-o udat”

În jurul celei mai mândre fete care poartă cununa spre casa gazdei, alaiul, compus de femei de diferite vârste merge spre sat cântând „gogea cununii”, cântec specific ceremonialului din zona Năsăudului (precum și cântece neocasionale):

O masă tradițională și petrecere cu jocuri populare încheie această sărbătoare. Cununa va fi păstrată lângă icoane, până la semănatul viitor, când boabele vor fi amestecate cu cele de sămânță, în credința că vor da un rod bogat.

„Cununa grâului” este cea mai frumoasă dintre toate datinile legate de muncile agricole din Țara Năsăudului, o adevărată sărbătoare a secerișului. Acesta ar putea dăinui în comunitatea sătască tradițională atâta timp cât oamenii vor cultiva grâu. Deși originea acestui obicei se pierde în noaptea timpului, viitorul este marcat de incertitudine. Dacă pentru comunitatea societății tradiționale, obiceiul era o poruncă, o normă de conduită care cuprindea toată scara de valori cuprinse în sfera sacrului și profanului, pentru comunitatea societății moderne, obiceiul reprezintă o oază de divertisment în agitația vremurilor pe care le trăim.

Bibliografie:

Ana Filip, Ioan Morariu, „*Salva, repere monografice*”, Ed. „George Coșbuc, Bistrița, 2005;
www.google.ro ;

(Sursa imaginii: <https://evenimentvalcean.ro/sanzienele-sau-dragaica-superstitii-si-traditii-pentru-24-iunie/>)

LEGENDA ILVEI MARI

Învățător **Someșan Ieronim**

Prof. Inv. Primar Văsieș Iulia

Localitatea Ilva Mare situată la Izvoarele Văii Ilvei, numită și „Valea lui Dumnezeu”, cu întinse păduri, stânci și locuri mlăștinoase străjuite la Nord de crestele înalte ale munților: Miller, Cornii, Piatra Leșului, Munceii Înșirați, la Est de Podișul Zimbroaiei, la Sud de Munții Bârgăului în care erau habitate ideale de cuibărit și unde hălăduiau în voie bouri, zimbri, elani, cerbi, căpriori, urși, lupi, râși, vulpi, jderi, vidre și alte jivine.

În vremea veche, cine știe când, Ilva – apă de aur – cu unde curate și frumoase, își sculpta defileul făcând suprafețe depresionare în stâncile Măgurii, mărturii spre începuturi de milenii. Clipă de clipă, Ilva învolburată se scurgea din lacul ce se întindea pe valea Ilvei Mari, dislocând încet stâncile barajului dintre Măguri.

Meleagurile Ilvei Mari făceau parte din Districtul Valah al Rodnei condus de comitele Ariscaldus, din orașul teutonic Rodna, situat între munți înalți. Orașul era apanajul reginei și poseda mine regale de argint și aur, unde lucra o nenumărată mulțime din popor.

Mândrul Ariscaldus, tânăr, voinic, plin de har, înzestrat cu o frumusețe fără pereche, era dornic de bucurie, desfătare și plăcere. Herbul său era „Potcoavă tocită”, iar deviza sa era „Izbește ca grindina”.

Îi plăcea mai mult să fugărească și să ucidă nevinovate căprioare, zimbri măreți, cerbi cu coarne mari, urși feroși, porumbi sălbatici, gingașe turturele. Avea șoimi cu care colinda coclaurile după potârniche, după iepuri și cai sprinteni cu care alerga prin văile munților, prin desișul pădurilor, prin mlaștinile zăvoaielor, urmărind jivinele prin sihăstrie, săgetându-le.

Nu-l înspăimântau întunecimile pădurii, brazii trăzniți, peșterile, stâncile înalte și prăpăstiile fără fund. Mereu căuta locuri cât mai ascunse, primejdii tot mai mari, fiare tot mai sălbatice.

Dintre ortacii săi erau destui care purtau urmele ghearelor de urs, ale colților de mistreț, ale coarnelor de zimbru și bour, ale fiarelor în codrii neumblați, pe unde picior de om nu călcase vreodată.

În zorii unei zile înrouate, la început de aprilie, comitele Ariscaldus, în fruntea unei cete de teutoni cu platoșe și arbalet, de arcași valahi, de hăitași ce goneau fiarele și le aduceau în

bătaia arcului și a suliței, trecu Dealul Durnii pe la Zdrobul Turnului, pe sub Pleșe, coborând prin Groapa Lupului să vâneze pe malul lacului din Ilva Mare. Aici, printre brazi cu petice de lumină de nea și umbră de pământ, locuri tainice de nuntit, se auzeau în zori cântece de toacă și bătai aprige între cavalerii înflăcărați, a cocoșilor de munte, a șoimilor și a multor neamuri de păsări.

Prin poienile și dealurile de pe Recele, se răsfirea din înalt mănunchiul strălucitor al razelor de soare, făcând să strălucească picăturile de rouă de pe florile măiestre înrudite cu cerul și cu aerul în răcoarea umedă a dimineții.

Sunetul de corn al vânătorilor băgase spaima în sălbăticiunile codrilor, în păsările cerului ce se îndreptau într-un anumit loc de pe malul lacului. Vătaful vânătorilor, Ariscaldus, făcu semn cetei să se oprească, să privească și să asculte. Mii de jivine cântau imnuri de slavă Soarelui și dimineții. Se auzeau cântece de dragoste, slobozite din buciurn de zimbri, de cerb, de urlat de lup, de toacă, triluri și ciripit, fluturi mii, bătându-și aripile stropite cu aur, albine zumzând, culegând din potirul parfumat al florilor.

Coborau încet spre lac, când deodată desişul se despărţi şi apăru Izora – Zâna Dealurilor, îmbrăcată în rochie de mătase ce strălucea în culorile curcubeului, în broderie cu cununi de zorele ce se împleteau cu florile liliachii, bătând în roz, acoperite cu rouă de nestemate argintii.

Zâna stătea pe trunchiul fagului bătrân trântit la pământ de vitejiile iernii și torcea din furca de argint lâna de aur. Izora n-avea pereche de frumoasă decât stelele în cer. Ea avea putere asupra ierburilor, copacilor, jivinelor, zăcămintelor și locuitorilor.

Înmărmuriți, vânătorii descălecară și se plecară în fața zânei. Comitele Ariscaldus, sperând ca dorința lui să fie îndeplinită, glăsui:

— Mărită Zână! Ajută-mă să găsesc aur pentru cetatea crăiască! Mă leg cu jurământ să construiesc o biserică pe aceste meleaguri, dacă nu voi respecta legământul, să fiu blestemat!

—Bine! Te voi ajuta! se învoi Izora. Printre supușii tăi este Miller, un sas sosit de curând de la izvoarele Dunării, din Munții Pădurea Neagră, renumit căutător de aur, mare meșter în descoperirea zăcămintelor. Numai el cunoaște iarba dragostei – Floarea de aur. În locul unde o va găsi săpați „baia” și veți găsi filonul aurifer.

Comitele Ariscaldus se plecă în fața Zânei, mulțumindu-i. Vânătorii se retraseră cu plecăciuni, apoi încălecară și porniră val-vârtej spre cetatea teutonică a Rodnei.

În cetate îl găsiră pe renumitul căutător de aur și Ariscaldus îi povesti de legământul făcut cu Zâna Izora-Zâna Dealurilor.

A doua zi, sasul Miller, însoțit de minerii harnici și pricepuți, porniră din Dealul Durnii, de-a curmezișul Recelui, pe sub poala Pleșului până la Secătură, căutând pe un teren stâncos, frământat de ape.

Sub vârful cel mai înalt al Muntelui Cornii, la locul unde se întâlnesc trei izvoare, Miller află iarba dragostei-Floarea de aur.

În acel loc scormoniră pământul și săpară „Baia”, mărturie vie a trudei oamenilor prin labirintul galeriilor și puțurile săpate în toate direcțiile pe urma filonului aurifer.

Minereul aurifer scos din “Baie” era încărcat în desagi din piele, puși pe cai zdraveni și transportat în cuptoarele-topitorii din cetatea teutonică Rodna.

Ajuns foarte bogat, comitele Ariscaldus din Districtul valah al Rodnei – pământ crăiesc, trăia numai în petreceri și desfrâu, uitând de legământul făcut cu Zâna Dealurilor, Izora.

Zâna, supărată că nu a construit biserica pe meleagurile ilvene, îl blestemă.

Din Moldova, venind dinspre Asia, o hoardă de năvălitori sălbatici mongolo-tătară, conduși de hanul Cadan, a ajuns prin pădure peste plaiurile Munților Rodnei să atace orașul cetate.

Când rodnenii viteji și bine armați auziră de sosirea tătarilor, îi întâmpinară afară din oraș, prin păduri și munți. Văzând Cadan mulțimea cavalerilor teutoni armați cu platoșe, cu arbaletе și plăieșii valahi, cu arcuri și sulite, se prefăcu a fugi de ei. Ariscaldus și oștenii săi, crezându-se victorioși, se întoarseră în cetate. Îmbătați de victoria ușoară, intrară în hanul „La Bourul Fioros” din catacombe și se îmbătară, cum cere „furor teutonicus”.

Tătarii lui Cadan atacară subit, chiar în ziua de Paști, în 31 martie 1241, năvăliră din mai multe părți. S-a săvârșit mare măcel din ambele părți, muriră peste patru mii de suflete. Parte din popor s-a refugiat în catacombele ce aveau legătură cu cetatea Anieșului.

Înfuriat, Ariscaldus, că supușii săi nu luptă, a inundat catacombele cu apă din Someș și cei dinlăuntru au pierit înecați. Poporul, văzând că nu va fi stare să reziste, s-a predat. Cadan, primind cetatea sub scutul său, îl luă prizonier pe Ariscaldus cu familia sa, împreună cu șase sute de cavaleri teutoni înarmați cu platoșe și arbaletе, să-l însoțească mai departe spre Ungaria.

Miller, cu un grup de plăieși valahi, fugi în vârful cel mai înalt din Muntele Cornii, la poalele căruia era „Baia” cu filonul de aur. Plăieșii valahi au dat numele lui Miller acestui semeț vârf.

După retragerea tătarilor, mulți iobagi români au fugit de pe moșiile nobilimii maghiare și a patriciatului săsesc, s-au stabilit pe Ilva Mare, de unde la nevoie plecau în bejenie în Moldova. Ei au arat pământul din albia lacului secat, au defrișat și lăzuit lărgind poienile, au regularizat râul prin zăvoaie și mlaștini. Nobilii și sașii, neputându-i exploata pe moșiile lor, au

trimis o ceată de tâlhari ce bântuia prin Bârgău și Poiana Ștampei, să-i bată și să le aprindă casele, să le ia vitele, astfel crezând ei că se vor muta din Ilva Mare, în satele stăpânite de ei.

Tâlharii i-au bătut, le-au aprins gospodăriile, i-au jefuit, le-au batjocorit nevestele și fetele. Bătuți și amărâți, într-o seară s-au adunat încet, au urcat până la colibele lui Miller, de la Borcut, unde s-au adăpostit, dar n-au plecat din Ilva Mare.

Ei știau locurile blestемate de zână și n-au mai intrat în „Baie” să caute aur.

Și azi localnicii povestesc despre un bătrân sărac de pe Recele, ce avea trei feciori. Aceștia n-au ascultat de tatăl lor și în ziua de Paști au intrat după aur în „Baie”. Aceasta s-a surpat și acolo și-au găsit mormântul. Rămas singur, bătrânul s-a întors de la arat cu boii înjugați la plug. Ostenit, s-a oprit la Borcut, a băut să se răcorească, a căzut jos și a murit.

Zâna Dealurilor – Izora, trecând pe la Borcut, îl găsi pe bătrân mort. Făcându-i-se milă, transformă boii cu plugul în aur și-i băgă în „Baia” din stâncă unde se întâlnesc cele trei izvoare.

Închise stâncă cu boii cu plugul de aur și călători pe alte meleaguri.

Fata lui Filip și Gaftoana Berengea a văzut-o pe Izora băgând boii cu plugul de aur în „Baia” din stâncă. Fata fugi acasă și când a vrut să povestească cele văzute, muți și mută a fost până la moarte.

Părinții fetei, în noaptea de Înviere, erau treziți de cerbii ce se scărpinau de bandorii de la târnaț. Bătrânii ieșeau cu ciomegele de-i alungau și apoi priveau la boii cu plugul de aur din Stâncă Zânei. Ei au murit de holeră și nimeni n-a mai aflat unde a fost „Baia” cu boii cu plugul de aur.

Înmulțindu-se, ilvenii, și-au construit o biserică din lemn, biserică ce există și azi în satul Petriș, donată de credincioșii din Ilva Mare.

De atunci credincioșii ilveni sunt cei mai bogați din lume, ei îl au pe Dumnezeu în inimă.

Binecuvântează-i, Doamne, pe ilveni!

(Biserica de lemn de la Petriș, donată de ilveni în anul 1900.

Sursa imaginii: https://ro.wikipedia.org/wiki/Biserica_de_lemn_din_Petri%C8%99)

PROMOVAREA SĂRBĂTORII DE SÂNZIENE ÎN CADRUL ACTIVITĂȚILOR ȘCOLARE LA CICLUL PRIMAR

Prof. Înv. Primar Buf Monica
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare”, Bistrița

Păstrarea și valorificarea tradițiilor populare reprezintă o componentă importantă a educației moderne, contribuind la dezvoltarea identității culturale și a sentimentului de apartenență la valorile naționale. În acest context, sărbătoarea Sânzienelor, celebrată anual la data de 24 iunie, oferă numeroase oportunități educative pentru elevii din ciclul primar, prin activități care îmbină cunoașterea tradițiilor cu dezvoltarea creativității și a spiritului civic.

Sânzienele sunt considerate, în credința populară românească, zâne bune ale câmpurilor și pădurilor, asociate cu fertilitatea, frumusețea, dragostea și belșugul. Potrivit tradiției, în noaptea de 23 spre 24 iunie natura atinge apogeul puterii sale, iar florile de sânziene capătă proprietăți magice și tămăduitoare. Totodată, această zi coincide cu sărbătoarea creștină a Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul, ceea ce conferă evenimentului o dublă semnificație: religioasă și populară.

În cadrul activităților școlare, promovarea sărbătorii de Sânziene contribuie la apropierea elevilor de patrimoniul cultural românesc și la formarea unei atitudini de respect față de tradițiile moștenite de la înaintași. Prin metode interactive și atractive, copiii pot descoperi frumusețea obiceiurilor populare și importanța păstrării acestora în societatea contemporană.

Activitățile dedicate Sânzienelor pot începe prin organizarea unor lecții tematice în cadrul cărora elevii află informații despre originea sărbătorii, legendele și credințele populare asociate acesteia. Utilizarea poveștilor, imaginilor și materialelor multimedia facilitează înțelegerea conținuturilor și stimulează interesul copiilor pentru cultura tradițională. De asemenea, elevii pot participa la discuții despre simbolurile specifice sărbătorii, precum florile de sânziene, coronițele împletite și dansurile tradiționale.

O activitate practică deosebit de apreciată este realizarea coronițelor din flori de câmp. În cadrul atelierelor creative, elevii își dezvoltă îndemânarea, spiritul artistic și capacitatea de colaborare. Coronițele pot fi expuse într-o expoziție tematică organizată la nivelul clasei sau al școlii, contribuind la crearea unei atmosfere autentice de sărbătoare. Tot în cadrul activităților

artistice, copiii pot realiza desene, picturi, colaje și felicitări inspirate de lumea magică a Sânzienelor.

În cadrul disciplinelor de Comunicare în limba română și Arte vizuale și abilități practice, elevii pot redacta compuneri, poezii sau povești cu tema „În lumea Sânzienelor”. Astfel, imaginația și creativitatea sunt valorificate prin activități care stimulează exprimarea liberă și dezvoltarea competențelor de comunicare. Cele mai reușite creații pot fi reunite într-o revistă a clasei sau într-un portofoliu tematic. Sărbătoarea poate fi valorificată și prin activități desfășurate în aer liber. O plimbare în natură oferă elevilor posibilitatea de a observa plantele și florile specifice sezonului, de a învăța despre rolul acestora în ecosistem și despre importanța protejării mediului înconjurător. În acest mod, tradițiile populare sunt corelate cu educația ecologică, dezvoltând la copii comportamente responsabile față de natură.

Un alt moment deosebit îl poate constitui organizarea unei serbări tematice dedicate Sânzienelor. Îmbrăcați în costume populare sau purtând elemente tradiționale, elevii pot interpreta cântece și dansuri populare, pot recita poezii și pot prezenta scenete inspirate din folclorul românesc. Astfel de activități contribuie la dezvoltarea încrederii în sine, a spiritului de echipă și a abilităților artistice.

Implicarea părinților și a comunității locale reprezintă un element important în succesul unor astfel de proiecte educative. Bunicii și meșterii populari pot fi invitați să împărtășească elevilor informații despre obiceiurile și tradițiile din zona lor, oferind exemple autentice și contribuind la transmiterea patrimoniului cultural între generații. În acest fel, școala devine un spațiu de întâlnire între educația formală și valorile comunității.

Activitățile dedicate Sânzienelor favorizează abordarea interdisciplinară a conținuturilor școlare. Prin integrarea elementelor de istorie, literatură, artă, muzică și educație pentru mediu, elevii învață într-un mod atractiv și contextualizat. Totodată, aceste experiențe contribuie la formarea competențelor-cheie prevăzute în curriculumul național, precum comunicarea, creativitatea, colaborarea și sensibilizarea culturală.

În concluzie, promovarea sărbătorii de Sânziene în cadrul claselor primare reprezintă o modalitate eficientă de valorificare a patrimoniului cultural românesc și de dezvoltare armonioasă a elevilor. Prin activități diverse și interactive, copiii descoperă frumusețea tradițiilor populare, își dezvoltă respectul față de valorile naționale și înțeleg importanța păstrării identității culturale într-o societate aflată în continuă schimbare.

BIBLIOGRAFIE

Cucoș, Constantin (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.

Eliade, Mircea (1992). *De la Zalmoxis la Genghis-Han*. București: Editura Științifică.

Ghinoiu, Ion (2013). *Dicționar de mitologie română*. București: Editura Univers Enciclopedic Gold.

Pamfile, Tudor (1997). *Sărbătorile de vară la români*. București: Editura Saeculum I.O.

Pop, Mihai; Ruxăndoiu, Pavel (1998). *Folclor literar românesc*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

***Ministerul Educației (2013). *Programa școlară pentru învățământul primar*. București.

SÂNZIENELE MAIERENE – TRADIȚIE LOCALĂ ȘI MODALITĂȚI DE VALORIFICARE ÎN ACTIVITĂȚILE INSTRUCTIV-EDUCATIVE DIN CICLUL PRIMAR

Prof. Crăciun Anuța-Maria

Liceul Tehnologic „Liviu Rebreanu” Maieru, BN

Introducere

Tradițiile și obiceiurile populare reprezintă o parte importantă a patrimoniului cultural românesc și contribuie la păstrarea identității locale și naționale. Printre cele mai frumoase sărbători ale verii se numără Sânzienele, sărbătorite anual în zilele de 23 și 24 iunie. În comuna Maieru, această sărbătoare și-a păstrat autenticitatea și continuă să fie trăită cu emoție și respect de către membrii comunității.

Sânzienele maierene nu reprezintă doar un obicei popular, ci și un prilej de întâlnire între generații, de transmitere a tradițiilor și de consolidare a legăturilor dintre membrii comunității. Pentru elevii din ciclul primar, cunoașterea și valorificarea acestor tradiții contribuie la dezvoltarea sentimentului de apartenență, la formarea respectului pentru valorile locale și la cultivarea dragostei față de satul natal.

Sânzienele – semnificație și simbolistică

În tradiția populară românească, Sânzienele sunt considerate zâne bune, protectoare ale naturii, ale recoltelor și ale oamenilor. Se spune că în noaptea de Sânziene cerurile se deschid, iar plantele dobândesc puteri tămăduitoare și magice. De aceea, oamenii culeg flori de sânziene și le folosesc pentru împletirea coronițelor sau le păstrează în case pentru noroc și sănătate.

Sărbătoarea coincide cu Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul, ceea ce îi conferă și o puternică semnificație religioasă.

Sânzienele la Maieru

În comuna Maieru, sărbătoarea Sânzienelor este marcată prin obiceiuri păstrate din străbuni. În serile de 23 și 24 iunie se aprind focuri de Sânziene, în jurul cărora se adună copiii, tinerii și vârstnicii satului. Copiii și tinerii sar peste foc, iar acest gest este considerat un simbol al purificării, al sănătății și al alungării răului.

În jurul focurilor, oamenii petrec împreună, povestesc întâmplări din trecut, își amintesc de copilărie și de felul în care sărbătoreau Sânzienele odinioară. Până târziu în noapte se depănă amintiri, se spun povești și legende, iar atmosfera devine una de comuniune și de bucurie.

Un alt obicei specific Sânzienelor maierene este confecționarea coronițelor din flori de sânziene, „ochiul-boului” și margarete de câmp. După cea de-a doua seară de sărit peste foc, fetele nemăritate își aruncă aceste coronițe pe acoperișul casei. Potrivit credinței populare, dacă coronița rămâne pe acoperiș, fata se va mărita în acel an; dacă aceasta cade, căsătoria se va amâna.

Acest obicei este așteptat cu emoție și reprezintă una dintre cele mai frumoase tradiții de Sânziene păstrate în comunitatea maierană.

Versuri și creații populare dedicate Sânzienelor

Folclorul românesc a păstrat numeroase texte și formule rituale legate de această sărbătoare. Un vechi text popular spune:

*Bună dimineața, apă curgătoare,
Ți-am adus pită și sare,
Tu să-mi dai bine și noroc,
Și sănătate pe loc.*

Aceste versuri exprimă credința oamenilor în puterea naturii și în binecuvântarea adusă de sărbătoarea Sânzienelor.

Modalități de valorificare în activitatea cu școlarii din ciclul primar

Tradiția Sânzienelor poate fi integrată cu succes în activitățile școlare prin numeroase demersuri educative:

1. Activități de educație plastică și practică

- realizarea de coronițe din flori de câmp;
- confecționarea de felicitări și colaje tematice;
- realizarea unei expoziții dedicate Sânzienelor.

2. Activități de comunicare în limba română

- lectura legendelor despre Sânziene;
- compuneri cu tema „Noaptea de Sânziene”;

- culegerea de povești și amintiri de la bunici.

3. Activități de educație muzicală

- învățarea unor cântece și strigături populare;
- interpretarea unor dansuri și jocuri tradiționale.

4. Activități interdisciplinare

- identificarea plantelor de sânziene și a altor flori de câmp;
- discuții despre plantele medicinale;
- realizarea unui proiect intitulat „Tradițiile satului meu”.

5. Activități extracurriculare

- organizarea unei șezători de Sânziene;
- invitarea unor persoane vârstnice pentru a povesti despre obiceiurile de altădată;
- participarea la manifestările culturale organizate în comunitate.

Valențele educative ale tradiției

Valorificarea Sânzienelor maierene în activitățile didactice contribuie la:

- dezvoltarea identității culturale și locale;
- cultivarea respectului pentru tradiții și obiceiuri;
- dezvoltarea spiritului de apartenență la comunitate;
- stimularea creativității și a imaginației;
- consolidarea relațiilor dintre școală, familie și comunitate.

Concluzii

Sânzienele măierene reprezintă o adevărată comoară spirituală și culturală a comunității din Maieru. Focurile de Sânziene, săritul peste foc, întâlnirile comunității și obiceiul aruncării coronițelor pe acoperișul casei constituie tradiții valoroase, care merită păstrate și transmise generațiilor viitoare.

Prin valorificarea acestor obiceiuri în activitățile instructiv-educative din ciclul primar, elevii își descoperă rădăcinile, învață să prețuiască patrimoniul local și devin, la rândul lor, păstrători ai tradițiilor și ai identității culturale a satului românesc.

Bibliografie

Pamfile, Tudor, *Sărbătorile la români*, București.

Ghinoiu, Ion, *Obiceiuri populare de peste an*, București.

Rusu, Traian, *Monografia comunei Maieru*.

*** Mărturii și informații culese din tradiția orală a comunității din Maieru.

SÂNZIENE MĂIERENE

– DE LA FILM DOCUMENTAR, LA ACTIVITĂȚI EXTRAȘCOLARE –

Obiceiuri de Sânziene în Bistrița-Năsăud - „Sânziene măierene”

(Sursa imaginilor: filmul documentar; responsabil-proiect, muzeograf, Partene Viorel-Daniel)

SÂNZIENE – ÎNTRE SACRU ȘI PROFAN

O ABORDARE INTERDISCIPLINARĂ A TRADIȚIEI

ÎN ȘCOALA MODERNĂ

Prof. înv. primar Roman Viorica Maria

Școala primară Ruștior

Rezumat

Lucrarea de față propune o strategie didactică și extrașcolară de valorificare a mitului Sânzienelor în rândul elevilor din învățământul preuniversitar. Prin valorificarea conceptelor-cheie sugerate de tema proiectului (tradiție, magie, superstiție, armonie, fantezie), activitatea demonstrează cum elementele de patrimoniu imaterial pot deveni punți de legătură între discipline precum Literatura Română, Istoria, Biologia și Artele Plastice. Scopul fundamental este dezvoltarea identității culturale și a spiritului creativ al elevilor.

Cuvinte-cheie: *Sânziene, ia românească, tradiție, interdisciplinaritate, activitate extrașcolară*

1. Introducere: Rezonanța unui mit în școala contemporană

Într-o epocă a digitalizării accelerate, conectarea tinerei generații la rădăcinile culturale reprezintă o provocare majoră pentru corpul didactic. Sărbătoarea Sânzienelor (sau Drăgaica), celebrată la 24 iunie, coincide cu solstițiul de vară și cu Ziua Universală a Iei. Acest moment din calendarul popular nu este doar o marcă a timpului astronomic, ci un agregator de valori spirituale: *tradiție, magie, superstiție, armonie și fantezie*.

Abordarea acestei teme în cadrul activităților extrașcolare permite flexibilizarea actului educativ. Profesorul nu mai este doar un transmițător de informație, ci un facilitator de experiențe culturale, ghidând elevii într-o călătorie de redescoperire a sacrului și a frumosului autohton.

2. Pilonii conceptuali ai proiectului

Pentru a oferi substanță științifică și pedagogică activității, tema a fost segmentată în cinci direcții complementare:

- *Tradiție* - centrată pe portul popular (ia românească) și pe ritualurile de recoltare a plantelor de leac.
- *Magie* - analiza credințelor populare legate de deschiderea cerurilor în noaptea de 23 spre 24 iunie.
- *Superstiție* - identificarea tabuurilor și a credințelor apotropice (purtatul usturoiului, împletirea coronițelor pentru protecția casei).
- *Armonie* - relația omului cu natura aflată la apogeul vegetativ și integrarea muzicală/corală a cântecelor de Drăgaică.
- *Fantezie* - transpunerea artistică, literară și plastică a mitului prin ochii elevilor.

3. Proiect de activitate extrașcolară integrată

Titlul activității: „Noaptea de Sânziene – Sunet, Culoare și Tradiție”

Grup țintă: Elevi de la Școala Primară Ruști

Locul desfășurării: Curtea școlii

Forma de organizare: Atelier outdoor și șezătoare literar-artistică

Obiective operaționale:

1. Să identifice principalele elemente de mitologie românească specifice sărbătorii de Sânziene;
2. Să recunoască flora spontană asociată sărbătorii (în special floarea de Sânziană - *Galium verum*);
3. Să confecționeze coronițe de flori, respectând tehnica tradițională prin împletire;
4. Să realizeze creații originale (eseuri, poezii, desene) inspirate de estetica ei și a mitului Sânzienelor.

Resurse materiale: flori de câmp (sânziene, margarete, trifoi), costume populare/ii, hârtie reciclabilă, acuarele, pânză, suport audio pentru muzică arhaică/ambientală.

4. Desfășurarea activității (Scenariul didactic)

Activitatea a fost structurată pe trei mari ateliere de lucru, coordonate de profesori din arii curriculare diferite:

- Limbă și comunicare;
- Om și societate;
- Arte;
- Științe.

Atelierul	Denumire & Specific	Activități concrete ale elevilor
Atelierul I	<i>Tradiție și Superstiție</i> (Istorie & Etnografie)	* Dezbateri privind semnificația solstițiului. * Lecturarea unor fragmente din Mircea Eliade (<i>Noaptea de Sânziene</i>) sau Mihail Sadoveanu. * Identificarea superstițiilor legate de fetele de măritat și ursită.
Atelierul II	<i>Armonie și Magie</i> (Biologie & Abilități practice)	* Recunoașterea plantelor medicinale pe teren. * Împletirea coronițelor galbene. * Discuții despre proprietățile terapeutice ale florii de Sânziană.
Atelierul III	<i>Fantezie în Ia Românească</i> (Arte plastice & Design)	* Pictură pe pânză sau schițe de modă reinterpretând motivele geometrice de pe iile tradiționale. * Expoziție foto: „Cea mai frumoasă ie din garderoba bunicii”.

Moment Culminant: elevii, îmbrăcați în ii tradiționale și purtând coronițele confecționate, au realizat o „Horă a Sânzienelor” în curtea școlii, pe fundalul sonor al muzicii arhaice instrumentale, simulând ritualul aducător de rod și belșug.

5. Impact educațional și concluzii

Implementarea acestei activități a demonstrat că patrimoniul tradițional nu este un concept învechit, ci o resursă vie, capabilă să genereze emoție și implicare activă.

Rezultate cuantificabile și beneficii:

- **Dezvoltarea inteligenței emoționale și sociale:** Lucrul în echipă în cadrul atelierelor a consolidat relațiile interpersonale dintre elevi.

- **Conștientizarea identitară:** Purtarea iei cu mândrie și înțelegerea simbolurilor cusute pe pânză (spicul de grâu, calea rătică, steaua) i-a ajutat pe elevi să decodifice un limbaj vizual ancestral.
- **Stimularea creativității:** Produsele finale (coronițele, tablourile, eseurile) au reflectat o fuziune reușită între *fantezia* proprie vârstei și *tradiția* preluată de la înaintași.

În concluzie, proiectul „SânziEne - tradiție, magie, superstiție, armonie, fantezie” reprezintă un model de bune practici în educația non-formală, demonstrând că școala poate fi spațiul în care trecutul și viitorul se întâlnesc într-o armonie perfectă.

Bibliografie :

Eliade, Mircea – *De la Zalmoxis la Genghis-Han*, Editura Humanitas, București, 1995.

Ghiață, Olga; Dumitrescu, Marcela – *Simbolistica portului popular românesc*, Editura Tehnică, București, 1988.

Pămfile, Tudor – *Sărbătorile la români. Studiu etnografic*, Editura Saeculum I.O., București, 2006.

MELEAN SARA, clasa a IV-a A, CNLR-Bistrița
(coord. Costaru Simona-Manuela)

VALORI EDUCATIVE ALE SĂRBĂTORII SÂNZIENELOR ÎN FOLCLORUL BÂRGĂUAN

Prof. înv. primar, ALBU MARIOARA
Liceul Teoretic „Radu Petrescu” Prundu Bârgăului, BN

Folclorul românesc constituie o componentă esențială a patrimoniului cultural național și reprezintă un mijloc autentic de transmitere a valorilor morale, sociale și spirituale. În cadrul acestuia, sărbătorile populare au avut un rol formativ deosebit, contribuind la educarea copiilor și la consolidarea identității comunitare. Pe Valea Bârgăului, Sărbătoarea Sânzienelor păstrează numeroase elemente tradiționale care ilustrează legătura profundă dintre om, natură și comunitate.

Din perspectivă educațională, această sărbătoare oferă multiple oportunități de valorificare didactică în învățământul primar. Prin contactul cu tradițiile locale, elevii descoperă repere culturale autentice și dezvoltă atitudini pozitive față de patrimoniul spiritual al comunității din care fac parte.

Sărbătoarea Sânzâienelor este celebrată în fiecare an la data de 24 iunie și coincide cu Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul. În imaginarul popular, Sânzâienele sunt ființe binefăcătoare, asociate cu lumina, fertilitatea și armonia naturii.

În satele bârgăuane, fetele culegeau flori de sânziene în dimineața sărbătorii și împleteau coronițe pe care le purtau sau le așezau pe porți și acoperișuri. Aceste practici simbolice erau însoțite de cântece, povești și credințe populare care contribuiau la transmiterea experienței culturale de la o generație la alta. Comunitatea participa activ la sărbătoare, transformând-o într-un important moment de coeziune socială.

Una dintre cele mai importante valori promovate de folclorul bârgăuan este respectul față de natură. Copiii învățau să observe plantele, să respecte ciclurile naturii și să înțeleagă importanța protejării mediului. O altă valoare fundamentală este solidaritatea comunitară. Participarea la activități comune îi învăța pe copii să colaboreze, să comunice și să se implice activ în viața comunității.

Tradițiile asociate Sânzâienelor contribuie și la educația morală. Legende și poveștile populare promovează bunătatea, cinstea, modestia și respectul față de ceilalți. Prin intermediul acestora, elevii își formează repere comportamentale sănătoase. Nu în ultimul

rând, sărbătoarea dezvoltă sensibilitatea estetică prin frumusețea florilor, a costumelor populare, a cântecelor și a obiceiurilor locale.

În contextul actual al educației, valorificarea tradițiilor locale contribuie la dezvoltarea profilului elevului și la formarea competențelor-cheie. Elevii din ciclul primar au nevoie de experiențe autentice de învățare, iar tradițiile populare oferă contexte educaționale bogate și atractive.

Sărbătoarea Sânzâienelor poate fi utilizată pentru dezvoltarea competențelor de comunicare, pentru stimularea creativității și pentru consolidarea identității culturale. De asemenea, aceasta favorizează învățarea prin experiență și implicarea activă a elevilor în activități cu caracter practic. Cadrele didactice pot integra tema Sânzâienelor în numeroase activități interdisciplinare: realizarea de coronițe din flori și materiale naturale, lecturarea și interpretarea legendelor populare, redactarea unor compuneri despre tradițiile locale, organizarea unei expoziții tematice, realizarea unor interviuri cu bunicii și membrii comunității, observarea și identificarea plantelor specifice zonei, activități artistice inspirate din simbolistica Sânzâienelor. Prin astfel de activități, elevii își dezvoltă competențele sociale, civice, culturale și creative.

Într-o lume caracterizată de digitalizare și globalizare, tradițiile locale devin resurse valoroase pentru educația copiilor. Acestea oferă repere stabile și contribuie la construirea unei identități culturale solide.

Pentru elevul de astăzi, Sărbătoarea Sânzâienelor poate reprezenta o experiență educativă complexă, în care învățarea se realizează prin observare, participare și reflecție. Astfel, tradiția nu este percepută ca o simplă relicvă a trecutului, ci ca un element viu, capabil să răspundă nevoilor educaționale actuale.

Folclorul bârgăuan asociat Sărbătorii Sânzâienelor reprezintă o resursă educațională de mare valoare pentru învățământul primar. Valorile promovate – respectul față de natură, solidaritatea, responsabilitatea, creativitatea și identitatea culturală – contribuie la formarea armonioasă a personalității elevilor.

Valorificarea acestor tradiții în activitatea didactică permite apropierea copiilor de patrimoniul cultural local și facilitează dezvoltarea unor competențe esențiale pentru integrarea lor în comunitate și în societate.

Bibliografie:

Ghinoiu, Ion, *Sărbători și obiceiuri românești*, Editura Elion, București.

„SânziEne în Maramureș”

EXCURSIE BISTRIȚA-SIGHETU MARMAȚIEI

Pojar Camelia

Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare”, Bistrița

Excursiile organizate pentru elevi au un rol important în completarea și aprofundarea cunoștințelor despre patrimoniul natural, cultural și istoric al țării. Aceste activități contribuie la dezvoltarea aprecierii pentru frumusețea naturii, pentru valorile artistice și culturale, precum și la cultivarea respectului față de acestea.

Organizarea timpului liber al elevilor trebuie să țină cont de interesele și preferințele acestora, oferindu-le oportunități de relaxare, socializare și dezvoltare personală. Activitățile extrașcolare le creează un cadru favorabil pentru recreere, creșterea încrederii în sine și manifestarea talentelor proprii, contribuind astfel la recunoașterea aptitudinilor fiecărui copil. Totodată, activitățile educative desfășurate în afara orelor de curs stimulează gândirea critică, implicarea activă în viața comunității și participarea la procesul decizional, în spiritul respectării drepturilor omului și al asumării responsabilităților sociale. În acest mod, se realizează o îmbinare armonioasă între dezvoltarea cunoștințelor și formarea comportamentelor sociale pozitive. Aceste aspecte au fost urmărite atunci când am organizat cu elevii clasei a III-a excursia pe traseul Bistrița- Sighetu Marmăției.

Scopul activității a fost valorificarea patrimoniului cultural din Maramureș și integrarea tradițiilor locale în tema Sânzienelor, prin observație directă, interviu și creație artistică.

Obiectivele activității:

- Descoperirea tradițiilor și obiceiurilor din Maramureș
- Compararea acestora cu tradițiile Sânzienelor din zona noastră
- Dezvoltarea spiritului de observație și documentare
- Stimularea creativității prin fotografie, scris și artă

Prima activitate s-a desfășurat în Pasul Șetref, „Privire asupra Maramureșului”. Copiii au avut prilejul să observe peisajul montan și vegetația zonei. Le-au fost arătate florile de sânzienne și au aflat câteva informații despre acestea. Profitând de faptul că nu erau turiști la popas, au cerut informații despre tradițiile de Sânzienne de la angajații localului. Așa au aflat că și în această zonă se păstrează tradiția de a se culege flori pentru leac și pentru împletirea

coronițelor. Un element de noutate a fost să afle despre tradiția învârtitului făcliilor, cercuri de foc pe dealuri, obicei care se mai păstrează pe Valea Vișului.

A urmat oprirea la Muzeul Satului Maramureșean. În cadrul activității „Satul de odinioară” elevii au explorat casele tradiționale din lemn, au identificat elementele de arhitectură, au observat simboluri: motive decorative, porți, obiecte. Într-una din curți au putut citi informații despre diferite plante medicinale. Le-am prezentat informații despre importanța florilor de sânziene în tratarea unor boli. În urma discuției cu ghidul muzeului au aflat că de Sânziene se organizează ateliere de împletit coronițe, expoziții de ii și spectacole folclorice.

Oprirea la Mănăstirea Bârsana a fost un prilej pentru a observa arhitectura, de a vizita muzeul mănăstirii și de a discuta despre rolul spiritualității în tradițiile românești. Măicuța de la muzeu a fost întrebată despre tradițiile de Sânziene din localitate și spunea că se păstrează și aici obiceiul de a împleti coronițe.

Activitatea a contribuit la dezvoltarea competențelor de observare și documentare, înțelegerea patrimoniului cultural din Maramureș, stimularea creativității și a exprimării artistice.

Prin experiențele oferite, excursia organizată a stimulat curiozitatea, spiritul de observație, respectul pentru valorile naturale și culturale, precum și capacitatea elevilor de colaborare.

„Zâmbete de Sânziene”

VRĂJMAȘ ALESIA, Liceul Teoretic „Radu Petrescu-Prundu-Bârgăului, BN
(coord. Unciu Nicoleta)

SÂNZIENELE

Scenetă pentru copii de ciclul primar sau gimnazial

(scrisă cu unele regionalisme specifice Văii Bârgăului, județul Bistrița Năsăud)

Autoare: prof. învă. primar ILIEȘI IOANA

Personajele: prezentator, două femei, doi bărbați, doi copii, opt fete, opt feciori, șapte fete cu rol de Sânziene, un băiat care bate toaca, un copil instrumentist (va cânta la vioară sau la fluier).

Se întorc două familii de la munca câmpului. Un bărbat duce în spate o sarcină (pătură) cu fân, femeia duce un copil de mână, alt bărbat are pe umăr o furcă, iar femeia o greblă și un copil de mână.

Bărbații striga: Hai, Mări', la Sânziene!

Bărbatul 1:

Dragu mi-i că-i din nou vară!
Sânzienele vin iară,
Ele cântă și dansează,
Câmpu-l binecuvântează,
Ogoarele s-aibă rod,
Sănătate la norod,
Spor, noroc, belșug în toate,
Rod la orice vietate.

Femeia 1:

Sânziene, flori de leac,
Eu am să vă pun pe cap,
Soarele să nu mă ardă,
Grindinii să nu-i cad pradă,
Să nu am dureri de cap
Și de orice junghi să scap.
(Așează coronița pe cap.)

Bărbatul 2:

Și eu mi-oi pune în clop
Smoc de flori, să am noroc

De vită frumoasă, grasă
 Și de mare spor la coasă,
 De noroc la iarmaroc
 Și să am lemne de foc,
 Saci de grâu, să facem pită
 Albă, caldă, rumenită,
 Grajdul plin cu vaci, cu porci,
 Să n-ai pe unde să-ntorci
 Și pe mândra noastră glie
 Să muncim cu veselie.

Femeia 2:

Ia ascultă, măi bărbate,
 Sabinuț în toacă bate.
 Hai să ne grăbim spre casă
 Că-n curând noaptea se lasă!
 Iar copiii-au ostenit
 Străbătând câmpu-nflorit.

Copil 1:

Îmi e somn și-mi este foame,
 De zăbovit nu e vreme.
 Aș mânca măvălișă
 Cu brânzică de vacuță!

Copilul 2:

Să coborâm pe costișă,
 Vreau colac și sămăcișă! (iaurt)

Bărbații:

Hai, Mări', la Sânziene!

(Sabinuț bate toaca, apoi intră fete îmbrăcate în costume populare. Pe cap au coronițe din flori de sânziene.)

Fata 1:

Fetelor, să încercăm
 Coronițe s-aruncăm,
 Pe acoperiș să le lăsăm,
 Să vedem: ne mărităm?

De nu, la părinți mai stăm!
De câte ori coronița va cădea,
Peste atâția ani ne-om mărita.

(Fetele aruncă coronițele, dansează, apoi se așează în formă de cerc își așează capul pe umărul vecinei și adorm.)

Prezentator:

E noapte cu lună plină,
Sânzienele se-adună
În poiana cu lumină.
Pe unde calcă, flori cresc
Și cu rouă le stropesc,
Iar din Lună iau culoare
Și-o lasă-n fiecare floare.
Iau parfumul vântului,
Tremurul pământului,
Lacrimi dintr-un fir de iarbă,
Noaptea, când nimeni nu-ntreabă
De ce florile suspină
Când licuricii beau lumină?
De ce-i vesel răsăritul?
De ce-i roșu asfințitul?
De ce-i omul mai frumos
Când e bun și omenos?

(Intră fete, fac un cerc, având în centru fetele care dorm, dansează cu coronițe pe cap, brâu și brățări de flori la mâini și buchețel de sânziene în mână, pe o melodie cântată de instrumentiști.)

Sânzienele în cor:

Vă binecuvântează cu-aceste flori,
Fiți ca roua cea din zori,
Clară și strălucitoare,
Cu miresme de pe-ogore.
Cât va fi ziua de lungă,
Necazul să nu v-ajungă!
Toamna vă fie bogată

Și de roade încărcată!
 Om bun s-aveți lângă voi,
 Să vă scoată din nevoi!
 Să aveți sufletul curat,
 Iubitor și împăcat!
 Fiece zi să vă fie
 Înc-un strop de bucurie!

(Sânzienele ies, binecuvântând fetele care dorm.)

Fata 2:

Iată, zorii s-au ivit,
 E vremea de ne trezit.
 Să ne uităm fiecare,
 Coronița semne are?

(Fiecare fată trage cu grebla coronița de pe acoperișul casei, pe rând, o observă, apoi spune ce a constatat și interpretarea semnelor.)

Fata 2:

Pe coroană-i păr de vacă,
 De-o fi ciurdar, o să-mi placă
 S-avem casa-ndestulată,
 Carne, brânză, piele fină
 Pentru-opinci, ca să mă țină,
 Că am mersul legănat
 Și opinca mi-am stricat.

Fata 3:

Ăsta e un păr de lână,
 Badea ce m-a lua de mână,
 Socotesc c-a avea oi
 Și-atunci... n-om avea nevoi.
 Din lână-oi face covoare,
 Păretare și ștergare,
 Ștrimpaci, mănuși, ceptari și cușmă.
 Dade n-a merge la crâșmă!

Fata 4:

Am găsit boț de hârtie,

Badea-al meu va ști a scrie!
 De-a fi popă, de-a fi doctor,
 Învățător sau director,
 De-a fi secretar, preceptor,
 Doamne bine ne-a mai sta
 După ce ne vom lua!
 Voi mi-ți zice: „Sărut mâna!”
 După ce mi-a cere mâna!

**Preceptor = persoană însărcinată cu educarea și instruirea particulară a unui copil (dintr-o familie bogată).*

Fata 5:

Am găsit un păr de câine!
 Sărântocu-a stat de mine...
 De-a fi Petrea din izlaz,
 Nu-mi leg capul de necaz!
 Să rămână ne-nsurat,
 Eu aștept unul bogat.
 Dau cu grebla, dau din sapă,
 S-avem după ce bea apă.

Fata 1:

Uite-un puf de pădărie!
 De-i Simion din prăvălie
 Ce-are flori la pălărie,
 Dar nu-și nimerește casa,
 Ție-și-l, mai bine, mă-sa!
 Că nu m-a crescut mămuca
 Pentru a face toată munca!
 Mai bine voi aștepta
 Până s-a mai ridica
 Un fecior de seama mea!

Fata 3:

Nu fii cicirișă, fată,
 Că rămâi nemăritată!

Fata 5:

Nu mi-e frică de-asta mie!
Ca Simion din prăvălie
Mai găsesc feciori...o mie!
Decât numai încurcată,
Mai bine la mama fată!

Fata 6:

Fetelor, lăsați gâlceava,
C-acum povestiți degeaba!
Coronița mea-nflorită
Are-o bucățică mică
Dintr-o piele îmblănită
Și socot c-a fi, măcar,
Badea-al meu... un cojocar!

Fata 7:

Ia te uită, norocoasa!
Badea-al meu va bate coasa...
Că-n coroniță-am aflat
Pai de fân, lung și uscat.
Poate fi un arendaș
Sau mic proprietăraș
Ce cu trudă-a câștiga
Pita lui și pita mea.

Fata 8:

Nu fii, fată, necăjită,
Că-i mânca un colț de pită.
Toată vara fân vei face,
Iarna, însă, lână-i toarce.
Ce voi spune, nu mi-ți crede,
Sub coroniță se vede
O frunză zdrobită-n grabă
De o aprigă potcoavă.
Frunză verde de șovar,
Mândrul mi-a fi potcovar!

(Intră patru feciori strigând „Hai, Mări’, la sânziene!”, apoi cântă)

Cântec popular:

Mare-i dealul la Bârgău,
Dar mai mare-i dorul meu, la, la, la – *bis*
La Bârgău îs dealuri multe
Și mai mari și mai mărunte, la, la, la, la
Dar mai mare decât ele,
E dorul mândruții mele, la, la, la.

Feciorul 1:

Noi vă spunem „Bun găsit!”
Ce bine am nimerit!
Șapte sate-am colindat,
Fete mândre n-am aflat
Și ne-am întors în Bârgău,
Credem că n-om umbla rău,
C-aici sunt fete-nstărite
Și la muncă-s îndârjite! (Se oprește lângă o fată și o ia de mână.)
Hai, mândruțo, sui în car!
Io-s fecior de potcovar.
Trudesc pentr-un colț de pâine,
Dar cu mine-i duce-o bine!
Mama nu-i femeie rea,
Ce nu-i ști, te-a învăța!

Feciorul 2:

Stați, flăcăi, că mă grăbesc
O domniță să-mi găsesc!
Vreau ca aleasa inimii
Să știe a iscăli.
Că eu nu-s orice fecior,
Eu sunt un învățător.
Ce spun are importanță:
Am să-i cânt câte-o romanță.
I-oi recita poezii,
În veci nu s-a plictisi. (Se adresează fetei pe care a ales-o, întinde mâna spre ea.)
Ești o domnișoară-aparte.

Vrei un iubitor de carte?

(Fata dă aprobator din cap și îi întinde mâna.)

Feciorul 3:

Astă fată-i mădărită,
 Dar știe-a frământa pită
 Și-o duc la măicuța mea
 Să-i ajute-a secera.
 Snop cu snop vom aduna,
 Ne-om îngăzdăci cândva!
 Mândră fată cu cosiță,
 Eu te-oi face morăriță!

**Cosiță = Părul lung al femeilor, împletit în cozi.*

Feciorul 4:

Aceasta-i vrednică fată,
 Nu zice că-i deocheată!
 Dă, la stative, din spată,
 Toarce-n furcă iarna toată,
 Nu se plânge niciodată
 Că n-ar ști sau n-o să poată...
 Și-am sămăluit eu bine
 C-astă fată îi de mine!
 Vino, mândră înăltuță,
 Că nu te-oi ține desculță,
 Ți-oi face-opinci și cojoc,
 Să ieșim iarna la joc.
 Însă pân-atunci, mândruță,
 Ne-om face și noi căsuță.
 Amândoi de vom lucra,
 Casa ne-om îndestula
 Și de foame n-om răbda!

Feciorul 5: (Îi face semn să cu mâna la o fată, ca să meargă la el.)

—Asta fată-mi place mie!

Fata 2:

—Nu vin, bade!

Feciorul 5:

Hai, Mărie,
Că sunt om de omenie!
Multe fete vin la moară
Dup-o scafă de secară.
Niciuna nu-mi e pe plac
Și de ele n-am prins drag.

Fata 2:

De ești așa cumsecade,
Am să vin la tine, bade!

Feciorul 6:

Cred că-mi ești ursită, fată
Frumoasă și sprâncenată.
Hai cu mine, draga mea!

Fata 6:

Ba, eu nu te-oi încurca!

Feciorul 6:

Eu am car cu patru boi
Ce ne-a scoate din nevoi.
Te-oi duce la mama ta
În feacăr, duminica!

Fata 6:

Ei, bădiță, așa da!

Feciorul 7:

Hai mândruță lângă mine!
Doamne, cât ți-ar fi de bine!
Eu mă-ntrec c-orice bărbat
La coasă și la săpat
Și-i nevoie în bordeie
De o mână de femeie
Ce știe rostul prin casă,
Să-mi facă papă, coleșă
Dar... să nu fie gureșă!

Feciorul 8:

Eu îmi caut o leliucă
 Care nu fuge de muncă!
 Cu flori albe în cosiță,
 Ca să o fac crâșmărită!
 Cine-n crâșmă va intra,
 De-al ei drag, să stea să bea
 Apă rece din izvor,
 Ca s-avem noroc și spor!

Fata 3: (neîncrezătoare)

Sigur ești crâșmar, bădiță?

Feciorul 8:

Da, am crâșmă în Tihuță!
 Noi suntem oameni cu stare,
 Și te-oi țane ca pe-o floare!

(Fiecare băiat își ia fata lângă el, se aliniază în perechi și fac o învârtită pe acordurile unui cântec cântat la fluier sau vioară. Doi copii interpretează cântecul vocal.)

Mândre-s bârgăuancele,
 Mândre-s bârgăuancele
 Ca și vara florile,
 Vara florile-nfloresc,
 Bârgăuancele muncesc.-bis
 Duminica-n sărbători,
 Duminica-n sărbători,
 Mi-am pus mândru șorț cu flori
 Și năframă de mătăasă,
 Ca să fiu cea mai frumoasă.-bis
 De te joacă-un bârgăuan,
 De te joacă-un bârgăuan,
 Nu-ți mai trebe joc un an,
 Că te joacă românește,
 Pe sub mână-ardelenește.-bis

La sfârșit băieții își strâng în brațe partenerele de dans, apoi se așează unul lângă altul, se țin cu toții de mâini și fac o reverență în fața publicului. Se alătură și prezentatorii, „copiii,” și „părinții”, sânzienele și băiatul care bate toaca.

**„Buchețelul de Sânzienă”,
PURCELEAN ECATERINA, Liceul Teoretic „Radu Petrescu-Prundu-Bârgăului, BN
(coord. Unciu Nicoleta)**

**„Sânzienele”
CIGU MIRIAM, clasa a IV-a A, CNLR-Bistrița
(Coord. Costaru Simona-Manuela)**

Faci o coronita de sânzuni,
Oarunci pe-acoperis
Si apoi te mai antrebi
Vai de mine!
Cat mai stai?
Am vrea boala?
Am vrea rau?
Si cum stai tu sa te-ntrebi
Uite!
Cade coronita!
Te-ntrebi si-arunci din nou dorinta!

Uite ca n-a mai cazut!
Aha noroc nici n-am vazut!

Eti fericit ca nu vei pati nimic
Si esti sigur ca functioneaza!
Desigur, de cand ai fost tu copil mic
N-ai patit nimic
Si nu esti un pic...

DUMITRESCU SARA, clasa a IV-a A, CNLR-Bistrița
(Coord. Costaru Simona-Manuela)

SANZIENELE

Sânzienele nu sunt doar flori,
Caci, cu magia lor,
Ademenesc oameni din padure
Uor! Uor!

Ele sunt niște zane,
Dar exista si uruzi bune.
Danseaza-n jurul focului,
Un versor al focului!

Ele le reprezinta,
Parca de si esti un oglinza!
Te misca incet-ancetisor,
In timp ce canta-m cor.

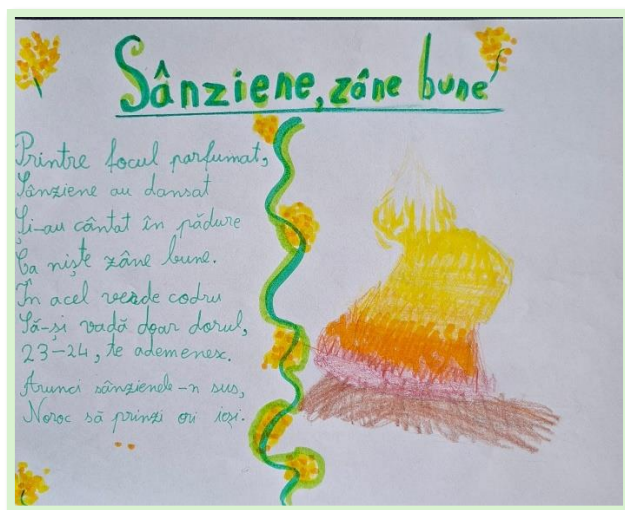
**ILIESE RAUL, clasa a IV-a A, CNLR-Bistrița
(Coord. Costaru Simona-Manuela)**

**POP DARIA, clasa a IV-a A, CNLR-Bistrița
(Coord. Costaru Simona-Manuela)**

**ALEXI ZIAN, clasa a IV-a A, CNLR-Bistrița
(Coord. Costaru Simona-Manuela)**

HORDOAN GLORIA, clasa a IV-a A, CNLR-Bistrița
(coord. Costaru Simona-Manuela)

VOICU ANDREI, clasa a IV-a A, CNLR-Bistrița
(coord. Costaru Simona-Manuela)

ȘOMFELEAN ALEX, clasa a IV-a A, CNLR-Bistrița
(coord. Costaru Simona-Manuela)

SÂNZIENELE

Autor: RUNCAN MARIA,
clasa a III-a D, Colegiul Național „Andrei Mureșanu, Bistrița,
(Coord. Prof. Sidor Maria-Titiana)

Când în noapte cerul se deschide
Și frumosul lunii te cuprinde,
Sânzienele apar
Ca, pentru planetă, un dar.

 Zânele sunt însoțite
 De prințesa lor cuminte,
 Dar, uneori, curioasă,
 Pură și misterioasă.

 Odată, într-o noapte luminoasă,
 Ea veni singură în lumea noastră
 Și umblă prin floricele
 Că îi era dor de ele.

Deodată, zări o fetiță oarecare,
Cu părul ca din soare,
Dintr-o familie sărăcuță,
Ce umbla mereu desculță.

 Instant, prințesa
 Ajunse, fără să vrea,
 În locul în care fetița dormea
 Și mâncare își făcea.

 Era o cutie de carton
 Pe care fetița o considera tron
 Și care, deși inspira sărăcire,
 Era învăluită cu iubire.

Când fetița se trezi

Și zâna din cutia ei ieși,
Păreau cu toții confuzi,
Obosiți și tăcuți.

Până la sfârșitul zilei
S-au împrietenit
Și, fără să-și dea seama,
O lună s-au însoțit.
Zâna îi dădu ceva:
Un buchet de sânziene
Din care să-și împletească
Coroniță românească.

Apoi, prințesa a plecat
Și rămas-bun și-a luat.
Dar, înainte i-a mai spus
Să-și arunce coronița în sus.
„Aruncă-ți coronița
Căci vei avea noroc
Toată viața,
Până la ultimul strop.”

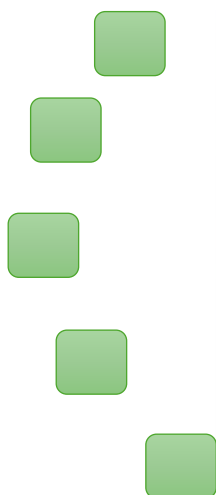
Acum, fetița
E cea mai fericită domniță.
Locuiește cu familia ei
Printre sânziene și tei.

Despre zână
Ce să mai zic?
E fericită până la infinit
Și încă un pic!

„Sânziene”

KRESTEL MARIA-ELENA, clasa I-A,
Liceul Teoretic „Radu Petrescu”, Prundu-Bârgăului, BN
(coord. Albu Mărioara)

„Iele-Sânziene”, „Sânziene galbene”, „Sânziene”
ROMAN MARIA, TODORAN ERIK, PETRINA MIHAI, Școala Gimnazială nr. 1 – Bistrița,
(coord. Moldovan Crina)

Poartă IE, cu mândrie!

Ia românească face parte din costumul popular, din cele mai vechi timpuri, iar rădăcinile sale își au originea în portul tracilor, geților și dacilor.

Unii istorici presupun că ia a fost purtată pentru prima dată în perioada culturii Cucuteni (aprox. 5500 î.e.n.- 2750 î.e.n.), una dintre cele mai vechi civilizații din Europa. Cămașa era confecționată din pânză de in sau de cânepă, din borangic sau mătase. La început s-a folosit in, cânepă, lână, iar mai târziu din bumbac tors la fuior.

Ia era împodobită preponderent cu broderii la mâneci, piept și gât. Simbolul cel mai des întâlnit era crucea, simbol solar stilizat poziționat central.

Primele ii pot fi văzute pe Columna lui Traian și pe monumentul de la Adamclisi, iar cea mai veche și autentică reprezentare a costumului popular se poate vedea în Cronică pictată de la Viena, din 1330, cele 147 de ilustrații ale documentului fiind o sursă pentru istoria culturală din secolul al XIV-lea.

Ile se confecționau de femeile din sat în timpul șezătorilor, unde femeile cântau și confecționau haine. Cămășile erau diferite de la o regiune la alta nu numai prin textura materialelor, ci și prin modelele și broderiile aplicate.

Una dintre cele mai vizibile comunități care pledează pentru abordări interdisciplinare și studii ale ieii din cât mai multe perspective, mai ales în mediul online este *La Blouse Roumaine*.

Ie purtată de Regina Maria a României

(Sursa imaginii: <https://www.bursa.ro/ziua-universala-a-ieii-pasind-inainte-cu-mandrie-pe-drumul-traditiei-populare-82124739>)

IA - IMAGINI DE POVESTE VECHĂ, LA ROMULI, ÎN BISTRITA-NĂSĂUD**Prof. IP Gabriela-Elena Herța,****Școala Gimnazială Romuli, BN**

Pe coamele line ale dealurilor înalte din Romuli, sau pe văile adânc săpate în munții Rodnei, puțin mai la nord de Țibleș, acolo unde brazi și molizii își coboară umbrele peste fânețe, se spune că o ie veche păstrează încă lumina unei veri demult apuse. Ia nu era doar o haină de sărbătoare, ci o mărturie cusută cu răbdare, fir cu fir, de mâini care știau să strunească acul, ascultând glasul pământului.

Fig. 1 – Fată din Romuli, purtând ia cusută de mână ei
(Fotografie veche-anul 1963, din arhiva personală)

Modelele de pe ie par desprinse din floarea de sânziană: mici stele galbene, rotiri delicate și ramuri subțiri care urcă spre umeri ca niște cărări de lumină. Fiecare cusătură poartă în ea semnul verii, al vindecării și al norocului, așa cum sânzieniele albe erau privite odinioară în satele de la munte.

Pe piept și pe mâneci, cusăturile se așază în rânduri cuminți, ca niște șiruri de flori culese la răsărit. Punctele mărunte închipuie polenul sânzienelor, cruciulițele fine aduc aminte de Semnul Crucii-protectoare, pe veci întipărit în sufletul și mintea bătrânilor, iar romburile și liniile frânte sugerează poienile, potecile de munte, razele soarelui și hotarul dintre lumea văzută și cea tainică. Culorile, adeseori domolite și din când în când vii, dau iei o eleganță aparte. Galbenul amintește de floarea de sânziană de pășune, în timp ce negrul adâncește conturul. Albastrul-azuriu ne inspiră culoarea cerului care se întrevește prin inflorescența

sânzienelor albe, iar galbenul-pai și roșul-marونی păstrează și perpetuează taina pământului, sugerând căldura vieții legate de glie și bucuria sărbătorii din vremea fânului.

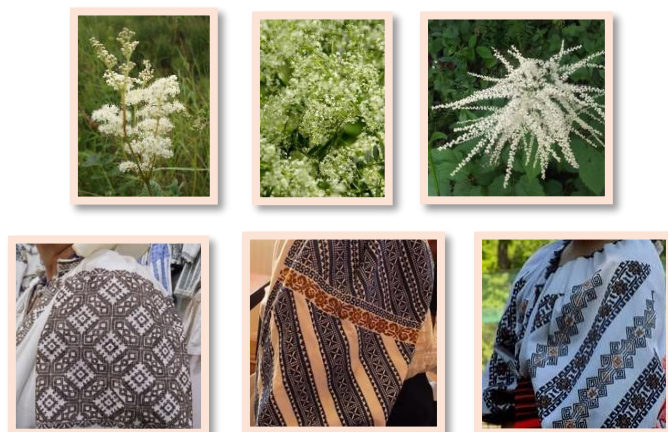

Fig. 2 – Flori de sânziene și mâneci de ii vechi, din Romuli
(numite în zonă „cămeși”, cusute acum 100 de ani - fotografii din arhiva personală)

În Romuli, ia nu se îmbrăca la întâmplare. Era scoasă din lada de zestre în zile mari, când satul se aduna la joc (adică, la horă), când clopotele chemau oamenii la biserică sau când fetele treceau pragul copilăriei spre rostul lor de femei. Pânza albă lumina chipul purtătoarei, iar motivele cusute spuneau, fără cuvinte, din ce neam vine, ce iubește și ce speranțe poartă.

Așadar, floarea de sânziană, fragilă și puternică deopotrivă, a devenit, în timp, sufletul acestor modele. Petalele ei se regăsesc în broderii ca niște raze mici, iar tulpinile se transformă în linii cuminiți, ordonate, asemenea drumurilor care leagă gospodăriile de pădure, fânețele de case și trecutul de prezent.

Privită astăzi, ia veche din Romuli nu este doar un obiect de port popular. Este o poveste vie despre rădăcini, frumusețe și memorie. În ea se adună parfumul fânului cosit, cântecul femeilor la șezătoare, liniștea serilor de vară și credința că ceea ce este cusut cu dragoste nu se pierde niciodată.

Fig. 3 – Femeie bătrână, din Romuli, pe ulița satului
(2024 - fotografie din arhiva personală)

NE-MBRĂCĂM FRUMOS, CU IE!

Autor: Bulz Adela-Alexandra

Ludoteca „Trenulețul veseliei”, Romuli, BN

Purtăm ie cu mândrie
Și-n suflet cu bucurie.
Ia noastră românească
Și credința strămoșească.

În zile de sărbătoare,
De la mic, până la mare,
Cu ie ne îmbrăcăm,
La biserică plecăm,

Pe copii îi învățăm
Tradiția cum să păstrăm:
Ia să o îmbrăcăm
Și cu drag să o purtăm.

E din zestrea strămoșească
Ia noastră românească.
Astfel, toți, cu bucurie
Ne-mbrăcăm frumos, cu IE!

(Sursa imaginii: arhiva autoarei)

FRUMUSEȚEA PORTULUI POPULAR ROMANESC LA SALVA

Prof. Sas Alexandra Lavinia,

prof. Butaciu Silvia

Școala Profesională „Tiberiu Morariu” Salva

Portul popular reprezintă una dintre formele de cultură ale unui neam, un „templu la purtător”, o parte din istoria și devenirea unei nații. În cazul românilor, costumul popular este, fără doar și poate, unul dintre punctele de reper, atunci când ne referim la identitate, la valorile noastre naționale.

Costumul popular din Salva reprezintă una dintre cele mai spectaculoase și expresive variante ale portului tradițional din Țara Năsăudului, remarcându-se prin eleganță, o cromatică vie și elemente de podoabă unice în spațiul românesc. Localitatea Salva este considerată un veritabil epicentru al conservării acestui meșteșug

Costumul din Salva nu este doar o piesă de îmbrăcăminte festivă, ci un cod vizual complet al identității românești, recunoscut la nivel internațional pentru complexitatea sa decorativă. Ia populară din Salva (cunoscută local drept cămașa femeiască) reprezintă o capodoperă a portului din Țara Năsăudului, remarcându-se prin utilizarea mărgelilor și un decor geometric extrem de dens. Spre deosebire de iile lejere din alte regiuni, ia de la Salva este o piesă rigidă, somptuoasă și puternic structurată, concepută special pentru a fi purtată la marile sărbători. Detaliul definitoriu al iei din Salva este decorul format din mărgeli minuscule de sticlă colorată (multicolore sau în tonuri geometrice stricte de negru, roșu și auriu) cusute direct pe pânză. Mâneca se termină de obicei cu fodori mari, spectaculoși, care cad peste mână. Marginea fodorilor este finisată cu colțișori croșetați manual sau dantelă fină. Zona pieptului este decorată cu benzi verticale bogate (numite „urechi” sau „șire”), lăsând un spațiu central curat pentru a nu fi acoperit de pieptarul cu ciucuri.

Cândva, portul popular făcea parte din viața de zi cu zi a românilor, iar femeile se întreceau în măiestria de a reda, cât mai frumos, splendoarea câmpului înverzit și a florilor din luncă.

Românii au luat florile de pe câmp și le-au pus pe costumul popular ca să oglindească frumusețea plaiurilor însoțite.

(Sursa imaginilor: arhiva autoarei)

IA DE PE VALEA SĂLĂUȚEI – EXPRESIE A IDENTITĂȚII ȘI TRADIȚIEI POPULARE

Prof. Telcean-Mustoiuc Maria-Elena
Școala Gimnazială Romuli, BN

Introducere

În inima Țării Năsăudului, pe pitoreasca Vale a Sălăuței, tradițiile populare au rezistat timpului, păstrând nealterată identitatea unei comunități profund legate de valorile strămoșești. Printre cele mai de preț creații ale culturii populare locale se numără ia românească, o adevărată capodoperă a artei textile tradiționale. Cusută cu migală și răbdare de mâinile femeilor din sate precum Romuli, Telciu sau Coșbuc, ia reprezintă mai mult decât un simplu obiect vestimentar; ea este o mărturie a credinței, a sensibilității artistice și a înțelepciunii transmise din generație în generație.

Fiecare fir cusut, fiecare motiv ornamental și fiecare culoare aleasă cu grijă spun o poveste despre oameni, despre viața lor și despre legătura profundă cu natura și spiritualitatea locului. De-a lungul timpului, ia a însoțit momentele importante din existența comunității, fiind

prezentă la sărbători, nunți, botezuri și alte evenimente care marcau viața satului. Astăzi, ea continuă să fie un simbol al identității culturale și al respectului față de moștenirea lăsată de înaintași.

Lucrarea de față își propune să evidențieze particularitățile ie de pe Valea Sălăuței, valoarea sa artistică și culturală, precum și rolul important pe care această piesă de port popular îl are în păstrarea tradițiilor și a identității locale.

Valea Sălăuței, situată în partea de nord-est a județului Bistrița-Năsăud, reprezintă una dintre zonele etnografice în care tradițiile populare s-au păstrat cu o autenticitate remarcabilă. Localități precum Romuli, Telciu și Coșbuc au contribuit la păstrarea unui patrimoniu cultural valoros, în cadrul căruia costumul popular ocupă un loc deosebit. Dintre toate piesele vestimentare tradiționale, ia femeiască reprezintă elementul central al portului popular, fiind o adevărată operă de artă realizată prin muncă, talent și răbdare.

Ia de pe Valea Sălăuței nu este doar o haină tradițională, ci un simbol al identității locale. Ea reflectă istoria comunității, credințele, valorile și legătura profundă dintre om și mediul în care trăiește. Fiecare model cusut pe pânză transmite un mesaj și păstrează o parte din memoria colectivă a satului românesc.

(Sursa imaginii: arhiva autoarei)

Originea și realizarea ie

În trecut, fiecare femeie din Valea Sălăuței învăța încă din copilărie meșteșugul cusutului. Fetele deprindeau de la mame și bunici tehnicile de țesut și brodat, pregătindu-și din timp costumul popular pentru sărbători și pentru viitoarea căsătorie. Ia era realizată manual din pânză de cânepă, în sau bumbac, țesută în gospodărie la războiul de țesut.

Procesul de confecționare era complex și necesita mult timp. După pregătirea pânzei, femeile desenau modelele și realizau cusăturile folosind fire colorate din lână, bumbac sau mătase. O ie bogat ornamentată putea necesita săptămâni sau chiar luni de muncă.

Pe Valea Sălăuței, atenția acordată detaliilor era deosebită. Cusăturile erau realizate cu precizie, iar armonia culorilor demonstra priceperea și gustul artistic al femeilor din zonă. Ia devenea astfel o carte de vizită a familiei și a comunității din care provenea purtătoarea.

Caracteristicile iei de pe Valea Sălăuței

Ia specifică acestei zone se remarcă prin eleganță și echilibru ornamental. Decorul este amplasat în special pe mâneci, la piept și în jurul gulerului. Modelele sunt predominant geometrice, dar sunt întâlnite și motive inspirate din natură.

Printre cele mai frecvente elemente decorative se numără: rombul, crucea, linia frântă, Steaua, motive florale stilizate, ramuri și frunze.

Culorile predominante sunt negrul, roșul și albastrul, la care se adaugă uneori verdele sau vișiniul. Negrul oferă sobrietate și eleganță, roșul simbolizează viața și energia, iar albastrul este asociat cu seninătatea și spiritualitatea.

Mânecele sunt bogat ornamentate, iar motivele sunt dispuse în benzi decorative care creează un efect vizual armonios. În multe cazuri, cusăturile sunt completate de dantelă sau de elemente croșetate manual.

Rolul iei în viața comunității

În satele de pe Valea Sălăuței, ia era purtată la toate evenimentele importante din viața comunității. La sărbători religioase, hramuri, nunți, botezuri sau alte momente festive, costumul popular era îmbrăcat cu respect și mândrie.

Existau diferențe între iile purtate de fete, femei căsătorite și persoane în vârstă. De asemenea, anumite modele și combinații cromatice erau rezervate unor ocazii speciale. O ie de sărbătoare era considerată una dintre cele mai prețioase piese din zestrea unei fete.

În comuna Romuli, tradiția portului popular s-a păstrat până în prezent. La manifestările culturale, la spectacolele folclorice și la sărbătorile religioase, numeroși locuitori poartă cu mândrie costumul popular moștenit de la părinți și bunici. Prin această continuitate, ia rămâne un simbol viu al apartenenței la comunitate și al respectului față de tradițiile locale.

Valoarea culturală a iei

Ia de pe Valea Sălăuței reprezintă o parte importantă a patrimoniului cultural românesc. Ea ilustrează creativitatea și sensibilitatea artistică a femeilor din mediul rural, dar și capacitatea comunităților tradiționale de a transmite valori și cunoștințe din generație în generație.

În ultimii ani, interesul pentru costumul popular a crescut considerabil. Expozițiile etnografice, festivalurile folclorice și proiectele culturale dedicate patrimoniului tradițional contribuie la promovarea și conservarea iei. Tot mai mulți tineri redescoperă frumusețea

portului popular și aleg să îl poarte la diferite evenimente, demonstrând că tradiția poate rămâne actuală și în societatea contemporană.

Păstrarea acestui patrimoniu este esențială pentru conservarea identității culturale a comunităților de pe Valea Sălăuței. Fiecare ie autentică reprezintă o mărturie a istoriei locale și a modului de viață tradițional care a definit generații întregi de locuitori ai acestei zone.

Concluzie

Ia de pe Valea Sălăuței este una dintre cele mai valoroase expresii ale culturii populare din județul Bistrița-Năsăud. Prin frumusețea ornamentelor, bogăția simbolurilor și măiestria execuției, aceasta reflectă identitatea și spiritualitatea comunităților locale. În localități precum Romuli, tradiția continuă să fie respectată și transmisă tinerelor generații, contribuind la păstrarea patrimoniului cultural românesc. Astfel, ia rămâne nu doar o piesă vestimentară, ci și un simbol al continuității, al respectului pentru trecut și al legăturii dintre generații.

Bibliografie

Muzeul Județean Bistrița-Năsăud – studii și materiale etnografice privind costumul popular din județ.

Muzeul Etnografic al Transilvaniei – colecții și cercetări referitoare la portul popular transilvănean.

Costumul popular românesc, lucrări de specialitate.

Academia Română – cercetări de etnografie și folclor românesc.

Monografii și materiale locale privind tradițiile și portul popular de pe Valea Sălăuței.

„Bluza românească” (La Blouse roumaine), pictura de Henri Matisse

(sursa: <https://www.icr.ro/paris/ia-romaneasca-in-pictura/fr>)

IA ROMÂNEASCĂ DE PE VALEA SOMEȘULUI – LOCALITATEA MAIERU, JUDEȚUL BISTRIȚA-NĂSĂUD

Prof. Bindea Rodovica
Liceul Tehnologic Maieru

Ia românească reprezintă una dintre cele mai valoroase creații ale portului popular românesc, fiind un simbol al identității naționale și al tradițiilor transmise din generație în generație. În localitatea Maieru, situată pe Valea Someșului Mare, costumele populare ocupă un loc important în viața culturală a comunității. Portul tradițional maieran reflectă specificul zonei năsăudene și păstrează elemente decorative deosebite care îl diferențiază de alte costume populare din România. Comuna Maieru este așezată pe Valea Someșului Mare, într-o zonă cu bogate tradiții etnografice și folclorice.

Originea și semnificația iei românești

Ia este cămașa tradițională purtată de femeile române și constituie piesa centrală a costumului popular feminin. De-a lungul timpului, aceasta a fost realizată manual din pânză de cânepă, în sau bumbac și împodobită cu motive decorative cusute cu mîgală.

În tradiția românească, modelele cusute pe ie aveau rol decorativ, dar și simbolic. Motivele geometrice, florale sau inspirate din natură exprimau credințe, speranțe și valori ale comunității. Fiecare zonă etnografică și-a dezvoltat propriul stil, iar Valea Someșului Mare se remarcă prin eleganța și sobrietatea ornamentelor.

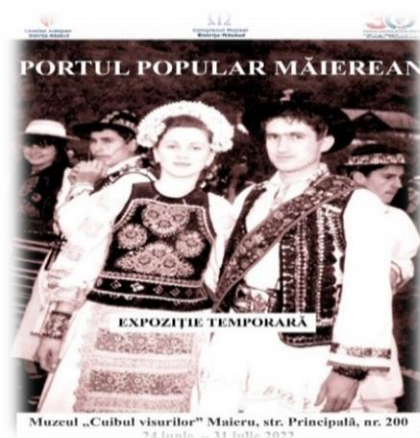
Particularitățile iei din Maieru

În Maieru și în localitățile învecinate de pe Valea Someșului Mare, ia face parte din costumele populare năsăudean. Aceasta este caracterizată prin:

- croială simplă și elegantă;
- broderii realizate manual;
- predominanța culorilor negru, roșu și albastru;
- motive geometrice și vegetale;
- utilizarea materialelor naturale.

Ia era purtată la sărbători religioase, nunți, botezuri și alte evenimente importante ale comunității. Fetele învățau încă din copilărie arta cusutului, iar realizarea unei ii putea dura câteva luni.

În trecut, costumul popular reprezenta și un indicator al statutului social, al vârstei și al stării civile. Bogăția ornamentelor și calitatea materialelor reflectau priceperea și hărnicia femeilor din gospodărie.

Port popular măierean

(Sursa: arhive Muzeului „Cuibul visurilor”-Maieru, reprodusă și în <https://rasunetul.ro/portul-popular-maierean-de-sanziene-la-muzeul-cuibul-visurilor>)

Rolul iei în viața comunității din Maieru

Locuitorii din Maieru au păstrat cu respect tradițiile populare, iar costumul tradițional este purtat și astăzi la manifestări culturale, spectacole folclorice și sărbători locale. Ansamblurile folclorice și grupurile de dansatori contribuie la promovarea portului popular și la transmiterea valorilor culturale către generațiile tinere. În cadrul evenimentelor locale, costumul popular devine un simbol al apartenenței la comunitate și al respectului pentru moștenirea culturală.

Pe Valea Someșului Mare, tradițiile populare și obiceiurile specifice zonei continuă să fie elemente importante ale identității locale.

Conservarea tradiției

În ultimii ani s-a observat o creștere a interesului pentru costumul popular autentic. Numeroși meșteri populari și pasionați de etnografie contribuie la conservarea și promovarea iei românești.

Școlile, instituțiile culturale și administrația locală organizează activități prin care elevii pot descoperi tradițiile zonei. De asemenea, sărbătorirea Zilei Universale a Iei, la data de 24 iunie, oferă un prilej de promovare a patrimoniului cultural românesc.

Păstrarea iei tradiționale din Maieru reprezintă o modalitate de conservare a identității culturale locale și de transmitere a valorilor autentice către generațiile viitoare.

Ia românească din Maieru constituie o expresie autentică a culturii populare de pe Valea Someșului Mare. Prin frumusețea broderiilor, simbolistica motivelor decorative și legătura profundă cu tradițiile locale, aceasta reprezintă un element valoros al patrimoniului cultural românesc. Conservarea și promovarea ei contribuie la menținerea identității comunității și la valorificarea moștenirii culturale a zonei nășăudene.

Ia românească din Maieru nu este doar o piesă vestimentară tradițională, ci o adevărată carte de identitate culturală a comunității de pe Valea Someșului Mare. Fiecare cusătură, fiecare motiv decorativ și fiecare culoare păstrează amintirea generațiilor care au trăit, au muncit și au transmis mai departe valorile acestui ținut. Într-o lume aflată într-o continuă schimbare, ia rămâne o punte între trecut și prezent, între tradiție și modernitate.

Prin frumusețea și autenticitatea sa, ia din Maieru demonstrează că patrimoniul cultural nu aparține doar trecutului, ci reprezintă o resursă vie, capabilă să inspire și să unească oamenii. Păstrarea și promovarea acestei moșteniri înseamnă respect față de înaintași și responsabilitate față de generațiile viitoare. Astfel, ia românească rămâne nu doar un simbol al identității locale, ci și o expresie a sufletului românesc, care continuă să dăinuie peste timp, cu aceeași frumusețe și valoare.

Bibliografie

Primăria Maieru – Prezentarea comunei

[Primăria Maieru – Town of Maieru](#)

[Muzeul Grăniceresc Nășăudean – Studii de etnografie și folclor nășăudean](#)

[Ministerul Culturii – Ziua Universală a Iei](#)

Pamfil Bilțiu, *Etnografie și folclor pe Valea Someșului Mare*, Editura Eikon.

Valer Butură, *Etnografia poporului român*, Editura Dacia.

Studii și cercetări privind portul popular din zona Nășăudului, publicate de instituțiile culturale din județul Bistrița-Nășăud.

Cămașă cu șir-pestecot

(Sursa imaginii: Costume populare Petrovici, <https://www.facebook.com/photo/>)

IA ROMÂNEASCĂ – SIMBOL AL TRADIȚIEI ȘI AL SUFLETULUI ROMÂNESC

Prof. Târnovan Oana Miruna

Liceul de servicii Bistrița, Școala Generală Sărata

În familia mea, respectul pentru tradiție ocupă un loc important. Bunica și mama mea se dedică realizării iilor tradiționale, acordând o atenție deosebită fiecărui detaliu și fiecărei cusături. De-a lungul timpului, ia a fost purtată atât în zilele de sărbătoare, cât și la evenimente importante din viața oamenilor. Motivele geometrice, florale sau inspirate din natură erau alese cu grijă și transmiteau mesaje despre protecție, prosperitate sau apartenență la o anumită zonă.

Arta cusutului unei ii este o tradiție veche de sute de ani, transmisă din mamă în fiică. Fiecare ie este realizată cu multă răbdare și măiestrie, iar procesul de creare poate dura săptămâni sau chiar luni. Femeile care cos ii aleg cu grijă fiecare model și fiecare culoare, deoarece motivele tradiționale nu sunt doar ornamente, ci adevărate simboluri care poartă mesaje despre credință, natură, familie și identitate.

În trecut, se credea că anumite cusături aveau rol protector și aduceau noroc celui care purta ia. Privind mâinile bunicii și ale mamei mele lucrând cu atenție fiecare fir, înțeleg că o ie nu se coase doar cu acul și ața, ci și cu sufletul. În fiecare model se regăsesc povești, amintiri și valori care au trecut testul timpului. Astfel, ia românească devine o punte între trecut și prezent, o dovadă vie că tradițiile adevărate nu se pierd atunci când sunt păstrate cu dragoste și respect.

Bunica îmi spunea povești despre cum în trecut femeile se adunau în șezători, unde coseau împreună și împărtășeau povești, cântece și obiceiuri. Aceste întâlniri nu erau doar momente de lucru, ci și adevărate lecții de viață prin care tradițiile erau transmise generațiilor tinere. Fiecare ie avea o poveste unică, iar modelele cusute reflectau regiunea din care provenea, vârsta purtătoarei sau ocazia pentru care era realizată. Deși trăim într-o lume modernă, în care multe lucruri sunt produse rapid, ia românească rămâne un exemplu al muncii făcute cu răbdare și pasiune.

O ie autentică poate conține mii de cusături realizate manual, fiecare dintre ele fiind rezultatul unor ore întregi de muncă atentă. Acest lucru îi conferă o valoare aparte și o transformă într-o adevărată operă de artă populară. Pentru mine, faptul că bunica și mama cos ii reprezintă mai mult decât un meșteșug. Este o legătură cu rădăcinile familiei noastre și o

modalitate de a păstra vie identitatea românească. De fiecare dată când văd o ie terminată, admir nu doar frumusețea ei, ci și dragostea, răbdarea și respectul pentru tradiție care au fost cusute în fiecare fir.

Astăzi, ia românească este recunoscută și apreciată nu doar în România, ci și în întreaga lume. Ea continuă să fie un simbol al identității naționale și al frumuseții tradițiilor românești. Tot mai mulți tineri aleg să poarte ia la evenimente culturale, sărbători sau chiar în ținute moderne, demonstrând că tradiția poate fi păstrată și valorificată în prezent.

Astfel, ia românească nu este doar o haină tradițională, ci un simbol al sufletului românesc, al continuității și al valorilor care ne definesc ca popor. Păstrând și promovând această tradiție, contribuim la transmiterea unei moșteniri neprețuite către generațiile viitoare.

Cămașa de sărbătoare a bunicii Anica – cusătura de pe mânecă
(Sursa: arhiva personală a autoarei, fragment dintr-o fotografie de familie)

CĂMAȘA CU POVEȘTI A BUNICII

Pașcu Maria, clasa a III-a ,

Școala Profesională „Tiberiu Morariu” Salva

Coordonatori: prof. Sas Alexandra Lavinia, prof. Butaciu Silvia

Ia românească nu este o simplă haină, ci o poveste cusută pe pânză albă ca zăpada. Când o privesc, mi se pare că văd o carte deschisă din care bunicile noastre ne citesc istorii de demult.

Mamele și bunicile noastre au cusut pe ea, cu ac și ață colorată, tot ce au văzut mai frumos în natură. Pe mâneci și la gât găsești frunze verzi, flori de câmp, spice de grâu aurii și fluturi care par pregătiți să își ia zborul. Fiecare împunsătură de ac ascunde o dorință secretă

sau o bucurie. Firul roșu seamănă cu macii din iarbă, cel albastru ne aduce aminte de cerul senin de vară, iar firul negru ne arată pământul roditor care ne hrănește. sau o bucurie. Firul roșu seamănă cu macii din iarbă, cel albastru ne aduce aminte de cerul senin de vară, iar firul negru ne arată pământul roditor care ne hrănește.

Când îmbrac ia, mă simt specială. Pânza ei moale miroase a câmp verde și a timp trecut. Atunci când fetele se prind în horă și băieții bat pasul în ritmul muzicii populare, jocurile de culori de pe cămăși par să prindă viață.

Pentru mine, ia este cel mai frumos costum din lume. Ea ne arată cine suntem și ne ajută să nu uităm nicio clipă de unde am plecat. Purtând-o, ducem mai departe secretul bunicilor noastre și transformăm tradiția într-o sărbătoare veșnică a copilăriei.

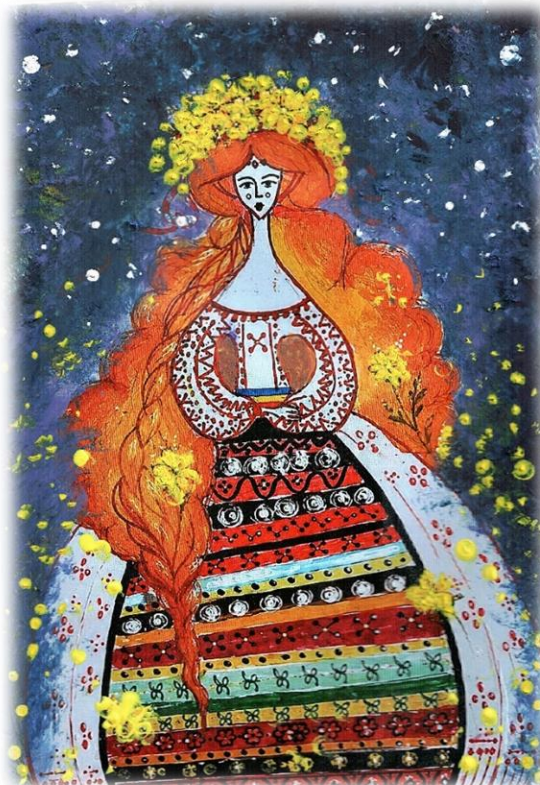

(Sursa imaginilor: arhiva autoarei)

IA, Sânzienele și Arta

Liceul de Arte „Corneliu Baba” - Bistrița

Coordonator de atelier, Prof. Înv. Bălan Raluca

„Poartă IE cu mândrIE” și „Noți de Sânziene”

TIMCIUC ALINA și AFTENI VICTORIA, clasa a II-a

„Cununa”

LĂCĂTUȘ TEREZIA, clasa a II-a

„Sânzâiană”

ARITON ERIN, clasa a II-a

Colaboratori: Albu Marioara, Andronesi Lucreția, Bălan Raluca, Bârsan Maria Lenuța, Bindea Rodovica, Boar Claudia-Narcisa, Buia Elisabeta, Bulz Adela-Alexandra, Butaciu Silvia, Cornea Maria-Lucreția, Costaru Simona Manuela, Cristea Ileana, Dan Elena, Ganea Nastasia-Vali, Girigan Luminița-Maria, Hădărău Dorina, Ilieși Ioana, Leah Elena-Georgeta, Mititel Ioana Lavinia, Moldovan Crina, Monița Narcisa, Partene Cornelia, Pojar Camelia, Roman Viorica Maria, Sas Alexandra Lavinia, Stupinean Marta, Sidor Maria-Titiana, Simionese Ana-Floarea, Târnovan Oana Miruna, Unciu Nicoleta, Văsieș Iulia, Zsigmond Anca.

* Autorii își asumă integral conținutul materialelor trimise redacției.

Du-te soare,
Vino Lună,
Sânziennele îmbună
Fetele să le adune,
Să le prindem în cunune.

(Traian Vedinaș „**Românași**”)